T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Yirmi dokuzuncu inikad

21 - VI - 1939 Çarşamba

Mündericat

1 — Sabık zabıt hulâsası 256

2 — Havale edilen evrak 256

3 — Müzakere edilen maddeler 257

1 — Giresunun Süme köyünden Arifoğullarından Alioğlu Yusuf Derenin ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye encümeni mazbatası (3/26) 257

2 — Manisanın İlyasçılar köyünden Abdullah kızı Fatma Yıldırımın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye encümeni mazbatası (3/29) 257

3 — Polos nahiyesinin Karakoç köyünden Rifatoğlu Eyüb Taş ile Kadıköyünden İsmailoğlu Musa Doğrukanın ölüm cezasına çarptırılmaları hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye encümeni mazbatası (3/90) 257

4 — Ankara jandarma komutanlığında üsteğmen (1933 - 2) Bedri Gürgünün cezasının af yolile kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresile Jandarma üsteğmeni Bedri Gürgünün cezasının affi hakkında kanun lâyihası ve Adliye encümeni mazbatası (3/84, 1/153) 257

5 — Ankara Yüksek Ziraat enstitüsü 1934 yılı hesabı katğisine aid mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı muhasebat riyaseti tezkeresile Yüksek Ziraat enstitüsü 1934 yılı hesabı katğisi hakkında kanun lâyihası ve Divanı muhasebat encümeni mazbatası (3/75, 1/112) 257:258,272,287:290

6 — Vangölü sefain işletme idaresinin 1933 yılı hesabı katğisine aid mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı muhasebat riyaseti tezkeresile Vangölü işletme idaresinin 1933 yılı hesabı katğisi hakkında kanun lâyihası ve Divanı muhasebat encümeni mazbatası (3/72, 1/165) 258,272,291:294

7 — Vangölü sefain işletme idaresinin 1934 yılı hesabı katğisine aid mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı muhasebat riyaseti tezkeresile Vangölü işletme idaresinin 1934 yılı hesabı katğisi hakkında kanun lâyihası ve Divanı muhasebat encümeni mazbatası (3/83, 1/166) 258,272:294:297

8 — Devlet memurları aylıklarının tevhid ve teadülüne dair olan kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bazı maddeler eklenmesi hakkında kanun lâyihası ve Bütçe encümeni mazbatası (1/45) 258:271,272:287

1 — SABIK ZABIT HULÂSASI

Beş kişinin ölüm cezasına çarptırılması hakkındaki mazbatalar kabul edildi.

Devlet memurları aylıklarının tevhid ve teadülü hakkındaki kanun lâyihasının encümenden gelen üçüncü maddesinin E fıkrasile 15 maddesi kabul ve 2 maddesi encümene tevdi edildi. 25 nci maddesi üzerinde bir müddet müzakere cereyan ettikten sonra çarşamba günü toplanılmak üzere inikada nihayet verildi.

Başkan vekili	Kâtib	Kâtib
R. Canıtez	Kütahya	Niğde
	V. Uzgören	C. Oral

2 — HAVALE EDİLEN EVRAK

Mazbatalar

1 — Devlet denizyolları işletme umum müdürlüğü 1939 malî yılı 11 aylık bütçesi hakkında kanun lâyihası ve Bütçe encümeni mazbatası (1/185) (Ruznameye)

2 — Devlet limanları işletme umum müdürlüğü 1939 malî yılı 11 aylık bütçesi hakkında kanun lâyihası ve Bütçe encümeni mazbatası (1/186) (Ruznameye)

3 — Diyanet işleri reisliği teşkilât ve vazifeleri hakkında kanun lâyihası ve Bütçe encümeni mazbatası (1/14) (Ruznameye)

4 — Ecnebi memleketlerden idhal edilecek 55 bin ton kok kömürünün gümrük resminin indirilmesi hakkında kanun lâyihası ve İktısad, Gümrük ve inhisarlar, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/47) (Ruznameye).

5 — Türkiye - Sovyet Sosyalist Cümhuriyetleri İttihadı arasında hudud hâdise ve ihtilâflarının sureti tedkik ve halline müteallik muahedeye bağlı 1 numaralı protokolde Çoruh vilâyetinin merkezi olarak gösterilen Rizenin, adı geçen vilâyetin halen merkezi olan Artvinle değiştirildiğine dair teati olunan notaların adı geçen mukavelenin cüzü mütemmimi olarak tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve Millî Müdafaa encümenleri mazbataları (1/110) (Ruznameye)

6 — Yalova kaplıcalarının işletmesi ve kaplıcaların inşası işlerinin Sıhhat ve içtimaî muavenet vekâletine devri hakkında kanun lâyihası ve Sıhhat ve içtiamî muavenet, Maliye, ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/134) (Ruznameye).

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15

BAŞKAN — Dr. Mazhar Germen

KÂTİBLER : Cavid Oral (Niğde), Ziya Gevher Etili (Çanakkale).

BAŞKAN — Celse açılmıştır.

MALİYE V. FUAD AĞRALI (Elâziğ) — Arkadaşlar; Vergilerimizin tarh ve tahakkuk usullerini de mümkün olduğu kadar basitlik ve mükellefler için de kolaylık temin edecek şekiller araştırmakta olduğumuzu münasebet düştükçe yüksek huzurunuzda defaatle arzetmiştim. Bu cümleden olmak üzere böylece mümkün olabilen tadilâtı ihtiva etmek ve ayni zamanda kanunları da bir arada toplayarak hepsini toplu olarak bulundurmağı temin etmek gayesile bir projeyi geçen sene takdim etmiştik. Bu proje 380 küsur madeyi ihtiva etmektedir. Tabiî bunda dört beş vergi kanunu bir araya getirilmiştir. Bunları yeniden reviziyon yapmak demek, bunların kısa bir zamanda çıkmaması demektir. Bunlardan pek ziyade müşkülâtı istilzam ettiği görülen ve bir an evvel çıkmasında, gerek mükellefler için, ve gerek Hazine için, faide olacağını tahmin ettiğimiz bilhassa tebliğat noktalarındaki iphamı izale edecek surette 30 - 35 maddelik ufak bir proje takdim ettik. Bu proje Adliye, Maliye ve Bütçe encümenlerine havale edilmiştir. Bu lâyihanın Yüksek Meclisin tatilinden evvel çıkmasında büyük fayda olacağı kanaatindeyiz. Binaenaleyh, tensib buyurursanız bu üç encümenden üçer, beşer aza tefrik edilmek suretile teşkil olunacak muvakkat bir encümende bu lâyihanın müzakeresini teklif ediyorum.

BAŞKAN — Reyinize arzedeceğim.

REFİK İNCE (Manisa) — Talihimizden en ehemmiyetli kanunlar tam meclisin dağılacağı zaman çıkıyor. İçinde bulunduğumuz içtima devresini işgal edecek esaslı işlerimiz vardır; Ruznamemizin içinde işlerimiz vardır. Bu 380 maddelik bir kanun lâyihasıdır. Bunun için bir muvakkat encümen ..

MALİYE V. FUAD AĞRALI (Elâzığ) — Hayır, hayır. Arzettiğim gibi 35 maddelik bir kanundur. 380 maddelik bir kanun, 5 - 6 encümene havale edilmiştir. Adliye encümeni, Ziraat encümeni, Bütçe encümeni... Bunlardan sarfı nazar ederek yalnız içinde en lâzımlı gördüğümüz ve yine tasrihan arzediyorum. Tahsilât gibi iphamı mucib olan şeyleri izale için meselâ: tebligatın usulü dairesinde yapılması lâzımgelen tedbire tevessül edilmesi için bu projeyi getirmiş bulunuyoruz. Tebliğat yüzünden mükellefle aramızda kavga çıkıyor, mahkemeye gidiliyor. Bunları izale edecek ve ayni zamanda vergilerin tenkis ve itiraz müddetleri arasındaki vahdeti temin edecek 30 - 35 maddelik bir kanundur.

REFİK İNCE (Manisa) — 35 maddeyi geçerse kabul etmem. (Gülüşmeler) .

BAŞKAN — Teklifi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Üçer aza demiştiniz galiba?

MALİYE V. FUAD AĞRALI (Elâzığ) — Ya 3 er, ya 5 er, nasıl tensib edilirse.

BAŞKAN — Her encümenden beşer azadan mürekkeb bir muvakkat encümenin teşkilini reyinize arzediyorum. Kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

3 — MÜZAKERE EDİLEN MADDELR

1 — Giresunun Süme köyünden Arifoğullarından Alioğlu Yusuf Derenin ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye encümeni mazbatası (3/26) [1]

(Mazbata okundu)

BAŞKAN — Mütalea var mı? Mazbatayı reyinize arzediyorum. Kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

2 — Manisanın İlyasçılar köyünden Abdullah kızı Fatma Yıldırımın ölüm uezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye encümeni mazbatası (3/29) [2]

(Mazbata okundu)

BAŞKAN — Mütalea var mı? Mazbatayı reyinize arzediyorum. Kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

3 — Polos nahiyesinin Karakoç köyünden Rifatoğlu Eyüb Taş ile Kadıköyünden İsmailoğlu Musa Doğrukanın ölüm cezasına çarptırılmaları hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye encümeni mazbatası (3/90) [3]

(Mazbata okundu)

BAŞKAN — Mütalea var mı Mazbatayı reyinize arzediyorum. Kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

4 — Ankara jandarma komutanlığında üsteğmen 1933 - 2) Bedri Gürgünün cezasının af yolile kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresile Jandarma üsteğmeni Bedri Gürgünün cezasının affi hakkında kanun lâyihası ve Adliye encümeni mazbatası (3/84, 1/153) [4]

BAŞKAN — Mazbatayı okuyoruz.

(Mazbata okundu)

[1] *97 sayılı basmayazı zaptın sonundadır.*
[2] *98 sayılı basmayazı zaptın sonundadır.*
[3] *99 sayılı basmayazı zaptın sonundadır.*
[4] *115 sayılı basmayazı zabtın sonundadır.*

BAŞKAN — Mazbata hakkında mütalea var mı?

Mazbatayı reyinize arzediyorum. Kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

5 — Ankara Yüksek Ziraat enstitüsü 1934 yılı hesabı katğisine aid mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı muhasebat riyaseti tezkeresile Yüksek Ziraat enstitüsü 1934 yılı hesabı katğisi hakkında kanun lâyihası ve Divanı muhasebat encümeni mazbatası (3/75, 1/112) [1]

BAŞKAN — Heyeti umumiyesi hakkında mütalea var mı?

Maddelere geçilmesini kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

Ankara Yüksek Ziraat enstitüsü 1934 malî yılı hesabı katği kanunu

MADDE 1 — Ankara Yüksek Ziraat enstitüsünün 1934 malî yılı masarifi bitişik (A) cedvelinde gösterildiği üzere (938 206) lira 45 kuruştur.

BAŞKAN — Kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Adı geçen enstitünün ayni yıl tahsilâtı bitişik (B) cedvelinde gösterildiği üzere (1 004 553) liradır.

BAŞKAN — Kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Muhassasattan 1934 malî yılı içinde sarfolunmayan ve bitişik (A) cedvelinde ayrı bir sütunda gösterilen (66 141) lira 55 kuruş iptal olunmuştur.

BAŞKAN — Kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

[1] *129 sayılı basmayazı zabtın sonundadır.*

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5 — Bu kanunu icraya Ziraat ve Maliye vekilleri memurdur.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini açık reyle tasvibinize arzediyorum.

6 — Vangölü sefain işetme idaresinin 1933 yılı hesabı katğisine aid mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı muhasebat riyaseti tezkeresile Vangölü işletme idaresinin 1933 yılı hesabı katğisi hakkında kanun lâyihası ve Divanı muhasebat encümeni mazbatası (3/72, 1/165) [1]

BAŞKAN — Heyeti umumiyesi hakkında mütalea var mı?

Maddelere geçilmesini kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Vangölü Sefain işletme idaresinin 1933 malî yılı hesabı katği kanunu

MADDE 1 — Vangölü Sefain işletme idaresinin 1933 malî yılı masarifi bitişik (A) cetvelinde gösterildiği üzere (66 559) lira 74 kuruştur.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Adı geçen idarenin ayni yıl tahsilâtı bitişik (B) cedvelinde gösterildiği üzere (95 931) lira 49 kuruştur.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Tahsisattan 1933 malî yılı içinde sarfolunmayan ve bitişik (A) cedvelinde ayrı bir sütunda gösterilen (14 040) lira 26 kuruş iptal olunmuştur.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5 — Bu kanunun icrasına Dahiliye ve Maliye vekilleri memurdur.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini açık reye arzediyorum.

[1] *127 sayılı basmayazı zabtın sonundadır.*

7 — Vangölü sefain işletme idaresinin 1934 yılı hesabı katğisine aid mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı muhasebat riyaseti tezkeresile Vangölü işletme idaresinin 1934 yılı hesabı katğisi hakkında kanun lâyihası ve Divanı muhasebat tncümeni mazbatası (3/83, 1/166) [1]

BAŞKAN — Heyeti umumiyesi hakkında söz isteyen var mı? Maddelere geçilmesini reyinize arzediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Vangölü sefain işletme idaresinin 1934 malî yılı hesabı katği kanunu

MADDE 1 — Vangölü sefain işletme idaresinin 1934 malî yılı sarfiyatı bitişik (A) cedvelinde gösterildiği üzere (60 281) lira 91 kuruştur.

BAŞKAN — Mütalea var mı? Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Adı geçen idarenin ayni yıl tahsilâtı bitişik (B) cedvelinde gösterildiği üzere (47 742) lira 86 kuruştur.

BAŞKAN — Mütalea var mı? Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Tahsisattan 1934 malî yılı içinde sarfolunmayan ve bitişik (A) cedvelinde ayrı bir sütunda gösterilen (14 698) lira 9 kuruş iptal olunmuştur.

BAŞKAN — Mütalea var mı? Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

BAŞKAN — Mütalea var mı? Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 5 — Bu kanunu icraya Dahiliye ve Maliye vekilleri memurdur.

BAŞKAN — Mütalea var mı? Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini açık reye arzediyorum :

8 — Devlet memurları aylıklarının tevhid ve teadülüne dair olan kanunun bazî maddelerinin değiştirilmesi ve bazı maddeler eklenmesi hakkında kanun lâyihası ve Bütçe encümeni mazbatası (1/45)

BAŞKAN — Barem kanununun müzakeresine devam ediyoruz. 18, 23 ve 25 nci maddeler hakkında verilmiş takrirler üzerine encümenin hazırladığı mazbata vardır, okunacak :

20-VI-1939

Yüksek Reisliğe

Devlet memurları aylıklarının tevhid ve tea-

[1] *128 sayılı basmayazı zabtın sonundadır.*

dülüne dair olan kanun lâyihasının 18 ve 23 ncü maddelerinin Umumî Heyetçe 19 - VI - 1939 tarihinde müzakeresi sırasında Çanakkale mebusu Ziya Gevher Etili ile Siird mebusu Ali Rıza Esen taraflarından 18 nci maddede ve yine Çanakkale mebusu Ziya Gevher Etili ile Tokad mebusu Galib Pekel ve Konya mebusu Muzaffer Göker taraflarından 23 ncü maddede bazı değişiklik yapılması hakkında verilen takrirlerle Kütahya mebusu Receb Peker tarafından verilen takrir Umumî Heyetçe encümenimize verilmiş olmakla davet edilen takrir sahiblerinden bazıları ve Sıhhat ve içtimaî muavenet vekili hazır oldukları halde mevzular tedkik edildi.

18 nci madde hakkındaki tekliflerin mahiyeti :

1) Mühendis ve tabiblerin uhdelerinde birden fazla meslekî vazife bulunduğu takdirde bunun ikiden fazla olmamasına,

2) Veterinerlerin de mühendis ve tabibler gibi bu madde hükmünden istifade etmelerinin, teminine yeter değişiklik ve ilâvenin yapılmasından ibarettir.

Mesele tedkik edilerek Sıhhat ve içtimaî muavenet vekilinden de izahat alındıktan sonra bir kısım vilâyetlerimizle kazalarda serbest tabib bulunmadığı ve buralarda Hükûmet tabiblerinin, esasen dar olan bütçelerinin imkâni derecesinde koyabildikleri ufak ücretler mukabilinde belediye tabibliğini ve ayni zamanda hapishane ve mekteb tabiblikleri gibi iki veya üç vazifeyi deruhde etmeleri icab ettiği anlaşılmış ve serbest tabib bulunmayan vilâyet ve kazalara münhasır olmak üzere bunların üç vazife deruhde etmelerinin memleket ihtiyaçlarına uygun olacağı neticesine varılmıştır. Ancak bu ihtiyaç serbest tabib olan büyük şehirlerde mevcud olmadığından buralarda ikiden fazla vazife cemine mahal görülmemiştir. Bu yolda istihdam edilecek tabiblere verilecek ücretlerin nisbetinin muallimlik hakkında kabul edilen esaslar dairesinde cereyanı kabul edilmiştir.

Veterinerler de doktorlar gibi müteaddid meslekî vazife kabul etmeleri zaruretleri mevcud olduğu hakkında verilen izahat yerinde görülerek bunların da maddeye idhali ve haklarında mühendislerle doktorlar hakkında kabul edilen hükümlere göre mumele icrası kararlaştırılarak madde o yolda tanzim edilmiştir.

23 ncü madde hakkındaki tekliflerin mahiyetine gelince :

1) İnhisarlar ve Devlet demiryolları umum müdürlüklerine, alacakları ücretten başkaca ayda yüz liraya kadar verilmesi derpiş edilen tazminatın kaldırılması,

2) Bu kanunun mevzuuna girecek belediyelerin hangileri olduğunun İcra Vekilleri Heyetince tayini,

3) Belediyelere bağlı müesseselerin Devlet veya müesseseler memurları maaşatının tâbi olacağı ahkâmdan hangisine tâbi bulunduğunun tasrihile bu maddede veya icab eden maddelerde tadilât icrası,

taleblerinden ibarettir.

Yapılan müzakere neticesinde :

İnhisarlar ve Devlet demiryolları umum müdürlüklerine alacakları ücretten başka ayda yüz liraya kadar tazminat verilmesi hakkındaki fıkranın maddeden tayyına dair olan teklif encümenimizce de muvafık görülmüş ve mezkûr fıkra maddeden kaldırılmıştır.

Belediye bütçelerinin müsaadesizliği hasebile bu kanunun bunlar tarafından tatbikı halinde bazı belediyelere fazla bir külfet tahmil etmesi muhtemel bulunduğu endişesi encümenimizce de varid görülmekle beraber belediyelerin alelıtlak bu kanunun şümulü haricinde kalmaları da bu kanunun istihdaf ettiği nizam ve inzibattan mahrum bırakılmaları gibi neticeler tevlid edeceğinden hem fazla külfet tahmilini bertaraf etmek, hem kanunun temin edeceği faideleri muhafaza eyelemek üzere İcra Vekilleri Heyetince tayin edilecek belediyelerin meclislerince bu lâyiha ile tesbit edilen derecelerin altında memuriyet ihdas edileceğine dair bir hüküm konmak suretile bu mahzurun önlenebileceği kabul edilmiş ve maddeye bu yolda bir kayid ilâve edilmek suretile 23 ncü madde yeniden yazılmıştır.

Konya mebusu Muzaffer Gökerin takriri mevzuuna gelince : belediyelere bağlı müesseselerin müesseseler memurları aylıklarının tanzimi hakkındaki diğer lâyihanın birinci maddesinin «C» fıkrası hükmünde dahil olmakla beraber herhangi bir tereddüde mahal kalmamak üzere mezkûr bende (veya belediyelerce) kelimesinin ilâvesile vuzuh verilmiş olmakla beraber bu müesseselerin belediyelere veya Hükûmete intikalinden evvel buralarda istihdam edilmiş olan memurların mesbuk olan hizmetlerinin intibak hükümlerinin tatbikında nazarı itibare alınması da tabiî görülerek mezkûr lâyihanın muvakkat birinci maddesine bir fıkra ilâve edilmiştir.

Kütahya mebusu Receb Pekerin takririne gelince :

Ücretlilerin hizmete alınışlarında maaşla girebilecekleri derecenin bir üst derecesine alınmaları esası kabul edildiğine göre ileride ücretlilere tekaüd hakkı temini mevzubahs olursa bu hakkın mebdeinin ancak bu hakkı temin edecek kanunun mebdeinden itibar edilmesi yolunda bir hüküm ilâvesi taleb edilmektedir.

Lâyihada ücretliler için maaşlılara nazaran bir üst derecenin kabul edilmiş olması halen meri olan mevzuatımıza göre ücretlilerin maaşlılara nazaran haiz bulundukları tekaüd, mezuniyet, açık maaşı gibi hususatın mukabili olmasına göre bu kabîl ücretlilerin bahsedilen şekilde âtiyen tekaüdlükleri düşünülürse tanzim edilecek lâyihada bu suretle geçmiş olan müddetlerin na-

zarı itibare almmıyarak o lâyihanm meriyeti tarihinden itibaren bu hakkm ihdas edilmesi tabiî bulunmuş olmakla kanun tedvini bakımmdan lâyihamıza bu hususta bir hüküm ilâvesi muvafık görülmemiştir.

25 nci maddenin Umumî Heyetçe müzakeresi sırasında bu lâyihaya muhalif olan hükümlerin ilgasma dair olan birinci fıkrası hükmünün tadadî olarak tanzimi ve ikinci fıkranm müstakil bir madde haline ifrağı mevzubahs olması üzerine encümene alman mezkûr maddenin birinci fıkrasmm ihtiva eylediği hükümlerin tadadî şekilde tedvini maksadile 25 nci madde yeniden yazılmış ve ikinci fıkrası da lâyihanm 7 nci muvakkat maddesile alâkadar bulunması hasebile her iki hüküm birleştirilmek suretile muvakkat yedinci madde olarak yeniden yazılmıştır.

Umumî Heyetin tasvibine konulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	R. V.	M. M.
İsparta	Kayseri	Trabzon
M. Ünsal	F. Baysal	S. Day
Kâtib		
İstanbul	Bolu	Çanakkale
F. Öymen	Dr. Z. Ülgen	R. Bulayırlı
Diyarbakır	Elâzığ	Gümüşane
R. Bekit	M. F. Altay	D. Sakarya
İstanbul	Kayseri	Kırklareli
G. B. Göker	S. Serim	B. Denker
Kocaeli	Kütahya	Malatya
A. S. Akbaytuğan	A. Tiridoğlu	M. Öker
Mardin	Muğla	Muş
R. Erten	H. Kitabcı	Ş. Ataman
Ordu		
H. Yalman		

İSMET EKER (Çorum) — Maddelerin biraz yüksek sesle ve yavaş yavaş okunmasını rica ediyorum.

MADDE 18 — Umumî, mülhak, hususî bütçelerle belediyeler bütçelerinden ve bunlara tâbi teşekküllerden maaş ve ücret almakta olan memurların hususî bir kanunda aksine sarahat olmadıkça bulundukları müesseselerin içinde ve dışında maaşlı veya ücretli ayrıca bir vazife almaları caiz değildir.

788 sayılı memurin kanununun 8 nci maddesile 1496 sayılı kanunun birinci maddesi hükümleri ücretli memurlara da şamildir.

Maaşlı veya ücretli memurlarm uhdelerinde maaşlı veya ücretli yalnız bir daimî muallimlik bulunabilir. Şu kadar ki, aslî vazifesi maaşlı olanların uhdesindeki maaşlı muallimlikten alacakları para, ücret itibar olunur. Bu suretle ilâveten bir muallimlik deruhde edenlere muallimliğin ücret veya maaş tutarmm üçte ikisi verilir.

Muallimlerden uhdelerinde rektörlük, dekanlık, müdürlük, başmuavinlik, muavinlik, başmuallimlik, lâboratuar, mühendis mektebi ve sanat okulları atelye şefliği gibi ücretli idarî bir vazifede bulunanlarm iki muallimliği cemetmeleri caizdir. Bunlarm idarî vazifelerine aid ücretlerinin ve muallimlik maaş ve ücretlerinden mikdarı fazla olanlarmm tamamı ve ikincisinin üçte ikisi verilir. (Müderris, profesör, doçent tabirleri bu kanuna göre muallimlik ifadesinde dahildir) .

Yukarıda sayılı idarî vazifeleri olmayanlara üç muallimlik verilebilir. Bunlar maaş veya ücretlerinden mikdarı fazla olanmın tamammı ve tayin sırasile de ikincisinin üçte ikisini ve üçüncüsünün üçte birini alırlar.

Tabibler; iki meslekî vazifeyi veya biri idarî, diğeri meslekî, maaşlı veya ücretli iki vazifeyi deruhde edebilirler.

Serbest tabib bulunmayan vilâyet ve kazalardaki tabiblerin, zaruret halinde o vilâyet ve kazaya aid üç muhtelif meslekî hizmeti deruhde etmeleri caizdir. Bu takdirde bunlarm alabilecekleri ücret ve maaş nisbetleri muallimler hakkında yukarıda konulan hükümlere göre hesab edilir.

Mühendisler ve veterinerler hakkında da bu hükümler tatbik olunur.

900 sayılı kanun hükümleri mahfuzdur.

BAŞKAN — Maddeyi reyinize arzediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 23 — Mülhak bütçeli idarelerle hususî idare ve belediyeler dahi bu kanun hükümlerine tâbidir. Ancak İcra Vekilleri Heyetince varidatları müsaid görülmiyen belediyeler için bu kanunun birinci maddesinde yazılı derecelerin dununda memuriyet ihdasına mahallî belediye meclisleri salâhiyetlidir.

Hususî idarelerle belediyeler memurlarmm kadroları İcra Vekilleri Heyetince tasdik olunur.

BAŞKAN — Maddeyi reye arzediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 25 — Devlet memurları maaşatınm tevhid ve teadülüne dair olan 18 mayıs 1929 tarih ve 1452 sayılı kanun ile bu kanunun bazı maddelerini değiştiren 1476, 1738, 2041, 3139, 3234 sayılı kanunlarla 2658 sayılı kanunun ikinci maddesinin bu kanunun 11 nci maddesile temin edilen hükmü ve 2339 sayılı kanunun ikinci maddesinin Dil heyetine müteallik olandan maada hükümleri ve 3391 sayılı kanun ile 3500 sayılı kanunun 11 nci maddesi hükmü ve 1509, 1511, 1533, 1612, 1614, 1617, 1624, 1738, 1834, 1804 sayılı kanunun birinci maddesi, 1911, 1993 sayılı kanunun üçüncü maddesi, 2006, 2021, 2196, 2201, 2202, 2203, 2225, 2287, 2291, 2293, 2310 sayılı kanunun maaş ve temsil tahsisatlarına aid hükümlerinden gayri hükümleri, 2368,

2393, 2408, 2411, 2467, 2470, 2524, 2527, 2529, 2530, 2531, 2541, 2669, 2773, 2777, 2782, 2787, 2795, 2797, 2799, 2800, 2825, 2829, 2849, 2865, 2883, 2885, 2890, 2953, 2996, 2997, 3007, 3012, 3013, 3017, 3045, 3046, 3049, 3051, 3074, 3127, 3139, 3154, 3184, 3203, 3223, 3225, 3224, 3230, 3232, 3237, 3252, 3408, 3407, 3406, 3409, 3397, 3312, 3314, 3425, 3326, 3361, 3380, 3393, 3412, 3429, 3476, 3484, 3546, 3552, 3571, 3568, 3604, 3608, 3621, 3636, 3611, 3612, 3613, 3614 sayılı kanunlara bağlı kadro cedvellerile diğer kanunların bu kanuna muhalif hükümleri ve 1939 malî yılı muvazenei umumiye kanununun 19 ncu maddesi kaldırılmıştır.

Gl. KİAZIM SEVÜKTEKİN (Diyarbakır) — Şimdiye kadar böyle usul yoktu. Bunun hakkında izahat versinler.

BAŞKAN — 25 nci maddeyi reyinize arzediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 26 — Riyaseti Cümhur teşkilâtı hakkındaki 2180 sayılı kanunun 13 ncü ve mezkûr kanunun 3011 sayılı kanunla değiştirilen 14 ncü ve Ankara Yüksek ziraat enstitüsü hakkındaki 2291 sayılı kanunla İstanbul Üniversitesi hakkındaki 2928 sayılı kanunun ve bunların ek ve tadillerinin asistan, doçent ve profesörlerin hizmete alınış ve terfilerile müze ve rasadhane teşkilâtı hakkındaki 2530 ve 3459 sayılı kanunların mütehassıslarm hizmete alınış ve terfilerine dair hükümleri ve Cümhur Başkanlığı filârmonik orkestrası teşkilât ve orkestra mensublarının terfi ve tecziyeleri hakkındaki 3045 sayılı kanunun orkestra mensublarmın hizmete alınış ve terfilerine dair hükümleri ve Posta, telgraf ve telefon idaresi teşkilâtı hakkındaki 2822 sayılı kanunun 3080 sayılı kanunla değiştirilen 28 nci maddesi ve 3201 sayılı emniyet teşkilâtı kanununun 24 ve 47 nci ve Büyük Millet Meclisi teşkilâtı hakkındaki 3552 sayılı kanunun 5, 6 ve 7 nci maddeleri hükümleri mahfuzdur.

Bu kanun, 2556 sayılı hâkimler kanununda yazılı haller haricinde hâkimler ve müddeiumumiler hakkında da tatbik olunur. Şu kadar ki zikri geçen kanunun 57 nci maddesinde gösterilen terfi müddeti hâkimlerle müddeiumumiler ve muavinleri ve bu sınıftan sayılanlar hakkındada üç senedir.

Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü memur ve müstahdemlerinin ücretleri hakkındaki 2847 ve 3173 sayılı kanunların hükümleri mahfuz olub muvakkat tazminatları da bu kanunlara göre verilir. Şu kadar ki, hizmete alınışta tahsil dereceleri esasına göre verilecek ücretler bu kanundaki mikdarları ve birinci dereceye verilen azamî ücret mikdarı bu kanundaki azamî haddi geçemez. Sanatkâr ve işçilerin hizmete alınışında mezkûr kanunlarm hükümleri tatbik olunur.

GÜMRÜK VE İNHİSARLAR VEKİLİ VE ADLİYE VEKÂLETİ VEKİLİ RAİF KARADENİZ (Trabzon) — Maddede ufak bir yanlışlık vardır, tashihini rica edeceğim : « 2556 sayılı hâkimler kanununda yazılı haller haricinde hâkimler ve müddeiumumiler ... » deniyor. « Müddeiumumilerle beraber muavinleri ve bu sınıftan sayılanlara hakkında da tatbik olunur » şeklinde olacaktır. Bu hususta encümenle de mutabıkız.

AHMED İHSAN TOKGÖZ (Ordu) — Muhterem arkadaşlar; bir takım numaralar okundu ve bunlar biraz başımızı karıştırdı, döndürdü. Benim de söyleyeceğim maalesef bir kanun numarasıdır. Bu kanun numarasının unutulduğunu zannediyorum. Çünkü Ziraat enstitüsü ve üniversite doçentlerinin, şuraya veya buraya giden hocaların hakları mahfuzdur diye sayılmıştır. Bu meyanda içinde yetişmiş ve en eskisi bulunduğum eski mülkiye, yani Siyasal bilgiler okuluna aid kanunun adı yoktur. Numarası 2777 lir, onun da bu meyana konarak eksiğin itmamını rica ediyorum.

MAARİF VEKİLİ HASAN ÂLİ YÜCEL (İzmir) — Bu maddenin « ... hükümleri mahfuzdur. » diye biten fıkrasına bir küçük ilâve rica ediyorum. «3007 sayılı kanunun ve 1702 sayılı kanunla ek ve zeyillerinin maaş ve terfilere dair olan hükümleri hariç olmak üzere diğer maddeleri hükümleri. » Yani orta ve meslekî tedrisat muallimlerine aid olan kanunların hükümleri.

ABİDİN BİNKAYA (Kastamonu) — Muhterem arkadaşlar, şimdi okunan maddenin hâkimler kanunu ve hâkimlerin terfi müddetini alâkadar eden fıkrası üzerinde durmak istiyorum.

1 - Hâkimlere aid bu fıkrayı tekrar okuyorum; «bu kanun, 2556 sayılı hâkimler kanununda yazılı haller haricinde hâkimler ve müddei umumiler hakkında da tatbik olunur. Şu kadar ki, zikri geçen kanunun 57 nci maddesinde gösterilen terfi müddeti, hâkimlerle müddei umumiler ve muavinleri ve bu sınıftan sayılanlar hakkında da 3 senedir. «Maddenin bu fıkrası noksandır. Kanunun tatbikında muavinlerle bu sınıftan sayılanları şümulüne almıyor, halbuki maksada göre kanunda böyle bir istisna mevzubahs değildir.

2 - Hâkimlerin terfi müddetlerine aid hükme gelince; asıl bu noktanm tedkikini lüzumlu görüyorum; her iki hususa dair Yüksek Reisliğe bir takrir takdim edeceğim .. Şimdi arzedeceğim esbabı mucibenin iyi anlaşılabilmesi için; değiştirilmesini Yüksek Meclisimizden rica ettiğim maddenin mezkûr fıkrasınm, kendi mütaleama göre, tesbit ettiğim şeklini okuyayım:

«Bu kanun, 2556 sayılı hâkimler kanununda

yazılı haller haricinde hâkimlerle müddei umumiler ve muavinleri ve bu sınıftan sayılanlar hakkında da tatbik olunur.

Şu kadar ki zikri geçen kanunun 57 nci maddesinde gösterilen terfi müddeti, vekâlet ve ayırma meclisi tarafından; tedkik, ilân ve terfi defteri tanzimi gibi muamele ve merasim, muayyen müddetin son altı ayı içinde ikmal edilmiş bulunmak şartile, üç senedir» Şimdi, fıkranın asıl metnindeki noksanı, yukarıda arzettiğimden bu noktayı fazla izaha mahal görmüyorum. Bunun, mütaleam veçhile okuduğum fıkrada görüldüğü üzere tamamlanması lâzım. Fıkranın asıl metnindeki ikinci kısmı üzerinde ise müsaadenizle uzunca bir mütalea ve mülâhazada bulunmayı faydasız bulmuyorum. Bu nokta mühimdir, hâkimlerle, müddei umumiler ve muavinleri ve bu sınıftan olanlar hakkındaki terfi müddeti umumî hükümler sırasında 3 seneye çıkarılmaktadır. Bu müddet iki sene olduğu zamanda bile, terfi defterine isimleri çok geç geçmiş ve 3,5 - 4 ve hatta 5 senede ancak terfia mazhar olabilmiş hâkimlerimiz vardır.

İki sene terfi müddetini arzettiğim kadar uzatan sebeblerden biri, müddet şeraitini ikmal eden hâkimler hakkında, hâkimler kanununun hususî hükümleri dolayısile yapılan muamele ve merasimdir. Gerçi bu muamele ve merasim, kanun hükmüne ve Adliye vekâletince 934 senesinde yapılmış olan talimatnamenin 45 nci maddesinin izahına rağmen bir zamanlar muayyen müddetin hitamından evvel de yapılmakta idi, son zamanlarda ise bu muamele ve merasim, kanun ve nizamnameden anlaşılan manaya göre bekleme müddetinin hitammdan sonra ifa kılınmakta bulunmuştur. Yani son şekil şudur :

Terfi için muayyen müddet tamam olduktan sonra Adliye vekâleti senede bir defa, mart ayında, haklarında kazaî ve inzibatî terfilerine mâni bir hal olmayanların bir listesini ilân ediyor ve ayni zamanda bu listeyi ayırma meclisine veriyor. Bu listeye hâkimlerin itiraz hakları vardır. Sonra ayırma meclisi inikad edince, terfie lâyik olanların sıra tertibile bir defterini yapıyor, vekâlete veriyor. Bu defterde ismi olmayanların da tebliğden itibaren 30 gün içinde itiraz hakları vardır. Bunlar için ayırma meclisi umumî heyetince tedkik ve karar muamelesi yapılıyor (Madde 54). Bu merasimden gecikmeye misal teşkil eden ayırma meclisinin bir inikadını arzedeyim : Meclis. 938 senesi haziran ayında işe başlamış ve 939 senesi şubatı gayesinde mesaisini bitirebilmiştir, yani bu merasim ve terfi defterinin tanzimi 9 ayda ikmal edilebilmiştir. Binaenaleyh vekâletin ilânını ve ayırma meclisinin tedkikini müteakib, terfi için lâzım olan bekleme müddetini bitirmiş olan bir hâkimin, vekâletin bundan sonraki ilânına ve ayırma meclisinin inikadına kadar 10 - 11 aydan ziyade hali intizarda kaldığı vakidir. Birerden iki ay itiraz müddeti ... ve inikadın devamı ve itirazların tedkiki gibi müddetlerden sonra tanzim edilebilmiş olan terfi defteri ile de iş bitmiş olmuyor. Bir hâkim bundan sonra da terfiini beklemek mevkiinde ve mecburiyetindedir ve bu suretle yerine göre bir hâkim dört beş sene sonra terfi edebiliyordu. Hâkimler kanununda bir gûna sarahat ve takyidad olmadığı için zamanında yapılmayan bu merasim usulü, hâkimler aleyhinde bir muamele şeklini almış bulunmaktadır. Binaenaleyh müddet iki sen olduğu zamanda bile üç seneden daha sonra isimleri terfi defterine geçenlerin ve üç buçuk, dört ve hatta beş sene sonra terfi edebilen hâkimlerin terfi müddeti için bekleme şartı üç seneye iblâğ edildiği zamandaki vaziyetlerini, yüksek nazarınıza arzederim. Bu yeni kanunun 8 nci maddesine göre diğer ikinci bir nokta da dikkate şayandır;

8 nci maddede ; « ehliyetleri ve sicilleri itibarile terfie hak kazandıkları halde kadroda münhal yer bulunmamak sebebile bir derecede iki terfi müddeti geçirmesine rağmen terfi edemeyenler her derecede bir defaya mahsus olmak üzere üst derece maaşı verilir » denildiğine ve hâkimlerin hususî kanuna tâbi olmaları bakımından ehliyet ve sicilleri itibarile terfie hak kazandıklarının anlaşılabilmesi ancak ayırma meclisince terfi defterine isimlerinin geçmiş olmasile mukayyed bulunmasına göre bu maddedeki iki terfi müddetinin hesabında alınacak esas, yani mebde noktası nereden başlayacaktır? Şu halde bu lâyihadaki 26 ncı madde ile 8 nci madde ve hâkimler kanunundaki maddeler ve merasim icabları arasına, tereddüdü mucib olabilen noktalar mevcuddur. Encümen isterse bu ciheti izah buyururlar. Bununla beraber bendenizce, hâkimler hakkında terfi defteri tanzim edildiği tarih, muayyen müddetin bir çok zaman geçmesinden sonraya da tesadüf etmiş olsa 8 nci maddedeki iki terfi müddetinin, muayyen müddetin hitamını müteakıb hesab edilmesi lâzımgelirse de yukarıda arzettiğim gibi mezkûr maddede « ehliyet ve sicilleri itibarile terfie hak kazandıkları ibaresine ve bu hak ancak terfi defterinin tanzimi tarihinde teayyün edeceğine göre bu noktanın hâkimler aleyhine de tefsire müsaid ve mütehammil olduğu görülür. Binaenaleyh bendeniz tedkik sonunda; bu lâyihada hâkimleri alâkadar eden hükümlerde gördüğüm bu mahzuru ve hâkimlerimizin vaziyetlerini güçeleştirebilecek olan halleri önleyebilmek üzere takririmde arzettiğim çareyi düşündüm. Düşündüğüm nokta, endişemizi her bakımdan önlemiş olmakla beraber müzakere buyurulan bu maddenin maksad ve gayesini de ihlâl etmiş olmuyor. Terfi edebilmek için bekleme müddeti yine üç senedir. Yalnız bu üç senenin son altı ayı içinde hâkimlerin vaziyetine aid her türlü tedkikat ve

merasim ikmal edilerek terfi defterlerinin - üç sene hitamında - hazırlanmış bulunmaları şarttır. Bu hüküm, asıl madde hükmünün adilâne bir şekilde tatbiki için, bir müeyyideden ve 8 nci maddedeki bir derece arasında geçen iki terfi müddetini sarahaten tayin etmiş olmaktan başka bir şey değildir.

Diğer tabir ile; hâkimler kanunile hâkimlere başka memurlarm terfi şartlarmdan ayrı, yani hususî mahiyette yükletilmiş gibi görünen bir külfetin hafifletilmesi demektir.

Hâkimlerimizin lehine olan ve bütçeye ve umumî hükümlere tesiri olmayan bu kadarcık bir tashihi, kendilerinden daima adalet icrasını beklediğimiz hâkimlerimizden ve bu smıftan sayılan adliyecilerimizden Yüksek Meclisimizin esirgemeyeceğine ümid ve kanaatim var.

Sayın arkadaşlar; malûmunuzdur ki, adalet işlerinde ne kadar çok ve iyi randıman temin edebilirsek yurdumuzun nizamı ve halkın refahı o nisbette artmış ve temin edilmiş olur. Bunun için de adliye makinesinde kıymetli uzuvlarm ve elemanlarm çalıştırılmasına çok ihtiyaç vardır. Kanunlar ne kadar mükemmel olurlarsa olsunlar bunu tatbik edecek ellerde liyakat görmezsek o mükemmeliyetten istediğimiz faideyi elde edemeyiz. Bilâkis ehliyetli ve liyakatli ellerde aksak kanunlar bile memlekete yararlı işler görebilirler. Binaenaleyh, bu değerli mesleğe aid herfırsatta, önce yapacağmız iş, mahkemelere iyi hâkim ve iyi memur yetiştirmek olmalıdır ve bunun için de hâkimlerimizin hakları lâyik oldukları itina ile korunmalıdır. Biliyorsunuz ki, arkadaşlar, maalesef bir çok mahkemelerimiz hâkimsizdir. İş sahibi yurddaşlarmız ve uzaklardan mahkemelere gelen köylerimiz bu hallerden müştekidir.

Aziz arkadaşlar; bir çok mahkemelerimizin hâkimsiz kalmasmın sebebleri var; hâkimler kanununun bazı hükümlerini değiştirmemiz ve hâkimlerimizi, kanun ve vicdanlarmın daha adilâne ve kayidsiz hüküm, gaye ve düşünüşlerile karşı karşıya bulundurmak hususuna daha ziyade ehemmiyet vermemiz lâzımgelmektedir. Mahkemede mühim rolleri olan zabıt kâtibleri sınıfma da çok önem verilmeli, terfi ve terfihleri hususları iyi bir şekilde temin edilmelidir. Fakat hâkimler kanunu hükümlerine ve zabıt kâtiblerine dair olan şimdi bu arzettiklerimi mevzuumuz dışmda görüyorum.

İleride yeri gelince bu hususlarm geçmişdeki tecrübelerden mülhem olarak daha ziyade dikkat ve itina ile mütalea edilmesi ve nazariyata fazla kapılmıyarak ihtiyaçlarmıza karşı daha uygun ve daha esaslı tedbirler alınması icabeder.

Şimdi rica ve temennim; müzakere buyurmakta olduğumuz bu maddeye arzettiğim sebeblerden ötürü, ilâve ve kısmen değiştirme suretile; takririmde yazılı ve hâkimlerin lehine küçücük bir hüküm ve müeyyidenin kabul buyrulmasıdır ve bu kabul kararmız adaletin tahkimi için alman tedbirlere, sevimli bir tedbir eklemiş olacaktır. Anlaşılmıyan noktalar varsa, sorulduğunda ayrıca cevab arzetmeğe çalışacağm.

EDİB ERGİN (Mardin) — Bu madde ile hükmü mahfuz tutulan Devlet demiryolları memurlarmm muvakkat tazminatı hakkmda 1452 numaralı kanuna atıflar yapılmaktadır. 1452 numaralı kanun ise 25 nci madde ile ilga edilmiştir. Binaenaleyh bu memurlarm muvakkat tazminatı mesnetsiz kalacaktır. Bunun için bu kanun hükümleri mahfuzdur denildikten sonra «ve bunlarm muvakkat tazminatları bu kanunun esasları dairesinde verilir» cümlesinin ilâvesini teklif ediyorum. Encümen muvafakat ederse lûtfen ilâve buyrulsun.

SALÂH YARGI (Kocaeli) — Arkadaşlarmızdan Bay Abidin hâkimlere teallûk eden terfi müddeti hakkmdaki mütalealarile, bu maddede tadilât yapılmasını, fakat bu yapılacak tadilâtm ve hâkimlerin terfii için ayrıca muamelâtma taallûk eden hususların barem kanununa dercini istiyorlar. Halbuki bu kanunla münasebeti yoktur. Filhakika hâkimler kanunu terfi için iki sene müddet kabul etmistir. Bu kanun, hâkimler hakkmdaki bu iki senelik müddeti, umumî hükümlere uydurmak suretile, üç sene olmasını kabul ediyor. Hâkimler kanununda gerçi iki senede terfi etmek lâzımgeliyordu amma bu iki sene bittikten sonra ayırmava aid muameleleri vekâlet yapıyordu. Filhakika bu ayırma tedkikatı, alâkadarlarm itirazları, her halde bir sene ve daha fazla sürüyor.

Filî olarak 3 seneden evvel bir hâkim terfi edemiyor. Amma kanunda mutlaka iki sene bittikten sonra ayırma muamelesine başlansm diye sarih bir hüküm yoktur. Şimdi arkadaşmızm bu izahlarile barem kanununa böyle bir fıkra konması kabul edilirse veyahud kabul edilmese bile şu izahlar bunu gösterecektir ki hâkimler kanunundaki ayırma muamelesi gibi sırf idarî bir muamele terfi için muayyen müddetin inkızasmdan sonra başlaması lâzımgelen bir işmiş diye bir telâkki uyandıracak, halbuki buna ne kanun müsaiddir, ne de böyle bir telâkki doğrudur. Bu itibarla temenni olunur ki 3 sene müddet bitince bir hâkim terfi etsin. Fakat 3 sene dolmadan evvel Adliye vekâleti hâkimlerin terfii için yapılması lâzımgelen ayırmağa müteallik muamelâta başlamalıdır ki bu iş 3 senenin tamamlanmasında bitsin. Bendenizin bu izahatm teklif sahibi olan arkadaşımca da kabul edilir, encümence de münasib görülür ve Adliye vekâleti de şu temenniyatı bundan sonraki icraatında nazarı dikkate alırsa 3 seneye çıkan terfi müddetine bir de ayırmağa aid idarî muamelât dolayısile en az 8 ay, bir sene uzatmağa mahal vermeden

üç sene sonunda hâkimlerin terfiine muvaffakıyet elverir. Binaenaleyh bendeniz bu teklifin lüzum ve kabulüne kail değilim.

REFİK İNCE (Manisa) — Bendeniz Adliye vekilinden bu hususta izahat istiyorum.

GÜMRÜK VE İNHİSARLAR VEKİLİ VE ADLİYE VEKÂLETİ VEKİLİ RAİF KARADENİZ (Trabzon) — Bu kanun, hâkimler kanununun meriyette kalacağını tesbit etmektedir. Hâkimler kanunu hükümleri mahfuz olduğuna göre bu kanun çıktıktan sonra, bir teşkilât kanunu demek olan hâkimler kanununda yapılması icab eden bazı değişiklikler mevcud olacaktır. Meselâ orada 45 liralık ve 55 liralık hâkimlikler vardır. Halbuki bu tevhid ve teadül kanunu 45 ve 55 lik dereceleri kaldırdığı için orada da kalkacaktır. Bu tadilâtı yaparak hâkimler kanununu bu yeni ahenge uydurmak için vekâletçe bir lâyiha hazırlanmıştır, yüksek huzurunuza arzedilecektir. O lâyihada arkadaşımızın bu söylediklerini temin edecek maddeler, icab ederse, konacaktır. Binaenaleyh sadece bir tevhid ve teadül kanunu olan bu kanunda diğer teşkilât kanunlarına aid olması lâzım gelen hükümlerin konması taknin usulüne de muvafık değildir. Arkadaşımızın maksadı üç senelik müddetin ikmalinden sonra hâkimin terfiini temin etmektir.

3 senenin nihayetinde terfii temin etmek için bazı formalite, veya idarî usullerle bu müddet gecikmesin, diyorlar. Bunu temin için icab ederse yeni lâyihada hüküm koyacağız. Eğer idarî bir şekilde bunun temini kabil ise Adliye vekâleti bunu yapacaktır. Müsterih olsunlar.

ABİDİN BİNKAYA (Kastamonu) — Şimdi bu kanun hâkimlerin iki senelik terfi bekleme müddetini 3 seneye çıkarıyor. 3 seneye çıkardığı esnada buraya bu merasim müddeti ikmal edilmek şartile şu tarihten itibaren, bir kaydin konulması hiç bir mahzuru mucib değildir. Esasen kanunlarımızdan hangisi birbirine girift olmamıştır. Bu kanunda yeri değildir, diyorlar, fakat yeni bir hâkimler kanunu yapılıncaya kadar - vekil arkadaşımız hâkimlerin hukukunu muhafaza edecek olan yeni bir hâkimler kanunu hazırlanıyor, dediler, çok güzel, buraya iki üç kaydin ilâvesi ne gibi mahzuru mucib olabilir? Bu kanun 2 seneyi 3 seneye çıkarıyor. Fakat bu 3 seneye bir müeyyide de ilâve edilmelidir. Çünkü şimdiye kadar hâkimlerin terfi müddeti bilinmiyordu. Sekizinci maddeyi okuyunuz. Hak kazandıkları takdirde..., diyor. Terfi müddetinin zamanında tatbiki için takririmizdeki bu kaydin konulması tam yerinde olur. Bu böyledir.

Sonra Salâh Yargı arkadaşımızın buyurduklarına gelince; Adliye vekâletinin bizzat yapmış olduğu talimatnamenin işte 45 nci maddesi; tebarüz ettirmek için tekrar arzedeyim. Dediler ki; müddet nihayet bulmadan da bu ayırma muamelesi yapılabilir. Böyle mutlaka müddet hitam bulsun, ondan sonra yapılsın diye bir telâkki vardır, bu doğru değildir dediler. Halbuki kanun mutlaktır. Bu kanunda ayırma müddeti diye bir hüküm konmuştur. Evvelden bu yapılmıştır, fakat sonradan müddet hitam bulduktan sonra yapılması tahakkuk etmiştir ve o suretle yapılmaktadır ki, dört beş sene uzuyor. Hüküm mütlaktır. Müsaade ederseniz talimatnamenin müddeti gösteren maddesini okuyayım :

« Ayırma meclisi kanunun 40 ncı maddesinde gösterilen dereceleri tayin için bulundukları sınıftan müddetlerini bitirmiş olan hâkim ve Cümhuriyet müddeiumumilerinin vaziyetlerini tedkik eder. »

Şimdi bakınız sınıfında müddetlerini bitirmiş olan diyor. Müddetlerini bitirmeden yapılamayacaktır. Kanun mutlaktır (Değiştirsinler sesleri). Yapacaklarını söylüyorlar. Fakat bu uzayacak olursa araya beş altı tatil girecektir. Bu iş uzayacaktır. Bunu tatmin için merasim müddeti şu tarihde başlayacaktır diyerek bir hüküm konmakta ne mahzur olabilir. Kanunlar zaten cebir muadelesi halleder gibi birbirinin içine girift olmuş değil midir? Bunda hiç bir mahzur yoktur. Bendeniz hâkimlerin lehine olarak bunu kabul buyurmanızı rica ederim. Tabiî karar sizindir.

REFİK İNCE (Manisa) — Bir çok kanunları ilga ettikten sonra dahi, bazı hususiyetlerin icabı olarak mevcud hükümleri muhafaza etmekteyiz. Filân tarihli falan numaralı kanunu ya tam olarak veyahud o kanunun ihtiva ettiği bazı maddeleri kısmen muhafaza etmekteyiz ve bunun hikmeti vardır. Çünkü o mevcud müessesenin zarurî vaziyeti veyahud o müessesenin kendine has vaziyeti bunu istilzam etmektedir.

Abidin arkadaşın dermeyan ettiği mütalea gerek tatbikattan, gerek hâkimler kanunundan alınmış tecrübenin neticesidir. Bu bakımdan yalnız terfi müddetlerinde teadül yapıyoruz zehabına düşmekten ziyade, bence hâkimlerin içinde bulundukları, hususî kanunun diğer umumî kanunlardan ayrı olarak kendilerine tahmil etikleri külfetleri hatırdan çıkarmamak lâzımgelir.

İnhisar vekâleti de hangi bir müdürünün terfiine teallûk eden 3 sene müddet meselesi, üçüncü sene dolduğu zaman vekilin muvafık demesile mesele hallolur. Maliyede, Dahiliyede, Adliyede ve bütün vekâletlerde böyledir. Adliyede yalnız vekilin tasdiki değil, hâkimi hâkimlerin takdir etmesi, hâkimlerin takdirinin hâkimler usulü dairesinde tecelli etmesi lâzımdır. Mektebi mülkiyeden çıkan bir kimse hemen maiyet memuru, nahiye müdürü, kaymakam oluyor. Bir hâkim mektebten çıktıktan sonra hâkim olabilmek için bir sene staj yapıyor, sonra imtihan veriyor. Yani mekteb imtihanlarından sonra bir daha imtihan veriyor. Maaşının

55 liraya geçmesi için, demek ki esas maaş bunlar için 30 olduğuna göre saçı ile sakalı ile hizmeti ile aynı kanun mucibince ayrıca imtihan veriyor ve bunda muvaffak olmadığı takdirde kendisi sittin sene aynı derecede kalıyor. Şimdi bu kadar hususî bir muameleye tâbi olduktan sonra hâkimlik vasfını ihraz eden bir zat ondan sonra yine 8 - 10 sene bir hizmetten sonra ayrıca bir imtihana tâbi olan bu adamların vaziyeti hususî yerini nazarı dikkate alarak bir teadül yapıyorum diyerek adaleti münhasıran müddette görmekte isabet yoktur. Nerede kaldı ki Abidin arkadaşımızın tatbikattan aldığı intibaa göre ister istemez geçmesi mecburî olan müddet de vardır. Bunu 3 sene kabul edelim. Aynı zamanda Dahiliyeye intisab etmiş bir hukuk mektebi mezunu ile adliyeye intisab etmiş olan bir Hukuk mezunu arasında dehşetli fark vardır. Birisi inha ile diğeri de ister istemez heyeti umumiye hakkındaki cedvel çıkıncıya kadar bekliyecek ve bu aradaki hakkı selbedilmiş olacaktır. Binaenaleyh geçen zamana aid olan hukukun muhafazası için bir kayid koymağa şiddetle ihtiyaç vardır. Bu bakımdan Abidin arkadaşımızdan daha ileri gideceğim. İnhisarlar ve Devlet demiryollarının vaziyetleri icabı olarak kanunlarının ahkâmı nasıl aynen muhafaza ediyorsak, aynı icabı hâkimler üzerinde de görmekteyiz. Nerede kaldı ki bu kanun ne kadar güzel olursa olsun terfi müddeti geldiği zaman kadroda münhal bulunmadığı endişesile daha ileri gidememek vaziyeti vardır. Zaten geçmiş zamanlara aid hakkını alamıyan bu adamlara bir de geçmiş zamanların muamelât ve usulden mütevellid geçmiş zamanların vebalini yükletmekte adaletsizlik vardır. Hususî vaziyetleri icabı diye arzettiğim vekâletlere aid olanı nasıl hüsnü telâkki ediyorsak, bunları da aynen böyle telâkki etmek aslâ müsavatsızlık değil, bilâkis üzerlerinde bulunan vazifenin ehemmiyetile ve ağırlığile mütenasib olarak barem kanunu mevcud olduğu zamandaki yine bu vaziyetin icabı olarak konan hükmü nasıl hususî bir madde olarak ayırmışsak ayni hususiyeti burada da muhafaza etmek minküllüvücuh adalet noktasından ve kanunların, adalet makinesinin iyi işlemesi bakımından da faydalıdır. Onun için 2556 sayılı kanunun hükmü tatbik edilir, kaydini muhafaza edelim. Öteki kısımları kaldırmakla pek çok bir çey yapmış olmayız. Çünkü hâkimler için doğrudan doğruya terfi etmek, meselâ birinci dereceye çıkmak imkânı yoktur. 55 ten sonra, yani şimdi 7 nci derece olan 60 tan sonra behemehal imtihan vermiş olacaktır. Yedinci dereceye gelmesi için kaç sene hâkimlik yapması lâzımdır. Yaşının kaç olması ve kaç senelik tecrübe devresi geçirmesi lâzım? Bunu soruyorum.

Arkadaşlar; kanunları tatbik ettiği için bir tefahür ruhu duyan, her ittihaz ettiği karar Temyiz mahkemesi süzgecinden geçerek tasdik edilirse lehine, tasdik edilmezse aleyhinde teraziye alınan ve memlekette adaleti temin için istisnaî bir usule tâbi tutulan bu adamların haklı olarak vaziyetlerindeki hususiyetin göz önünde tutulması lâzımdır. Takdir Yüksek Heyetinizindir. Takriri de Riyasete vereceğim.

BAŞKAN — Başka mütalea yoktur. Takrirleri okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

Arzeylediğim sebeblere binaen 26 ncı maddeye aşağıdaki cümelnin ilâvesini teklif ederim :

Siyasal Bilgiler okulu hakkındaki 2777 numaralı kanun.

Ordu
Ahmed İhsan Tokgöz

BAŞKAN — Takriri kabul edenler ... Etmeyenler ... Takrir kabul edilmiştir.

BÜTÇE E. Rs. V. FAİK BAYSAL (Kayseri) — Kabul ediyoruz. « . . . . 2291 sayılı kanun » cümlesinden sonra bunu ilâve edeceğiz.

BAŞKAN — Bir takrir daha var, okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

Arzettiğim sebeblere binaen ikinci bendin ikinci fıkrasının tayyını teklif ederim.

Manisa
Refik İnce

BAŞKAN — Takriri reyinize arzediyorum. Kabul edenler ... Etmiyenler ... Takrir kabul edilmiştir, nazarı itibare alınmıştır.

B. E. Rs. V. FAİK BAYSAL (Kayseri) — Müsaade ederseniz encümene alalım.

BAŞKAN — Encümene veriyoruz.

REFİK İNCE (Manisa) — Encümenden bir sual soracağım:

«... İşçilerin hizmeti haricinde mezkûr kanun hükümleri tatbik olunur», diyor. Hangi mezkûr kanunun. Sarahat yoktur.

BAŞKAN — Madde esasen encümene gidiyor. geldikten sonra sorarsınız.

Bay Abidinin takriri bu suretle reye konulmaktan müstağnidir. Zaten kendileri de geri alıyorlar.

Muvakkat maddelere geçiyoruz.

MUVAKKAT MADDE 1 — Bu kanunun 2 nci maddesine bağlı teşkilât kadrolarında yapılan değişiklik dolayısile ellerine geçecek para mikdarı evvelkinden az olanlar aradaki farkı, terfi suretile telâfi edinceye kadar almakta devam ederler.

Yukarıki fıkra şümulüne giren veya girmeyenlerden birinci maddede yazılı cedvelde yapılan tadilât dolayısile maaş asılları değişmiş olanların gerek evvelki, gerek yeni derecelerinde geçen hizmet müddetleri eski maaş asıllarına en

yakın üst maaş derecesinde geçmiş sayılır.

Gerek 1452 sayılı kanuna bağlı kadro cedvelinin ilk tatbiki dolayısile maaş mikdarları azalanlardan halen bu vaziyeti muhafaza edenlerin ve gerek bu kanuna istinaden maaş mikdarları indirilenlerin tekaüd maaşlarının hesabında evvelce aldıkları maaş mikdarları esastır.

BAŞKAN — Kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

DEĞİŞEN MUVAKKAT MADDE 2 — A) Halen ücretle müstahdem olanların tahsil derecelerine ve bu kanuna tâbi dairelerle aylık ve ücretleri kanunla tesbit olunan müesseselerde ücret ve maaşla geçen müddetlerin mecmuuna göre 15 ve 20 yıllık hizmet müddeti kaydi olmaksızın 1452 sayılı kanunun esasları ve bu kanunun 12 nci maddesindeki ölçü dahilinde ücretleri tesbit edilir. Şukadarki bunlar meyanında bu kanunun neşri tarihinde müstahdem olanlardan hizmet müddetleri üç seneye kadar olanların bir, üç seneden fazla olanların iki yukarı dereceye geçirilmeleri caizdir. Ancak bu dereceler terfi ve tahvillerde mükteseb hak teşkil etmez.

Bu hükümlere göre ücretleri tesbit edileceklerin alacakları ücret halen almakta oldukları ücret mikdarını geçemez ve bu gibilerin almakta oldukları ücretler birinci maddede yazılı aylık tutarlarından birine aynen tetabuk ediyorsa o dereceye ve etmiyorsa halen almakta olduğu ücretle buna en yakın alt dereceye dahil sayılır.

İnhisarlar umum müdürlüğü kadrosuna dahil olub bu kanunun neşri tarihinde müstahdem olanlar halen almakta oldukları ücretleri muhafaza ederler.

B) A Bendi mucibince dereceleri tesbit edileceklerin dahil olacakları dereceler tutarile almakta oldukları aylıkları arasındaki fark, memurun aylığından her ay yirmi beşde biri indirilmek suretile yirmi beş ayda izale edilir. Ancak memurların talebi üzerine bu farkın daha evvel de izalesi caizdir. Bu farkın izalesine kadar bu gibilere muvakkat tazminat verilmez.

SÜREYYA ÖRGEEVREN (Bitlis) — Muvakkat ikinci madde halen ücretle müstahdem olanların ücretlerinin hangi kıstasa göre tesbit edileceğine dairdir. Kısaca arzetmiş olmak için maddenin baş kısmını okuyacağım:

«... Halen ücretle müstahdem olanların tahsil derecelerine ve bu kanuna tâbi dairelerle aylık ve ücretleri kanunla tesbit olunan müesseselerde ücret ve maaşla geçen müddetlerinin mecmuu...» madde devam ediyor. Bendenizin teklifim şudur: «... Tahsil derecelerine ve bu kanuna tâbi dairelerle maaş ve ücretleri kanunla tesbit olunan müesseselerde ...» kaydından sonra «hizmete tayin ve murakabeleri Devlete aid bulunan müesseselerde» kaydının konmasını istiyorum. Bununla ihdas edilecek vaziyet şudur: Memleket içinde akalliyet veya ecnebi mekteblerinde Devletin umumî tedrisat programlarına uygun olarak coğrafya, tarih, yurd bilgisi gibi muayyen dersleri okutmak üzere Maarif vekâleti tarafından tayin edilen ve murakabe edilen ve diğer memurların tâbi olduğu bütün muamelâta tamamen tâbi olan ve yalnız ücretlerini bu müesseseden alan bu arkadaşların da, İş bankası ve Ziraat bankası gibi müessesatta çalışanların geçen hizmetlerinin hesaba katıldığı gibi, onların da bu maddenin içerisinde yer bulmasından ibaret olacaktır. Zannederim ki bu, bütçenin masraf kısmı üzerinde de bir tesir icra etmiyeceği gibi, hattâ yaşayan kanunlarla, 1702 numaralı kanunun 15 nci maddesi sarahatine de bir tenazur teşkil edecektir. O kanunun sarahati şudur. Maarif vekâletinin müsaadesile açılmış bulunan bu kabil mekteblerde çalışanların bu hizmet müddetlerinin, kıdemlerine aynen dahil olacağını gösteriyor. Benim teklifimde kıdem ve tekaüd meselesi mevzubahs değildir. Eski ücretleri, bunların bilâhare alacağı ücretlerin tesbitine müessir olacaktır. Şimdi bu hususlaki noktai nazarımı Bütçe encümeni kabul ederse bir takririm de vardır. Kabulünü rica ederim.

RECEB PEKER (Kütahya) — Arkadaşlar, bu madde yalnız müzakere etmekte olduğumuz kanunun değil, yekûnu 3 ü bulan barem kanunları grupunun en mühim bir maddesidir. Barem yani teadül fikri, hukukta, istihkakta müsavatı temin edecek fikrin bütün bu kanunlar grupu içerisinde ifadesi şimdi müzakere ettiğimiz maddenin içerisinde bulunmaktadır. Bundan sonra Devlette ücretlilik hayatının nasıl tanzim edileceğine aid hükümler kanuna konulmuştur. Şimdiye kadar uzun şikâyet, hattâ ıstırab mevzuu olan meselelerin hepsini top yekûn yeni şekle irca edecek olan madde, şimdiki müzakere ettiğimiz muvakkat maddedir. Bu maddenin tam muvazisi, bu kanundan sonra ruznameye dahil olan ve iktisadî müesseselere aid bulunan kanunun birinci muvakkat maddesidir. Binaenaleyh bundan sonra müzakeresine başlıyacağımız iktisadî müesseselere aid kanunun buna muvazi olan maddesine de müessir olmak üzere şimdi yapacağımız görüşmeler hepsine de şamil olacaktır. Binaenaleyh bu madde üzerinde, dermeyan edilecek mütalealar her ikisi üzerinde temerküz etmiş olacaktır. Onun için bendenizin de maruzatım aşağı yukarı ikisine de şamil olacaktır.

Bir defa bu maddenin millî muhit için psikolojik bir hususiyeti ve rejim bakımından ehemmiyeti vardır. Ben buna bu sebeble bir mebus olarak dikkatle temas etmeği sureti mahsusada vazife sayıyorum. Arkadaşlar; her kanunun müzakeresi millî muhitte ihtiva ettiği hükmün ehemmiyeti ve tabaka tabaka millet unsurlarına şümulü derecesile mütenasib bir akis bulur. Müzakere mevzuumuz olan - kısa ismile - bu barem kanunlarının, millî mühitteki inikâsları,

diğer bazı kanunlara nisbetle genişlik arzetmiştir. Bu inikâsları müsbet ve menfi mahiyette olmak üzere bir kaç şekil içine toplamak isterim. Böyle bir kanun tedvin olunuyor diye sevinen büyük bir idealist Türk milleti kütlesi vardır. Yani istihkakta nizamsızlığın, tediyelerde haksızlığın kalblerde vukua getirdiği büyük tahammürlerin, ki bunlar millî hayatta menfi surette tesirlerini gösteriyorlar, bir an evvel bertaraf edilmesi lâzımdır. Haklarda müsavatsızlığı ve içtimaî hayatta muvazenesizliği tevlid eden bu vaziyetin top yekûnu olarak T. B. M. Meclisinin keskin elile katği olarak tasfiyeye uğraması, arzettiğim mahiyette hak arayan Türk milletinin efkârı umumiyesinde derin ve müsbet akisler yapmıştır. Bunlar kanunun bir an evvel çıkmasını bekliyorlar.

İkincisi arkadaşlar; bu kanunun yaptığı akislerin menfi tarafında bulunanlardır. Bunlar tabiidir ki şimdiye kadar kendielrine temin edilmiş olan ölçüsüz menfaat ve tahsisatları azalacağı endişesi ile hissî tesirler altındadırlar. Bu tesir altında kalarak şimdiki vaziyetin içtimaî ve siyasî bünyemizde yaptığı ve yapacağı fenalığı takdir edemiyorlar. Bu yüzden millet için ıstirab mevzuu teşkil eden bir çok sebebleri uzun uzadıya tahlil etmeğe bu gün lüzum görmüyorum. Zannederiyorum ki, bütün mebus arkadaşlarımız bulundukları mıntakalarda ve yerlerde temas ettikleri muhitlerde bu cereyanların müsbet ve menfi taraflarına şahid olmuşlardır.

Ben bir vatandaş olarak bu kanunun böyle çıkışından dolayı sevinenler arasındayım. Mebus olarak da böyle bir kanunun, hükümlerine reyimi vermiş olmakla güzel bir vazife ifa etmiş olmaktan ayrıca sevineceğim. Vatandaşlar arasında kıymete göre, hizmete göre menfaat muvazenesini temin edecek olan bu eşkil, memleketin ilerleme, ve terakkisinde âmil olacak büyük millî beraberlik mefhumununun esas unsurudur. Yurdumuzda vazifeyi scadece vazife duygusile yapan unsurlar, bu kanunun millî muhntimize karıştığı günden itibaren kuvvet bulacaktır ve milletin idealizm yolunda ileri gidişi süratlenecektir. Bu kanunun esaslarına karşı menfi telâkkide bulunanlar hakkında şunu derhal arzedeyim ki arkadaşlar, bunlar için asla bir eksik ve yanlış düşünce taşımakta değilim. Bunlar ellerinde olmayan, açılmış bir takım çığırların kendilerine temin ettiği bir takım menfaat şekillerinden istifade ederek bu günkü mazhariyete ermişlerdir. İnsanların tabiî hisleri ve menfaate bağlılıkları, onları doğru yanlış ele geçeni muhafaza kaygusuna sevkeder.

Fakat Meclis bir kanun yaparken, bir kısmı ferdlerin hissine değil, milletin umumî bünyesine göre hareket eder. Bazan bir vücüdu kurtarmak için bir uzvu kesmek lâzımgelir. Bu ampütasyon, hasta uzuvların kesilerek vücuda umumî sıhhat temin etmek ameliyesidir. Büyük Millet Meclisinin şifa veren kudretli eli ile yapılacak bu kanunlar tatbikat sahasında iyi bir tasfiye temin edildikten sonra mesele iyi bir safhaya girecektir. Bu ameliyenin tatbikı esnasında his taraflarında biraz acı duyacak olan yurddaşlarımızın yeni vaziyete intibaktan sonra vatan duygusunda kendilerinin diğerlerile müsavi haklara sahib olmaları dolayisile bu işten herkes gibi sevineceklerine şüphe yoktur. Fakat bugünkü alışkanlığın tesiri ve içinde bulundukları şartlar dolayisile bu, kendilerine muvakkat bir istirab verebilir. Böyle olmakla beraber bunun tesiri çok çabuk geçecektir. Bunlar da yine yurdun kendilerine gösterdiği şeref, hak, kıymet ve liyakat çerçevesi içerisinde bütün kudretlerile vazifelerini yapmağa tehalükle azmedecek yüksek ve vatanperver arkadaşlardır.

Bir de işin nazarî ve rejime dokunur şeklini arzedeceğim. Arkadaşlar, bizim rejimimiz malûmdur. Derin ve hakikî tatbikat manasında biz bir halkçı rejim tatbik ediyoruz. Halkçılık nazarî metinler üzerinde durmayayım kısaca hak ve şerefte müsavi insanlar kütlesinin Türk vatanının vatandaşları yekûnunu teşkil etmesidir. Bizinm rejimimizin esasını teşkil eden parti proğramının küçük bir satırında yazılmış olan büyük bir hakikatı bu münasebetle bu kürsüden tekrar etmek istiyorum: (Türkiyede menfaatler iktidar, zekâ ve çalışma derecesile mütenasib olacaktır.) Bu esas, bir tarafta küflenmiş bir halde terkedilmek için değil, bu Devletin millî varlığında büyük bir kuvvetin esasını teşkil etmek üzere tedvin edilmiştir. Çok uzatmağa hacet yok. Fakat bir iki misalle fikrimi teyid etmek üzere söyliyeyim ki, ayni mektebden ayni kıymette ,ayni derecede - hiç kıymeti olmayanların daha büyük mazhariyetlere uğramasını bir tarafa bırakıyorum - çıktığı halde birisi Devletin normal meslek kadroları içinde hayata başlarken, öte yandan diğer vatandaş başka bir himayenin tesiri altında daha çok, kat kat yüksek derecelerde mazhariyetlere nail olmuştur, bir memuriyet, çalışkan bir vatandaşa bir ömre bedel nasib olmayan aylığı, yıllığı, yarı tahsilli bir gence bir günde temin etmek için kâfi gelmiştir ve bu klasik meslek çalışmaları, didinmeleri içinde bulunan insanda, demin arzettiğim infiallerin tezahürü şahıstan şahsa intikal ederek o derecede kendini hissettirmiştir ki, büyük millî bünyenin içtimaî sıhhatini sarsacak bir hal doğurmuştur. Bilirsinizki her içtimaî sarsıntıdan bir siyasî reksiyon doğar. Arkadaşlar rejim bakımından bilhassa, bu kanun bundan sonra faide verecek olan ve bundan sonrayı tasfiye eden maddelerile tabiî iyi bir şeydir. Bu kanun iyi bir surette çıkıp, millî hayatta tatbik sahasına girdikten sonra, bunların hepsi zail olacak, rejimimizin istediği gibi imtiyazsız, sınıfsız, vatandaşlık ruhu beslenecek ve hizmet, kıymet

ve ehliyet unsurları, her türlü mazhariyet için esas olacaktır.

Kanunun müzakeresinin başmdanberi yapmak istediğim bu umumî konuşmağı, bu maddenin çerçevesi içerisinde yapıp maksadmı kâfi derecede izah ettikten sonra, maddenin metni üzerinde, fikirlerimi arzetmek isterim.

Arkadaşlar; tasfiye maddesi olan bu muvakkat maddenin metni iki ana kısma ayrılmıştır: birisi (A) fıkrası, birisi (B) fıkrasıdır. (A) fıkrası şimdiki ücret yekûnundan hangi ücret derecesine inmek lâzımgeldiğini tesbit ediyor. (B) fıkrası ise bu kanun kabul edildikten sonra yapılacak tasfiye şekli meydana çıktıktan sonra bu ikisi arasmdaki farklarm nasıl izale edileceğini tesbit eden bir kademe formülüdür. Bu kademe formülü üzerinde esaslı bir itirazım yok. Şimdi farzedelim ki bir zat, mevcud ve hepimizin şikâyetimizin mevzuu olan vaziyette ayda 500 lira para alıyor. (A) fıkrası mucibince yapılacak hesablar neticesinde 350 lira alması lâzımgelirse, aradaki 150 liranm birden bire mi kaldırılması, yoksa kademelendirilerek mi kaldırılması lâzımgeldiği hususunda bence encümen hâkimane düşünmüş ve bunun birdenbire kesilmesi yerine, bundan sonra bu gibi vaziyetler hâsıl olmıyacağı için, alışılmış hayat seviyesini birdenbire düşürecek bir tazyika sebebiyet vermemek gayesile bu farkm 25 ayda beher ay 25 de 1 ni kesmek suretile izalesini uygun bulmuştur. Ben de sureti umumiyede bu fikre muvafıkım. Başka bir arkadaş 20 ayda, bir başkası 30 ayda, bir 3 ncü arkadaş da birdenbire keselim diyebilir. Fakat ben encümen metodunun muvafık olduğu kanaatindeyim. Ancak şimdiki şekil olan 500 liranm kaç liraya indirilmesi lâzım geldiğini tayin eden metodlar itibarile encümenin (A) fıkrasmdaki tekliflerile benim düşüncelerim arasmda esaslı mübayenet vardır. Bunlara aid tekliflerimi şimdi arzedeceğim.

Bir defa (A) fıkrasmm baş cümlelerinde bu dereceyi yani şimdi alınmakta olan mikdardan ne kadara inmek lâzımgeldiği hususunda otomatik bir formül var. Madde projesinde kanun numaraları, rakamlar, maddeler ve saire zikredilmiştir. Fakat mânası şudur. Hakkmda bu hesab mevzubahs olan yurddaş için, almakta olduğu paraya gelmek için bundan evvelki hattâ ilk hizmet gününden bü güne kadar, hangi müessesede çalışmış olursa olsun, geçirmiş olduğu müddetlerin hepsi için maktu bir kıdem müddeti hesab ediliyor ve bu hesaba göre şimdi tesbit edilen derecelerde kendisine aid olanı bilhesab buluyoruz. Bu hesabm yapılışmdaki otomatik terfi için de iki esas koyuyoruz. Birisi 1452 numaralı kanundaki esas, diğeri müzakere etmekte bulunduğumuz bu kanunun 11 nci maddesindeki esasdır. Bu esasa göre otomatik kıdem hesabında yeni dereceleri bulmak için yüksek tahsil görenler için 1452 numaralı kanunun ihtiva ettiği asgarî müddet her derece için iki sene ve tahsil görmeyenler için üç senedir. Bu tasfiyeden sonrası için bu kanunun 11 nci maddesi mucibince müddetler üç ve dört senedir. Bundan anladığm, encümen arkadaşlarımm fikri şudur: Bu esas ilk memuriyete ilk başladığı günden bu güne kadar hakikatte isterse beş senede bir terfi etmiş bulunsun, İsterse on senede bir terfi etmiş bulunsun, yurddaşm yeni vaziyetini hesab ederken her derece için iki ve üç sene hesab ederek yurddaşm şimdi intibak edeceği dereceyi meydana çıkaracağız. Bu ücretli memurlarımızm yeni vaziyetleri için kendi lehlerine oldukça geniş bir mükteseb hak tanımaktadır ki, ben de bunu tasvib ederim.

Yalnız arkadaşlar, bunlarm içerisinde mütekaidler de vardır. Benim başlıca itiraz ettiğim noktalardan birisi budur. Mütekaid ve ücretli bir vatandaş nevama iki şahsiyet oluyor. Birinci şahsiyeti, bu kanunun derpiş ettiği zamandan evvel bir meslek hayatı vardır. Tapu, harita, gümrük ve saire gibi. O meslek hayatında tâbi olduğu kanuna göre bir takım terfiler almış ve nihayet hizmet hayatı çeşidli olan sebeblerden birile oradaki vazifesini bitirmiş, tekaüd olmuş, yeniden gelmiş ücretli olarak Devletin bir dairesinde vazife almış. Bu vazifeyi alırken nevama ikinci bir şahıs olarak işe başlıyor. Halbuki böyle olduğu halde bu maddeye göre ücretliler arasında yeni derecesi ve aylığı tesbit edilirken ta ilk meslekine girdiği günden hesab yürütülcektir ve yüksek tahsil görmüş ise iki senede bir, görmemiş ise üç senede bir kıdem alarak hesabına göre kendisinin bu günkü vaziyeti teayyün edecektir. Bu, bu gün ücretle müstahdem tekaüdler lehine ve Devlet hazinesi aleyhine büyük ve ağrı bir fark teşkil ediyor (Bravo sesleri). Çünkü arkadaşlar size başka basit bir şey arzedeyim. Eski meslekim olan askerlikte öyle rütbeler vardır ki on senede bir terfi edilir. Meselâ kıdemli yüzabşılıktan binbaşılığa geçerken. On senede alınması tabiî olan bir kıdemi şimdi bir ücretli mütekaidin bulunduğu vaziyetten yeni barem vaziyetine irca etmek için, on senede beş derece atlaması icab ediyor ki, bu hem haksızdır, hem Hazine aleyhinedir. Hem de bu gün meslekinde çalışan emsali için ıstırab yapacak bir vaziyet doğurur.

Muhterem encümen arkadaşlarımızın, bütün kanun için sarfettiği takdire şayan emeğin bir kısmını da bu noktanm ıslahı için sarfetmeleri hayırlı olur zannındayım.

Arkadaşlar; yine bu maddenin bence en mühim olan ve itiraza ve şikâyete yer götüren diğer noktası da şudur : Arzettiğim şekilde bu hesablar otomatik bir surette yurddaşların ücretleri hakkında yeni vaziyeti tesbit edecektir. Bunun böyle tesbitinden sonra memur meselâ beşinci dereceye girmiş olacaktır. Maddenin, ye-

ni bir hükmüne göre, bu derecelerle beraber otomatik olarak yeniden bir ve iki derecelik zamlar derpiş ediliyor ki bu teklif lâyihanın asıl maksadını bile müteessir eder.

Bu noktaya bilhassa encümenin nazarı dikkatini celbederim. Bu, ancak herkese şamil olan bu kanun mucibince yapılacak hesabla tesbit edildikten sonra, bir günden 3 seneye kadar hizmet müddeti olanlar bir derece, 3 seneden fazla olanlar iki derece daha ayrıca zam alacaklardır. Encümen bu hususta izahat verirse daha ziyade tavazzuh edecektir. 3 seneye kadar demek, bir günden 3 seneye kadar demektir. Demek ki otomatik olarak bir çok unsurlara yeniden menfaatler, dereceler temin ediyoruz. Gerçi encümen buna ceba verirken, bunlar ancak şimdi bulundukları dereceler içindir, bunlar tahvil veya terfi ettikleri zaman hakkı mükteseb teşkil etmeyecek deyecekler. Böyle de olsa, hatta Hazineye hiç bir tesiri de olmasa, bu, baremle memlekete telkin etmek istediğimiz psikolojik itimad ve itminanın temelini esaslı bir surette sarsacak bir formüldür ki, bunu düzeltmek lâzımdır. Eğer bir arkadaş bütün bu fıkranın topyekûn tayyını teklif edecek olursa ben elimi kaldıracağım. Fakat bütün hesablarda Devletin, vatandaşın, cemiyetin hakkını ayrı ayrı düşünerek encümenin esaslar koyduğuna kani olmakla beraber bunların tesirlerini adedi adedine, rakamı rakamına mütaleaya fırsat bulamadığım için vereceğim tadil takriri ile mutedil bir şekil teklif edeceğim. Bu takririmle memurların içinde bulundukları vaziyette müddetleri itibarile 3 sene ve daha fazla vazife yapmış olanlar varsa bunlara bir derece fazla verilmesini teklif edeceğim. Fakat Bütçe encümeni çalışırken tedvin ettikleri metnin saikını, esasını ve bu hususdaki umumî mütalea ve esaslı fikirlerini öğrenmeğe vakit bulamadığım için bu mütevazi teklifi yapmağa çalıştım.

Arkadaşlar; bu maddede gözü çeken bir şey vardır. İnhisarların vaziyeti değişmiyecektir deniyor. Müsaade buyurursanız benim itirazım, yalnız bunun şekli üzerindedir. Çünkü yalnız inhisarlar değil, adlî vaziyet ve zannediyorum 28 nci maddede tesbit ettiğimiz Devlet demiryollarına aid bir takım değişmiyecek ahkâm vardır. Bu inhisarlar hakkındaki hüküm de oraya konsa idi o kalabalık içinde pek gözü çekmezdi. Şimdi nasıl bir zanna düşülecek? Her şey düzeldi, her şeyin tasfiyesi için hükümler kondu, inhisarlar müstesnadır dendi diyecekler. Arkadaşlar her vatandaş bunu böyle görecektir, bu böyle bir tesir yapacaktır. Buraya konulan bu noktayı lûtfen encümen izah etsin.

Arkadaşlar bir başka nokta da vardır: Parti Grupu halinde toplandığımız zaman sayın arkadaşım Sabit Sağıroğlu burada bize bir şikâyet ifade etmişti. Tabii o şikâyet mevzuunu esaslı bulduğum için ben de bu mesele üzerinde biraz tedkikat yaptım. Bu mesele şimdi müzakere edilmekte olan Devlet bareminde o kadar ehemmiyetli değilse de buna müvazi olan müessesat baremi maddesinde çok ehemmiyeti haizdir. Malûmu âliniz barem kanununun yarattığı hava memleketin her tarafında cereyan ederken, - bunun Devlet teşkilâtı içerisinde olması o kadar kolay değildir - fakat hususî müesseselerde bir yüksek hakkı mükteseb temini hırsı uyanmıştır. Madem ki barem çıkacaktır ve baremin hükümlerine göre benden aşağı yukarı bir şey indireceklerdir, ben de bu kanun çıkmadan evvel mümkün olduğu kadar üst derecelerde bir maaşa geçeyim gibi düşüncelerle müesseseden müesseseye daha fazla aylık getiren yerlere muhaceret tarzında geçişler olmuştur. Ben bunu bir hususî bilgime istinad ederek söylemiyorum. Böyle bana intikal eden ve bir çok arkadaşlarımın da aynı havanın tesiri altında bulunduğuna emin olarak bunu söylüyorum. Bu maddenin mebdei tatbikı, bence, kanunun neşrinden sonra olmamalıdır meselâ 6 ay evvelden başlamalıdır yani bir yurddaşın bu muvakkat maddeye göre hesab edilecek vaziyeti, «hali hazır vaziyeti» değil, bu kanunun neşri tarihindeki vaziyet değil, bundan 6 ay evvelki vaziyettir diye göstermeli, bunu böyle koymakla, son 6 ay içinde intisab, ahbablık, akrabalık ve sair suretlerle kendilerine, hattâ eski vaziyetlerinde bulunan arkadaşlarının seviyesinden pek çok yukarı derece temin etmiş olanların, zamanı geriye doğru götürmek suretile, hakikî ve maksud dereceye indirilmeleri temin edilecektir kanaatindeyim.

Bu Meclisten evvelki Meclisin dağılmasına takaddüm eden günlerde, bu kanun B. M. M. inde, encümenlerde uzun müddet tedkik edilmiş, fakat çıkamamıştı. Bu itibarla 6 aylık müddet korsak adaletin teminine imkân veririz (Bravo sesleri, alkışlar).

ZİYA GEVHER ETİLİ (Çanakkale) — Meclise tevdi tarihini tesbit edelim.

FUAD SİRMEN (Rize) — Arkadaşlar bu madde, Devlet teşkilâtında maaşlılar gibi terfi ve tayin hususlarında bir kayde tâbi olmamaları dolayısile çok yüksek ücrete nail olmuş olan bazı memurların maaşlarında ne suretle tenzilât yapılacağını âmir bulunmaktadır. Biz Devlet teşkilâtında çalışan memurların birinin diğerine böyle bariz bir şekilde tefevvuk mahiyeti göstermesini doğru bulmadığımız için maddenin ihtiva ettiği hükme esas itibarile muarız bulunmuyoruz. Hiç bir kayid ve şarta tâbi olmadan çok yükselmiş olan ücretlilerin maaşlılarla ayni hizaya getirilmesinde da faide görüyoruz. Fakat bu tenzilâtı yaparken bir noktanın da nazarı itibare alınmasını rica ediyoruz. Bu lüzumun ilk hakikî sebebini biz çok yüksek derecelere çıkarılmış olmasında görüyoruz. Eğer ücret alanların eline geçen mikdarda bu günkü geçim

vaziyeti itibarile yükseklik yoksa onlardan ayrıca bir tenzilât yaparak kendilerini sıkıntılı bir vaziyete düşürmeği doğru bulmuyoruz. Bu itibarla ücret almakta olanlarm aldıkları ücret mikdarı 210 lirayı geçmiyorsa, ki vergiler çıktıktan sonra eline 150 lira kalıyor, bunlardan tenzilât yapılmasma taraftar değiliz. Hattâ eğer bu mikdar da fazla telâkki ediliyorsa bunda da musır değiliz. Onun bir derece aşağısı olan 170 liraya yani vergiler çıktıktan sonra 120 liraya, indirilmesinin muvafık olacağı kanaatindeyiz. Bu tenzilât vesilesile esasen aldıkları ücret mikdarı yüksek olmıyan bir kısım memurlarımızı yeniden tenzilâta tâbi tutarak onları sıkıntılı bir vaziyete koymanm Devlet idaresi noktasmdan faideli olmıyacağı ve bilâkis mahzurlar tevlid edeceği kanaatindeyiz.

Bu mahzurları huzurunuzda uzun uzadıya izaha lüzum görmemekteyim. Binaenaleyh maruzatmı ifade eden takririmizi Yüksek Riyasete sunuyorum. Eğer tensib buyurursanız maddede icab eden değişiklikler yapılır.

BAŞKAN — Açık reye arzedilen kanunun âra istihsali bitmiştir.

RECEB PEKER (Kütahya) — Arkadaşlar, Fuad Sirmen arkadaşımızm ifadelerile benim bilhassa psikolojik bakımdan çok ehemmiyet verdiğim esas zihniyet arasında taban tabana bir zıddiyet vardır. Fuad Sirmen arkadaşmızm takriri zannediyorum daha evvel hazırlanmıştır. Arkadaşımız bunu vermekle vazifelerini yaptılar. Bunda da, diğerlerinde olduğu gibi, iyi bir surette vazifelerini ifa ettiler. Şimdi arkadaşımızm bu fikri üzerinde duyduğumuz derin ve psikolojik şerait bakımmdan hatalı ve eksik tarafı nedir, bunu size kısaca arzedeyim.

Arkadaşımız rakamla ifade ediyorlar. 210 a kadar olanı indirmiyelim. Daha yukarısmı indirelim diyorlar. Mesele 210, 410, 510 meselesi değildir. Mesele, daha esaslı ve daha derin bir meseledir. Yani aramızda bir takdir yapacağız, bu mikdar haksız da olsa düzeltmeden bırakacağız.

Arkadaşımız 170 veya 210 liraya kadar alınan ücretleri olduğu gibi bırakmamayı istiyor ve sebeb olarak ta, bu mikdarları az buluyor. Arkadaşlar azlık çokluk takdirî değil nisbî bir şeydir. Meselâ 300 almak hakkı olan birisinin 600 lira almasmm bu günkü ağır vaziyetteki tesiri ne ise 50 lira almak vaziyetinde bulunan diğer birisinin 210 lira almasmm yaptığı ağırlık ta böyledir. Binaenaleyh biz haksız yere 500 lira alanmkini 300 ze indireceksek 210 alanı da müstahak olmadığmdan dolayı bilhesab hakkı ne ise ona indireceğiz.

Büyükte de, küçükte de 25 aylık tedrici bir tenzil kademe koyacağız ve dediğim diğer imkânları da temin etmek üzere bir takım kolaylıklar tedvin edeceğiz.

Sıkıntı vaziyetini arzedeyim. Bunlarm hepsi nisbî ve mücerred şeylerdir. Herkes bu gün alıştığı vaziyetten bir alttakini sıkıntı farzeder, 1000 alırken 900 onun için bir sıkıntıdır. Fakat biz vazıı kanun olarak umumî olarak unutmıyalım ki bu vaziyette asıl sıkıntı millettedir.

Bir de umumî sıkıntı vardır. Milletin bu vaziyetten duyduğu ağır bir sıkıntı vardır. Asıl ıstırab buradadır. İşte biz millet vekillerinin, tedavi edeceğimiz, şifa vermeği düşündüğümüz işte o büyük sıkıntıdır. Binaenaleyh Fuad Sirmen arkadaşımızm tekliflerile bu barem kanununun tedvirinde esas olan ana fikirlere mütearızdır.

ZİYA GEVHER ETİLİ (Çanakkale) — Kanunun umumî müzakeresi esnasında bir takım hususattan bahsetmiştim ki; bu madde esas itibarile onlara dayanıyor. Ben fikirlerimi o zaman uzun uzadıya izah ettim ve şimdi bir de Receb Pekerin kuvvetli mantıkı ile bu maddenin tatbikinde husule gelecek maddî ve manevî ıstırab bu Meclisçe anlaşıldıktan sonra bir daha o noktalara dönecek değilim.

Arkadaşlar, bu maddeyi teadülün emrettiği maddî ve manevî istikamete sevketmezsek zaten baremin kıymeti sıfıra iner. Onun için bu maddenin her yerinde daha çok durarak esaslı bir neticeye dayanmamız lâzımdır. Burada memurlarm tahsil derecelerine göre müteaddid terfi esasları görülüyor. Diğer aşağıdaki beşinci muvakkat maddede, geçmiş bir maddede haklarm muhafazası için uğraştığımız, yüksek tahsil görmemiş veya görmekten mahrum kalmış olanlar hakkındaki bir maddede nihayet 11 nci dereceye kadar çıkıyorlar. Pek güzel. 11 nci dereceye kadar bu memurları çıkartmaktaki adaleti ka bul ettik. Fakat bunlara arkadaşlar, omuzlarma sırmalı birer apolet koyuyoruz o kadar. Maddî hiç bir istifadeleri yoktur. Fakat derecelerini tayin edereken verdiğimiz maaşlar aslâ mevkiinin icab ettirdiği ve hak ettiği maaş olmayacak, ondan 4 - 5 derece aşağı maaş alacaktır. Tasavvur ediniz müdürü umumî veya onun biraz aşağısındaki bir insan, kendisile beraber çalışanlar ondan daha çok maaş alırlar, kendisi ondan az maaş alır, ismi de müdürü umumidir. Arkadaşlar, bunun üzerinde hepimizin gayet ağır ağır düşüneceğimiz fedakâr bir takım anasır vardır, onu arzetmek istiyorum. Biliyorsunuz ki Harbi umuminin en büyük yükünü, fedakârlığını çekmiş bir nesil vardır. O da yüksek tahsil gençliğidir. Bilirsiniz ki o zaman 36 000 küsur genç mektebi harbiyeye ve ondan sonra kurulan talimgâha sevkedilmişlerdir. Bunların bir çokları tahsillerini ikmal etmiş ve memleketin o zamanki vaziyetini düşünecek olursanız yani yüksek tahsil görmemiş olanların aded nisbeti karşısında 36 000 münevverin nasıl bir kıymet olduğunu da bir kere hatıra getirirseniz vaziyeti daha iyi kavrarsınız. Bunların bir kısmı

tahsillerini ikmal etmişler, bir kısmı da yüksek mekteb sıralarından oraya gelmişlerdir. Bunların millî mücadelede bulunmuş olanlarının miktarını merak ederek resmî makamdan tedkik ettim. 4 000 küsura inmiştir. 36 000 küsur 4000 e inmiştir. Memleketin okumuş genç evlâdının nasıl bir fedakârlıkla göğsünü açarak kendisini feda ettiğini bu rakamlar ispata kâfidir. Arkasından millî mücadelede hizmet edenler, yine o zamanlardaki yüksek tahsil gençliğinin yüksek ruhunun çalışmasını hepimiz içerisinde bulunarak biliyoruz. İçerisinde demeyelim. Çünkü onlar ya sizlerin evlâdı idi yahud da onların sizler evlâdı vaziyetinde bulunuyorsunuz. Ya babalarısınız, ya dayıları veya amcaları. Hepimizin içinde ruhunda bu elemin, elem demiyeyim, bu fikir ve kararı duymaktayım. İşte adedleri bu kadar birden bire düşen bu yüksek tahsil gençliğinin vaziyeti acaba bu baremle ne oluyor? Mühendis mektebinin üçüncü sınıfından, Darülfünun riyaziye şubesinin üçüncü sınıfından, Hukuk mektebinin filânca sınıfından, edebiyat şubesinin falanca sınıfından bu gençler gerek Harbi umumiden ve gerek Millî mücadeleden hayata döndükleri zaman iki şeyin kırılmış ve mahvolmuş olduğunu görmüşlerdir. Birisi hedefleri olan yüksek tahsile kavuşmak imkânı.. Bir haylisinin saçı başı ağarmıştır ve bu tahsil imkânlarının maddî esbabı cebinden çıkmış bulunuyor. Yani memlekete geldiği zaman ya kendisini veyahud harbin felâketile en elemli vaziyete düşmüş olan ailesini geçindirmek vaziyetinde idi. Hatta bu yüksek tahsil talebesinin nasıl en küçük hizmetlere dahi koştuklarını yine gözünüzle gördünüz arkadaşlar. Demekki bunlar bir kere ailelerinin ve kendilerinin servetlerini kaybettiler. Kimse onlara bu gün; sen tenbeldin, mektebe gitmedin, onun için yüksek tahsili elde edemedin, diyemez arkadaşlar. Onlar kendilerinin maddî ve manevî vaziyetlerini bizi yaşatmak için feda ettiler. İşte baremde görülüyor ki, yüksek tahsil görenler ve görmeyenler diye iki sınıf vardır. Bunu şöyle anlatayım. Lise tahsilini görenler başkadır. Yüksek tahsile girdikten sonra, meselâ mühendis mektebinin üçüncü sınıfından askere gidenler başkadır. Baremde onlara aid kayid yoktur. Bu kadar çalışmalarını ve seneler süren fedakârlıklarını aslâ nazarı dikkat almamışızdır. Demekki yüksek tahsil meselesi de bizim üzerinde duracağımız bir formül olmamalıdır.

Şimdi arkadaşlar; yarım yüksek tahsilli diyelim, bu gençlerin ikinci bir elemli vaziyeti vardır. Bunun yeri burada olmamakla beraber ikisinin beraber karara raptedilmesi icabettiği için asıl müessesatta yer alan bu mütevazi gençler, bu fedakârlıklarından sonra Devletin emrettiği yüksek fikir ve kafanın kendilerinde olmadığını kendileri düşünerek Devlet kapısına gitmemişlerdir. Kendi hayatını gene kendi elile kazanmak için bir takım müesseselere intisab etmişlerdir.

Şimdi bu baremle onların elinden bunu üç defa geri alıyoruz.

Arkadaşlar; askere giderken bu müesseselere yedi sene evvel intihab etmişlerse biz onların hakkını alkışlarla vermeliyiz. Yedi sene evvel intisab edip de bunlardan daha yüksek mevkie çıkmaları, içinde yanan ateşini düşman karşısında söndürmek için cepheden cepheye koşan gençlerin yerine, bu memleket içinde bir çok hizmetler bularak hatta bu kudsî vazifeden kaçarak onlardan evvel bu yüksek mevkileri işgal etmiş olanlardır. Bunların içinde sıhhî vaziyetleri dolayısile bu kudsî vazifeden menedilenler vardır, sözüm onlar için elbette değildir. Fakat umumî harpbde yahud millî mücadelede kendisini ortaya koymuştur da arkasında rahat oturan, keyfine bakan kimselerin daha iyi refaha kavuştuklarını ve daha yüksek mevkie çıktıklarını gören kime onlara bir az yan gözle bakar. Bunu inkâr etmek beşeriyetin ruhunu inkâr olur. O halde yüksek tahsil meselesini düşündüğümüz zaman bu fedakâr çocukların vaziyetlerini de behemehal düsünmeliyiz. Hiç olmazsa onların memleketi müdafaa ederken askerlikte geçirdikleri müddetleri bunlara bir hak olarak tanımalı ve derecelerine ilâve etmeliyiz. (Bravo sesleri).

Her insanın iki borcu vardır. Biri, camiasını, milletini müdafaa etmek borcu, ikincisi de kendi neslini müdafaa borcu. Bir insan ben milletimi, camiamı müdafaa için gideceğim, kendimi feda edeceğim amma benden sonra benim ailemin, çoluğumun ve çocuğumun vaziveti müemmendir diyecek vaziyete getirilmelidir. Bunun aksi zaif ruhlarda, ben gideceğim amma çoluğum çocuğum ne olacak, düsüncesini uyandırabilir. Bunu uyandırtmamak bize düşen vazifedir, size düşen vazifedir, memleketi yüksek ruhlarile idare eden siz mebusların vazifesidir.

İşte arzettiğim sözleri söyletmemek ve bu mânevî ve maddî istıraplara meydan bırakmamak için bu vaziyette bir hüküm ilâve etmemiz lâzımdır. Müsaade buyurursanız ben esasen Bütçe encümeni azasının her birile teker teker görüştüm, fikrimi tamamile haklı buldular, bulacağımız formül de zannederim onların da tasvibine pek çabuk iktiran edecektir. Arkadaşlar, gerek bu baremde, gerek asıl olanların müteessir oldukları ikinci müesseseler bareminde bu noktanın ihmal buyurulmamasını yüksek huzurlarınızda hassaten rica ediyorum. Bu hususta bir de takririm vardır, kabulünü rica ederim.

BAŞKAN — 20 dakika sonra tekrar toplanmak üzere celseyi tatil ediyorum.

Kapanma saati : 17,12

İKİNCİ CELSE

Açılma saati : 17, 35

BAŞKAN — Dr. Mazhar Germen

KÂTİBLER : Bekir Kaleli (Gazianteb), Dr. Sadi Konuk (Bursa)

BAŞKAN — İkinci celse açılmıştır. Birinci celsede müzakere edilmiş kanunların âra neticesini arzediyorum.

Ankara Yüksek ziraat enstitüsü 1934 malî yılı hesabı katğisine aid kanuna (312) zat rey vermiştir. Nisap vardır. Kanun (312) reyle kabul edilmiştir.

Vangölü sefain işletme idaresinin 1933 malî yılı hesabı katğisi hakkındaki kanuna (320) zat reye iştirak etmiştir. Nisap mevcuddur. Binaenaleyh kanun (320) reyle kabul edilmiştir.

Vangölü sefain işletme idaresinin 1934 malî yılı hesabı katgisi hakkındaki kanuna (306) zat rey vermiştir. Nisap mevcuddur. Kanun (306) reyle kabul edilmiştir.

Barem lâyihasının ikinci muvakkat maddesinin müzakeresine devam ediyoruz.

Söz İbrahim Dıblanındır.

İBRAHİM DIBLAN (Kocaeli) — Arkadaşlar; bir sene evvel kabul ettiğimiz bir kanunla, biliyorsunuz Beden terbiyesi genel direktörlüğünü Başvekâlete bağlamış bulunduk. Binaenaleyh bu Beden terbiyesi genel direktörlüğü memurlarının bu madde şumulüne girib girmediğini yüksek encümenden anlamak istiyorum.

REFİK İNCE (Manisa) — Bir defa bu madde insanların, hatta anlayışı ve okuyuşu kuvvetli insanların bile üzerinde zahmet çekerek anlıyacağı şekilde ağdalı yazılmıştır. Çok rica edeceğim aynı maksadları daha sade ve daha anlaşılabilecek bir dille ifade lûtfunda bulunsunlar.

Evvelâ şekle aid olmak üzere ufak tefek noktaları arzedeyim. Şimdi burada bir ibare var «geçen müddetlerin mecmuuna göre 15 ve 20 yıllık hizmet müddeti kaydı olmaksızın». Şimdi bunu 15 sene sonra okuyacak bir adam bu 15 - 20 yılın manasını anlamakta o kadar zahmet çeker ki.. ne demek 15 - 20 sene? Simdi bizim içinde yaşadığımız müddetlerden bilistifade 1452 numaralı kanunun 15 - 20 senelik kaydi olduğuna intikal ederiz. Öyle yapmaktansa yani bu içerisinde ilga ettiğimiz bir kanunun hükümlerini anlamak lâzımgeldiğine göre buraya o hükümleri « alelıtlâk veya mutlak olarak hizmet müddetleri ne olursa olsun » diye yazalım. Binaenaleyh, Bu suretle her hangi bir tarihte olursa olsun, onu okuyan bir adamın mantığına hizmet eder bir şekle sokmuş oluruz. Birincisi bu kadar.

Oradaki 15 nci, bu kanuna göre 12 nci madde olması lâzımdır.

Sonra 21 nci sayıfanın üçüncü satırındaki virgülün kaldırılması lâzım. Sonra « Ancak bu dereceler terfi ve tahvillerde mükteseb hak teşkil etmez » deniyor. Tahvil hakkı diye bir şey yoktur. Tahvil zarurî olarak vardır. Amma tahvil hakkı yoktur, tahvili kaldırmak lâzımdır. Müddetinin geçmesile tahvil hakkı verilir diye, bilhassa maaş münasebetile, bir şey bilmiyorum.

Bütün bu şekle aid olan noktai nazarlarımı ifade ettikten sonra Ziya Gevher arkadaşımızın, pek esaslı olarak üzerinde tevakkuf ettiği askerlikte geçen hayatın amme hizmetinden sayılarak bir memurun ifa ettiği hizmet değeri telâkki edilemeyecek zehabını dahi vermek ve bu mukaddes vazifenin ifa edildiği nisbette mükâfatlandırılacağını dahi evlâdü ahfadımıza göstermekte çok terbiyetkâr bir mâna vardır. Binaen aleyh, Ziya Gevher arkadaşımızın noktai nazarına iştirak ediyorum. Bir takrir hazırlamıştım. Kendilerinin takrirlerini hüsnü telâkki ederim. Zannederim bütün arkadaşlar da iştirak ederler. Yalnız Receb Peker arkadaşımızın bir fikrine iştirak etmiyorum. O da bu barem kanununun çıkması münasebetile vekâletlerde veya müessesatta bir taraftan diğer tarafa vukubulacak muhacereti telâfi etmiş olmak için bu kanuna muvakkat ahkâm koymak yolundaki mütalealarıdır.

Bence böyle bir kayid, Devlet memuriyetindeki istikrarı temin bakımından ve kanunlara uygun yapılmış olduğuna kanaat getirilen ve kanun namına yapılan muamelâtın, bir gün gelibde bozulacağı yolunda bir zehaba meydan vereceği için, atiyen tehlikelidir. Bir vekâletten diğer vekâlete memur kaydi, bu gibi mevzuatımıza göre, yine vekillerin muvafakatine tâbidir. Bir vekil salâhiyetine binaen her hangi bir memuru almışsa veyahud yine salâhiyetine binaen ücret tezyid etmişse ve bu işlerin kanunsuz ve nizamsız yapıldığına kanaat hâsıl olmuşsa, biz burada o vekili mesul etmek mevkiindeyiz. Fakat bunların heyeti mecmuasının barem havası içerisinde vuku bulduğunu zan ve tahmin

ederek, yapılması melhuz doğru işlerin dahi bozulmasına doğru gitmek ve Devlet muamelâtma verilmesi lâzım gelen ehemmiyet bakımmdan zararlı görüyorum. Onun içindir ki, buyurdukları gibi, her hangi bir hususî tesire kapılarak hısım, akrabalık, dostluk gibi hususî tesirlerle yapılmış haksızlıklar varsa bunları tashih ettirmek mevkiindeyiz. Fakat bu baremin müzakeresinin ve hazırlanmasmın doğurduğu haleti ruhiyenin husule getirdiği bir neticedir diye telâkki ederek, yapılan bir muameleyi tashihe doğru gitmek değil, bilâkis işleri karıştırmak ve yerinde iş görmek mevkiinde bulunan vekillere, her hangi iyi yaptığı bir işin bozulmaması dolayısile istikrar noktai nazarmdan istikrar perver olan Receb Peker arkadaşımızm bu hususta biraz müsamaha göstermelerini rica edeceğim (Yapılmış olanlar ne olacaktır? sesleri).

Eğer varsa, yapılmışsa bunları mevzubahs ederek, üzerlerinde müessir olmak salâhiyetimizdir ve bu hususta teşkilâtı esasiye kanununun bize verdiği kuvvetle sual sorabiliriz. Falân efendiyi haksız olarak 50 liradan 500 liraya çıkarmışsmız, ne münasebetle beyefendi? diyebiliriz. Bunun bir maksadı mahsusa matuf olduğunu görürsek istizah ederiz, ıskat ederiz. Eğer daha çok ehemmiyetli bulursak kendisini tahtı muhakemeye alırız. Fakat böyle bir hareket bence, iradei milliyelerin dahi bazı muamelâtta geri çevrilmesi gibi bir muameleyi ihdas edebilir. Bendeniz Devletin istilzam ettiği ahkâmla mesul idarenin istikrarı bakımmdan bunu muvafık görmemekteyim.

HAKKI KILICOĞLU (Muş) — Arkadaşlarım, barem kanununda evvelce yapılmış olan haksızlıkları tamir için alınmış bir tedbir vardır. O da müstahak olmadığı halde baremin yüksek bir derecesinden maaş alanlar içindir. Barem kanunu bunu kesiyor, fakat yapılmış olan bir haksızlığı devam ettirmek suretile. Encümenden maruzatımı hüsnü telâkki buyurmalarını rica ediyorum. (A) ve (B) iki akadaş, ikisi de ayni mektebden çıkmışlar ve belki birisinin kalemi daha kuvvetli, fakat normal bir şekilde vazifeye devam ediyor. Öteki falânm makbulü veyahud akrabasıdır, birdenbire yükselmiştir. Bu vaziyetin diğer arkadaşı üzerinde ne kadar elîm bir tesir yaptığmı tahmin etmek güç bir şey değildir. Şimdi bu kanunla bu hatayı tashih ediyoruz. Baremin o derecesine haksız olarak yükselmiş olanı lâyık olduğu dereceye indirmek için bir tedbir alıyoruz. Fakat bunu ceste ceste, her ay bir maaşmı kesmek suretile haddi asliye indiriyoruz. Bu, bu haksızlığm belki bir an olsun devammdan başka bir şey değildir. Ben o kanaatteyim ki, ona bir şey vermek lâzımgelirse vaktile onu bu mevkiie getirmiş olan versin. Bu para defaten kesilmelidir. Yüksek Heyetinizin fazilet ve adaleti bu haksızlığm devamma müsaade etmiyecektir. Bunun için de bir takrir sunuyorum. Karar Yüksek Heyetinizindir.

MAZHAR MÜFİD KANSU (Çoruh) — Muhterem arkadaşımız Receb Peker bu kanunun neşri havadisi üzerine aradan geçen müddet zarfmda bazı açık gözlerin derece aldıklarmdan bahisle bu kanunun 6 ay, 4 ay gibi her neyse bir müddet geriye intikalinin nazarı dikkate alınmasmı söylediler. Esas itibarile buna taraftarım. Fakat arkadaşlar; kabahat, hilâfı kanun yükselende midir, yükseltende midir? Şüphesiz yükseltendedir. Onu yükseltene bir şey yapmıyoruz, fakat küçük memura, sen katakulli yaptm, cezanı gör diyoruz. Hayır, arkadaşlar; bu yükselme eğer kanunî değilse, bizim mevzuatmıza uygun değilse, bunu yapan kimse o da mesul olmalıdır. Kanun yalnız küçükler için değildir. Binaenaleyh böyle bir şey varidse belki varidir. Şu veya bu vesilelerle yükselmiş olanlar, derece alanlar, açıkgözler olabilir. Fakat arkadaşlar bunlar arasmda bihakkm, kanunen yükseltilmesi icab eden ve derece alanlarda vardır, bunları nasıl tefrik edeceğiz? Bu tefrik meselesini encümen deruhde buyurursa kabul edeceğim. Fakat nasıl tefrik edecektir? Bir zate, bigayrihakkm, kanuna muvafık olmayarak yükseldin demek için ne gibi delâil serdedeceğiz O memur demiyecek mi ki, ben şu kanuna tevfikan âmirimin emrile - hatta bazıları - millî iradeye iktiran suretile bu dereceyi iktisab ettim, sen nasıl hilâfı kanun diyorsun? Buna cevab verilecektir?

Binaenaleyh mesele çok nazik ve çok incedir. Bence bu gibi şeylerin vukua geldiğine şüphe yoktur, olur fakat kanuna uydurulmuş bir mesele bir de hakkı mükteseb damgası vurulmuş bir iş olunca onunla uğraşmak zannederim pek kolay olmaz. Tekrar arzediyorum. yükselen değil, kanuna muvafık olmıyarak yükselten mesuldür. Kabahat yükseltendedir. Binaenaleyh encümen hilâfı kanun yükselenlerle, kanuna muvafık olarak yükselenler için bir formül bulunursa memnuniyetle kabul ederim. Maamafih yine ısrar ediyorum, böyle bigayri hakkm yükselmişler vardır deniyorsa bir formül bularak bunları kim yükseltmişse onun da mesul edilmesini yine burada musırren taleb ederim.

FUAD SİRMEN (Rize) — Arkadaşlar, bu tasfiye kanunu vesilesile huzurunuzda maruzatta bulunurken Receb Peker arkadaşımız bu maruzatmıza karşı mütalealar serdettiler. Bunlar gösteriyor ki kendilerile aramızda hakikaten görüş farkları vardır. Biz yine kendi ifadelerile arzedelim ki milletin ruhunda doğmuş olan ıstırablanacak ve ancak ölçüsüz derecede verilmiş olan yüksek ücretlerden ve bunlara bir takım na ehillerin getirilmiş olmasmdandır. Yoksa kendilerine verilen ücret mikdarı pek yüksek olmıyanlar maaş derecleri arasmda vasat ve savatm dununda bulunan ücretliler milletin ru-

hunda asla ıstırap husule getirmediği kanaatindeyiz. Verilen salâhiyetlere istinaden alâkalı merciler tarafından böyle çok yüksek olmayan derecelere getirilmiş olan ücretlilerde de bu tenzilâtı yaparsak kanaatimiz şudur ki buyurdukları ıstırabı yaptığımız bu tenzilâtla yeniden doğurmuş olacağız. Bu küçük ücretli memurların vaziyetlerini nazarı dikkate alarak takririmizin kabul buyurulmasını rica ediyoruz.

Gl. KÂZIM KARABEKİR (İstanbul) — Bendenizin arzedeceğim, ordu mensublarından terhis veya tekaüd edilerek hizmete geçenler hakkındadır. Bunların birincisi cihan harbi başladığı zaman sivil mekteblerden ihtiyat zabitliğine yani yedek subaylığa alınanlar ikinciside o vakit askeri idadî denilen ve lise olan mekteblerden yine bu suretle derhal talimgâhlara alınarak ihtiyat zabiti diye orduya sevkedilenlerdir. Bunların bazısı harpde yaralandı, veya hastalandı. Bazısıda dört yıl cihan harbi arkasından dört yıl İstiklâl harbine iştirak etti. Bir kısmı rütbeler aldı, yüzbaşılığa kadar çıktılar. Bunların gerek askerleri, gerekse sivilleri tahsillerine devam edemediler. Gerçi bir kısmı harp okulunda okudu. Fakat bunlardan gerek memuriyete girenler, ve gerekse memuriyete girmek isteyenler eğer burada bir arkadaşımızın teklifi veçhile doğrudan doğruya yüksek tahsil görmüş addedilirse aralarında bir haksızlık olur. Birisi harpte vazife görmüş yüzbaşılığa kadar çıkmış, diğeri asteğmen, veya üsteğmen vaziyetinde kalmıştır. Eğer bunların tahsilleri nazara alınırsa gadre uğrarlar. Onun için bendeniz her ikisi hakkında birer takrir veriyorum. Harp meydanlarında aldıkları rütbeler esas addolunmalıdır. Yüzbaşı ise yüzbaşı muadili, teğmen ise teğmen muadili.

Üçüncüsü; pek mühim olan bir bahis daha vardır. O da orduda muvazzaf olan gerek kurmay ve gerekse saf zabitleri tekaüd oluyorlar ve görüyoruz ki rütbesinin muadilinden çok fazla mevkilere geçiyorlar. Bu ordunun fedakârlığı ve inzibatı bakımından çok tehlikelidir. (Bravo sesleri). Çünki dışarda yüksek derecedeki yerleri peyliyenler derhal kendisini tekaüde sevkettirecek vaziyetler ihdas edebilirler. Tekaüde sevk yalnız sin tahdidinden olmaz. Onun çalışmaması, geçimsizliği gibi hâdiseler de onu tekaüde sevkettirebilecek sebeblerdir. Bir yüzbaşıyı ele alalım. Orduda en ağır bir makamdır. Çünki tam bir baba gibi efradı cedidenin her şeyinden mesuldür. Onları muharebede ateş arasında idare eder, talimhande hayatını yıpratan bu zat kıtada vazifesini görürken arkadaşı bir yolunu bularak dördüncü, beşinci dereceden bir memuriyete, bir albaym hatta bir generalin geçebileceği bir dereceye geçmesi vaziyetinin diğerleri üzerindeki tesiri tabiî teemmül olunabilir, fakat şunu da arzedeyim, en müterakki memleketler, her şubesini tamamile tekemmül ettirmiş oldukları halde bile gerek nafiası, gerek dahiliyesi, gerek hariciyesi.... ordu mensublarına bir çok müesseselerini açık bulundurmaktadırlar. Bilhassa kurmaylardan yahud da pişkin bazı simalardan istifade ederler. Böyle çok müterakki memleketlerde ordu subayları tekaüde sevkedildikten sonra, sivil vazifeye alınırken, bizim gibi çok ihtiyaçları, çok ücra köşeleri olan memleketlerin, buna ihtiyaçları daha çoktur. Fakat bu dediğim şeyin de nazarı dikkate alınması şarttır. Çünkü, meselâ şurada bir yüzbaşıyı birinci derecede emniyet âmirliğine alıyoruz. Veyahud yüzbaşı olan zat vali bulunuyor. Halbuki derece itibarile 4 ncü sınıf valinin orduda karşılığı tuğgeneraldir. Birinci sınıf emniyet memurunun karşılığı albaydır. O halde vekâletler subay kullanması ihtiyacında olduğu yerler ne ise Millî Müdafaa vekâletine bildirmeli, vekâlette o derecede bir arkadaş seçmelidir. Bu suretle bir fayda daha hâsıl olur ki böyle tuğgeneral ve albaylar kendilerine daha hafif bir hizmet bulurlarsa terfi hususunda, genç subaylara da bir istikbal hazırlanmış olur. Gençleri yüksek derecelere geçirecek olursak yüksek rütbedekiler tahdidi sinni bekler. Tabiatile zabitanın ilerlemesi de ağır olur. Onun için bir takrir arzediyorum. Gerek işe alınmışlar hakkında yapılacak muamele ve gerekse bundan sonra bu mühim hususatın nazarı dikkate alınmasını heyeti celilenizden rica ediyorum.

EMRULLAH BARKAN (Malatya) — Maaş meselesi her zaman Hükûmetimizi uğraştırmıştır. İptidaen kadro tanzimi ile işe başlanmıştır. Ondan sonra ilk ilmî bir şekilde olmak üzere 1452 numaralı barem kanunu yapılmıştır. Fakat bunun yapmış olduğu seddi bilmem ne gibi ihtiyaç yıkıverdi. Ücret usulünü koyduk. Bu suretle hâdis olmuş olan vakayii bu barem kanunu ile ıslah etmek istiyoruz. Barem kanunu diyoruz. Bunun içinde bir tane cedvel vardır, orada maaşatın mikdarını gösterilmiştir. Ona müvazi olmak üzere Hükûmetimizin teşkilât kanunları vardır. Orada memurların adedi ve vazifeleri gösterilir. Bu da ikinci cedvel. Yazılmamış üçüncü bir cedvel daha vardır. O cedvel, dimağa verilen kıymetin cedvelidir. Şu dereceye, şu bilgiye, şöyle çalışana şu maaş verilir Barem kanunu dediğimiz vakit, kendi ismile söyleyeyim, tevhid ve teadül kanunu dediğimiz zaman, biz bu cedveller arasındaki muadeleti hissediyoruz.

Güzel, itidal dairesinde pek güzel bir kanun getirdiler. Bu üç cedvelin arasında bir hâdisatı içtimaiye cedveli tasavvur etmez misiniz? Bizim gibi en müşevveş bir şeyden en refahlı bir zamana intikal etmiş, onun içinde harb var, darb var, İstiklâl harbi var, ki bunlar her şeyi değiştirmiştir. Biz bu cedveli niçin öteki ced-

veller yanında nazarı dikkate almayalım? Memurlar için bir ehram tasavvur ediniz. Başta yüksek memurlar vardır. Onu takib eden diğer memurin tabakası daha vardır ki, zannederim, Harbi umumide, İstiklâl harbinde memuriyete geçmiş olanlar diğerlerinin arasından birinci derecede bulunan yerleri takib ediyorlar. Onların içinde vücudunu yıpratmış, mektebden alınarak harb meydanına gönderilmiş can ve kan vergisi veren arkadaşlar vardır. Bunlar 20 seneyi geçen zaman içinde hizmet etmek suretile, mektebi âli mezunu değilse bile mektebi âli mezunu denecek kadar amelî bilgilere sahib ve işlerine alışmış olanlar vardır. Bunlardan sonra gelen yeni bir tabaka daha vardır ki, malûmunuzdur. Cümhuriyetin verdiği refah sayesinde yetişerek gelmişlerdir.

Hakikati halde evvelki tabakalar bu tabaka için çalıştılar. Onu hayretle temaşa ederiz, onlar hakkında istediğimiz şey daha ziyade yükselmeleridir.

Şimdi bendeniz bu hâdisatı içtimaiye baremini de bu cedvellerle muvazi olarak tasavvur ettiğim zaman, hiç olmazsa Fuad Sirmen arkadaşımın, bu vaziyete girmiş olan intizamsızlığa dair gösterdiği tedbirin alınmasını istirham ediyorum. Bunu kabul etmezseniz harb meydanlarında can feda eden, ömür çürüten, Ziya Gevher arkadaşım, 15 yaşındaki çocukları da getirdiler, hatta talim ve terbiyesine bilfiil baktım dediler. Bu ihtiyar arkadaşımız hayattan geldi, gidiyor, yalnız bir arzusu vardır, yeni gençliği ve o gençliğin önünde pişvalık eden tabakayı bahtiyar görmek ister. Ya intisabile bahtiyar olduğum Grupun fikrini (Gülüşmeler). Veyahud hiç olmazsa Ziya Gevher arkadaşımızın fikrini kabul ederek, lise mezunlarını da idhal etmenizi rica ediyorum (Alkışlar).

RECEB PEKER (Kütahya) — Arkadaşlar; Bu kürsüdeki müzakereler koyulaşıb katmerleştikçe bu milletin bu günkü yükseliş teminatı biraz daha artıyor. Ben de bu gün biraz müzakereleri koyulaştırmağa hizmet ettğim için memnun oluyorum. Arkadaşlarımın, benim tekliflerim hakkındaki tenkidlerine karşı fikirlerimi arzedeyim :

Ben tenkid kelimesini kullanıyorum. Fakat derhal söyliyeyim ki, bu kelime üzerindeki çeşidli telâkkilerin bizim aramızda yeri yoktur. Temiz bir tenkidden maksad; hakikatin ve hedefe varmak için mevcud yollardan en eyisinin nasıl bulunacağını araştırmak ve bulunanı müsbet surette teklif etmektir. Her tenkid, üzerinde bulunulan mevzuu bilerek ve kendi teklifine inanarak yapılmalıdır. Ayni zamanda her tenkid eden bilmelidir ki, mukabil fikirleri söylerken kendisini de tenkide arzediyor.

Hattâ yapılan tenkidler bazı telâkkilere göre, ham bile görünse biz onunla hiç alâkadar olmayalım. Ortaya atılan teklifleri ve mukabil tenkidleri münakaşa ederek bunları hakikate götüren ışıklı yolda yürütecek bir unsur gibi telâkki edelim. Heyeti umumiyenin alacağı karar nihaî isabeti temin eder.

Bendenizin ileri sürdüğüm 3 fikirden birini Refik İnce arkadaşımız tenkit buyurdular, Mazhar Müfid arkadaşımız da bu arkadaşın fikrini takviye edici mütalealar dermeyan buyurdular. Bendenizce teklifim yerindedir, arkadaşlarımın mütaleaları doğru değildir. Kısaca sebeblerini arzedeyim: bir defa hilâfı kanun bir devir olmuş bu, onun tasfiyesi imiş millî idareye iktiran etmiş kanunî yollardan tekemmül eylemiş bir muamelenin yeni bir revizyonu bu kanun münasebetile mevzubahs olmamalı imiş. Böyle bir şey asla yoktur. Yeni Türkiyede kanunsuz cereyanlara sahne olmış bir devir mevcud değildir. Ben buna inanmak değil bunu ima bile etmedim, gördüğüm çeşidli vazifelerde kendi görüşümle yolsuz veya haksız olduğunu zannettiğim herhangi bir işin terkibini kendi aklımın yettiği kadar, kendi bulunduğum vazifenin müsaadesi nisbetinde benim doğru zannettiğim mecraya irca için bütün ruhumla çalışmışımdır. Şimdi de mebus olarak ayni vazifeyi yapıyorum, fakat yapılmış şeyler kanunsuz değildir. Ortada bir şey vardır. Bu kanunun kül halinde bizim müzakeremize arzedilmesinin sebebini teşkil eden haleti ruhiye ve hava, kanunsuz olmasa bile yolsuz ve isabetsizdir ki biz bu gün o havayı düzeltmek için yeni lâyiha üzerinde uğraşıyoruz. Burada yalnız iki nevi muamele tasavvur olunabilir. Birisi verilmiş olan kanunî salâhiyet yollarından yürünülerek Meclisin gözü önünde yapılmış, fakat ilk başladığı gün ne tesirler yapacağı düşünülmediği için bir biri üzerine birike birike böyle neticeler doğurmuş olan işlerdir ki, hepimiz bunu düzeltmek işini, vazifesini üzerimize almış bulunuyoruz. İşte bu devrin tabiî olacağı söylenebilecek bir zaman vardır. ikinci kısım ise, barem kanunu çıkıyor, artık daha ileri gitmek imkânı kalmadı, mükteseb haklarımızı artıralım diye yapılan zamlardan mütevellid tefavütlerdir. Bu tefavüt manzarası husule gelmiştir ve fazla paralı mevki alış tehalükü ve havası içinde son yapılan değişiklikler artık mühim bir noktaya gelmiştir. Çünkü bu gün bize arzedilen bu lâyiha üzerinde Hükûmetin ve Encümenin çok dikkatli çalışmasından sonra lâyiha bu hale gelmiştir. Uzun zaman evvel Hükûmetten teklif edilen ve Meclise gelen bu lâyihada sarahaten deniliyordu ki, mükteseb haklar baki kalacak. Bu hususta encümeni irşad etmek isterim. Madem ki Hükûmetten Meclise gelen bu teklifte mükteseb haklarm aynen baki kalacağı maddesi vardır, o halde bizim için ne kadar mümkünse o kadarını kazanalım. Son aylarm tahacümü ile bir çok fazla farklı mevki, ve makamlar istihkaken ve kıdemen lâyik olmayanlara dağıtılmıştır. Ben

bunun icabının nazarı dikkate alınmasının lâzım olduğu kanaatindeyim. Mazhar Müfid arkadaşımızın bu son 5, 6 ay olarak ifade ettikleri müddeti ben takririmde koymadım. Çünkü encümen bu işin konpetanıdır. Benim teklifimi kabul ederseniz ona göre bir formül bulur. Diyorlar ki haklı olarak kazanmışlar. vardır, Onların elinden alınacak nı? Arkadaşlar bir söz muayyen bir fikri ifade için kullanılır. Benim sözlerimi hangi fikir için kullandığım meydandadır. Ayni zaman zarfında haklı olarak istihkak kesbetmiş olanların tasfiyeye uğraması, benim tarafımdan ne teklif edilmiştir, ne de aklı selime uygundur.

Sonra arkadaşlar; mesuliyet deruhde eden bu zate sual, istihzah ve sairede bulunalım denildi. Fakat bu mevzuda, samimiyetime bağışlamanızı bilhassa rica ederim, eğer bu zeminde kendisinden sual sorulacak ve manen dahi mesul olacak bir heyet varsa o da bizim heyeti umumiyemizdir. Bu mesuliyeti hiç bir şahsa yükletib de bunun içinden tecerrüd edemeyiz. Burada bir yanlışlık, bir isabetsizlik varsa bu hepimize racidir. (Bravo sesleri, alkışlar)

Binaenaleyh muayyen bir işte kanunsuzluk olmuşsa her gün, herhangi bir vekile sual sorulabilir.

Sonra Refik İnce arkadaşım hem fikrime muhalif olduğunu söyledi ve sonra da mükemmelen benim fikrimi ifade etti. Ferden ferda yapalım bunları tashih edelim diyorlar. Neyi yapacağız? Biz bu gün kanunun keskin hükmünü herkese tatbik etmek hükmünü buraya koyarsak, buna Devletin en büyük otoritesini tatbik etmek vaziyetinde bulunursak o hükmün keskinliği altından hiç kimse kendini kurtaramaz, güç meseledir, buyurdular. Bence Türkiye Büyük Millet Meclisinin halledemiyeceği güç mesele Türkiyede yoktur. Bizim idaremizin ve nüfuzumuzun cari olduğu yerlerde en güç bir işi, en kolay bir şekilde halleder ve çaresini buluruz.

Fuad Sirmen arkadaşımızın lûtfettikleri izahata karşı fikirlerimi arzedeyim. Yalnız Fuad sirmen müstakil grup namına söz söyledikleri için bu grupun içimizde çalışması, hakikaten faaliyetimizi tahrik edici, çalışmamızı teşvik edici mahiyette olduğunu irae etmek lüzumludur. Fakat demin - ki maruzatımı kısaca ifade etmiştim. Şimdi bana bu fırsatı verdiklerinden maksadımı daha fazla aydınlatacağım. Tekliflerinin hulâsası, arkadaşlar demin de arzetmiştim 170 - 200 liraya kadar alınmış olanlar haksız da olsalar, bize bu kanunu müzakere ettirmeğe saik olan haleti ruhiyeyi bir tarafa bırakarak, bunu olduğu gibi bırakalım ve tasfiyeye tâbi tutmıyalım, demekten ibarettir. Yalnız buna mucib sebeb olarak Fuad Sirmen arkadaşımız 210 liradan aşağı ücret alanlardan, kesmek içtimaî ıstırab tevlid eder diyorlar. Ben de bu içtimaî ıstırabdan bahsetmiştim. Bu gün şikâyet mevzuu olan manzaranın özünü, çekirdeğini teşkil eden, içtimaî yara işlemektedir demiştim. Bunu kaldırıp onu tatbik edersek bu kolay büyür mütaleasında bulunmuştu. Kendisinden bahsederken teenni ile ifade etmek istiyorum. Fakat meselenin mahiyetinde bir katılık vardır. Onun için içtinab etmek mümkün olmuyor. Fuad Sirmen arkadaşımdan soruyorum. Kendileri yüksek hayatta, meslekte arkadaşları içerisinde ve mebuslukta görüşlerile temayüz etmiş bir kimsedir. Burada müstakil grup namına ifade ettikten sonra yarın dediği yaraların yekûnu ile kalbi dolu, yüksek tahsil yapmış, doktorasını vermiş 31 yaşına gelmiş bir doçent arkadaşımız yüz liranın altında para alırken, henüz bıyıkları terlememiş bir vatandaş istihkaksız olarak; ehemmiyetsiz telâkki ettiğimiz, 210 liraya getirilmiş ise, yarın her hangi rast geldiğiniz zaman o doçent bu adaletsizliğe niçin âlet oldunuz diye yakanıza sarılmıyacak mıdır? (Alkışlar).

Başka misaller söyliyerek huzurunuzda tablolar arzetmek istemiyorum. Fakat tablolara bakıldığı zaman bunların artması, şikâyeti celbetmesi noktai nazarımdan bunların genişliği farkedilir. Hak ve şerefte müsavat olmasını taleb eden bir gözle hâdiselere bakıldığı zaman bu işlerin yürek sızlatıcı bir manzara aldığı görülür. Umumî görüşle perdenin ucunu biraz kaldırarak doçent misali ile bunu biraz daha izah etmiş oldum. Hiç tahsille alâkası olmıyan insanlarla misal göstermek doğru değildir. Öyle bir zaman olmuştur ki memlekette hizmet kaygısı, vazife kaygısı sönmüştür. Bunun yanında daima bir sual varid olmaktadır. Kendilerine vazife teklif edildiği zaman (Kaç yüze veya kaç bine?) diye sorulur. Bunlar büyük milletin, hangi büyük istikbaline hizmet etmek yolunda bir vazife olduğunu sormazlar. Ancak kendilerine kaç yüz ve kaç bin lâzımdır, yalnız onu sorarlar. İşte bu sualdir ki, âsabı ve damarları tahrik etmiştir. İdealizm ölmüş, devir bu hale gelmiştir. Biz bu kanunla yurddaşları müsavi şeref, hak ve vazife sahibi ve Türk içtimaî heyetinin bünyesini tanzim edici ve istikbalinin bekasını temin edecek esasları bu suretle vazetmiş oluyoruz (Bravo, bravo sesleri).

210 lirayı, arkadaşlar, bu gün bir kaymakam alıyor. Birinci sınıf sivil kaymakam. Hayatının lâakal 30 senesini askerlikte geçirmiş ve bu mesleke vakfetmiş olan askerî kaymakam da 210 lira alır. 210 lirayı bahsettiğimiz rütbedeki sivil, asker memurlarımızın hizmet seneleri adedince ölçmemiz icab ettiği halde, 3 gün hizmeti olmıyan adamlara da vermişiz ve müstakil grup adına yapılan teklife göre bunu bir hakkı mükteseb olarak tesbit edeceğiz. Böyle bir hata bu Meclisten çıkabilir mi arkadaşlar?

Arkadaşlar, hulâsa, fikirlerimin esaslı kısımlarını söylemiş bulundum. Şunu demek istiyorum. Biz bu kanunu çıkarırken bu millete

büyük bir hizmet yapmak vadindeyiz ve bu manevî vadin tesiri altındayız. Kanunun maddelerini, hüvelerini bu kadar ince eleyib, sık dokuduktan sonra en can alacak noktasında, böyle küçük fisürler bırakarak arzu edilen gayenin buralardan firar etmesine müsaade ederseniz, dağ doğura doğura bir fare doğurdu fehvasınca eserin kıymeti sıfıra iner ve kanunun içtimaî bünyemizde hiç bir amelî faide ve kıymeti kalmaz.

GALİB PEKEL (Tokad) — Muhterem arkadaşlar; ben de hiç dokunulmıyan bir nokta üzerinde duracağım. Müzakere ettiğimiz kanunun en mühim maddesini, hiç şüphesiz ki, bu madde teşkil etmektedir. Bu tasfiye mutlaka yapılmalıdır. Bu yapılmadıkça Devlet memurlarının zihinlerinde istikrar yapmağa imkân yoktur. Bu bakımdan bu kanunun en mühim maddesidir.

Muhterem arkadaşlar; encümendeki arkadaşlarımız bu madde üzerinde çok fikir sarfettiler, çok uğraştılar, mesaileri her halde şayanı takdirdir. Fakat arkadaşlar, bu maddede görülüyor ki, tasfiye için nazarı dikkate aldıkları şeyin biri tahsil, diğeri de zamandır. Sade bu iki esasa istinad etmişlerdir. Yalnız bu iki esasa istinad etmek, Receb Peker arkadaşımızın, üzerinde durduğu gibi, kâfi değildir. Ben bunun üzerinde duracak değilim. Arkadaşlar; başlıca tasfiye edilecek olan memurlar ve tasfiye edilecek olan makamlar ücretli memurlar ve makamlardır. Şübhesiz ki bu tasfiyeyi yapabilmek için evvelbeevvel makamların ücretlerini maaşa tahvil etmek lâzımgelecektir ki, aşağıda bir madde bunu emrediyor. Makamların ücretlerinin maaşa kalbi suretile tasfiyeleri yapıldığında acaba oraya bu gün benim asıl üzerinde durmak istediğim nokta budur - o makamları işgal etmekte bulunan memurları mı getireceğiz ve bunlar o makamların maaşlarını mı alacaklardır? O maaşı almak istihkakına mazhar olmazlarsa meselâ 3 veya 5 derece aşağıda kalacak olurlarsa ne olacaktır? Bu makamlara kim getirilecek ve nasıl getirilecek?

Muhterem arkadaşlar, ücretli memur teşkilâtı bulunan yerler başlıca yeni kurduğumuz müesseselerdir. Biz filân vazifeyi ihdas etmişizdir. Bir kurum kurmuşuz, başına bir müdürü umumî getirmişiz, sonra kadrosunda meselâ 4 müdür varmış oraya da lâzımgelen zevatı getirmişiz. Büro şefliklerine, kademe kademe bütün memuriyetlere de böyle yapmışız. Buralara aldığımız kimseler şübhesizdir ki, bu işleri başaracak kimselerdir. Bu arada yine hiç şübhe yok ki bazı iltimaslar ve yerinde olmayan şeyler de olmamış değildir. Olduğuna hepimiz ve heyeti içtimaiyemiz zahib olduğu içindir ki bu gün bunların tasfiyesi yapılıyor. Fakat bunların içinde hakkile yerine getirilmiş adamlar yok mudur? arkadaşlar? Şüphesiz ki vardır. Şimdi şöyle farzedelim. Bir hizmet ihdas etmişiz. Bir zati müdürü umumile getirmişiz. 600 lira ücret veriyoruz. Şimdi müdürü umumilik makamını işgal eden zatin burada koyduğumuz sisteme göre alabileceği maaşı veya ücreti tesbit edeceğiz. Meselâ bu zat yüksek mektebden çıkmıştır ama Devlet kapılarında hizmet etmemiştir. Burada esas tuttuğumuz yerlerde hizmet görmemiştir. Falan falan hususî yerlerde çalışmıştır ve ondan dolayı hakikaten bu yeri işgal edecek ehliyettedir ve ondan dolayı bu yere getirilmiştir. Devlet kapsına gireli meselâ altı sene olmuştur. 30 lira ile girmesi lâzımgeldiğine göre nihayet bu gün kırk lira maaş ve elli lira ücret alabilecektir. Şimdi bunu kaldırıb kırk liralık memuriyete mi alacağız ve bu gün bu adam bir koca müdürü umumî olmuşken ve o makamı bihakkın tam ehliyetle idare ederken şimdi bir büronun şefi mi olacaktır? Yine arkadaşlar falan müdürlüğe bir zat getirmişiz. Bu zatin hizmeti meselâ 10 - 12 sene olmuştur. Her hangi bir sebebden dolayı faraza bu gün seksen lira almakta iken ve bir müdür iken bu günkü esaslara göre 40 - 50 lira alması lâzımgelir. Şimdi onu seksen liralık makamından alıb kırk liraya mı getireceğiz? Kendisinden bir kaç kademe aşağıdaki kıdemleri senelerce ve tam ehliyetle idare etmiş bir memuru şimdi bir kaç derece aşağı olub eski maiyeti memurlarının emri altına mı koyacağız? Tedkik ettim. Aşağıda muvakkat 10 ncu madde vardır. O madde bunu biraz tazmin edecek gibi görünüyor ama tam olarak ihtiyacı temin edemeyecektir Bana öyle geliyor ki, bir taraftan da işleri durmayacak şekilde bir tedbir almak lâzımdır. Şu olmuş bu olmuş; doğru eğri meslek mevkiine gelmiş, liyakat göstermiş adamları böyle 3, 4 derece aşağıya indirmek doğru olmaz. Bunlar hakkında bir tedbir almak lâzımdır. Şöyle, böyle olsun demiyorum. Encümen bunları tedkik etsin. Fakat her halde bunların nazarı dikkate alınması lâzımdır diyorum.

ZİYA GEVHER ETİLİ (Çanakkale) — Arkadaşlar; ben de bu vakitsiz zamlardan tevellüd edecek akibetlerden bahsedeceğim. Geçenlerde arzettim. Bu hususdaki lûtufkâr tezahürün bende bıraktığı tesirle bu noktayı geçmiştim. Şimdi onu hatırlatmak için geldim. Hatırlarsınız, biliyorsunuz ki ben bu baremin heyeti umumiyesi üzerinde ilk söz söylediğim zaman encümenden ve Hükûmetten 7 sual sordum. Bunların içerisinde bu bütçe geldikten sonra bazı dairelerde - o dairelerden hangisinde elestikiyet olduğunu bilirsiniz - ve müesseselerde yüksek bir takım zam vaki olmuştur.

Hatta benim haber aldığıma göre 150 liraya kadar çıkıyor. Bu zamlar barem ile emrivaki haline gelecek midir, gelmeyecek midir?

Asıl müsavatı ihlâl eden ve bütün arkadaşların üzerinde durduğu nokta budur. Buna ben

cevab alamadım. Hattâ bunun kürsüden ifade olunmasını istedim. Cevab verilmedi. İşte yine geldi. Cevab istiyorum, soruyorum. Arkadaşlar, gerek Bütçe encümeninden ve gerek Maliye vekilinden soruyorum, bu baremi kabul ettiğimiz zaman, baremin Bütce encümenine geldiği tarihten itibaren normal olmayan memurlarm terfi ve kıdem sıraları gelmeden, bir takım müessese ve Devlet dairelerinde yapılan zamlar emrivaki olacak mıdır? Bunu anlamak istiyorum. Bunu soruyorum. Cevab verilmedikce ve biz buna bir şekil vermedikçe beni daha 40 defa bu kürsüde göreceksiniz, ya benden bıkacaksınız veyahud bu maddeyi tadil edeceksiniz (Gülüşmeler).

Arkadaşlar; eğer biz bu dereceleri tavin eden ve uzun boylu müzakere edilen usulu kabul eder de bundan bazı insanlar müteessir olursa bunlarm adedi bizi korkutacak mikdarda mı dır? Bunlar zaten mahduddur ve esasen islerinde kolay muvaffak olan bir zümredir. Adedleri cok küçüktür, kendilerinin haksızlığını bildikleri icin müteessir olmazlar. Asıl bunu, emrivakii kabul ettiğimiz zaman, arkada büyük bir kütle vardır ki, asıl onlar müteessir olacaktır. Bizi endiseye sevkeden, haksızlığm % 95 i buradadır. Adliye vekâletinde mi haksızlık var? Hayatını senelerce adliyede geçirmis bir arkadaş adliyecilikteki terfiin müşkülâtını iki saat evvel buradan anlattılar, neler var, neler var. Millî Müdafaa vekâletinde terfi edebilmek için bölük kumandanının tabur kumandanından; tabur kumandanının alay kumandanından onun da fırka kumandanından sicil alması lâzımdır. Binbaşı olursunuz, kaymakam olursunuz, nihayet generalsınız, bir manevrada ufak bir yanlış harekette bulundunuz mu hemen tekaüd ederler. Biz Devlet memurunu her sahada böyle istiyoruz.

Arkadaşlar, Devlet memurluğu bir mefkûredir, bir fedakârlıktır. Türkiye Cümhuriyetindeki memurların hepsi böyle fedakâr insanlardır. Oraya hizmet için gelmişlerdir. Harab edilen, perişan edilen büyük bir Devleti bir milleti yeni bastan yapmak için, tekmil kudretlerini oraya vermek için gelmişlerdir. Türkiye memuriyetinde şundan bundan kaparo almak suretile maaş alan memurlar yoktur. Ona imkân verenler vardır, ki onlar da mücrimdir, bunun adedi de pek azdır. Bunlar bizim istediğimiz ruhda Devlet memuru değildir. Onun için biz onların elinden bunu alıyoruz diye müteessir olmayoruz. Çünki teessüre değmez. O kadar yanlış vaziyete gidilmiştir ki oluk gibi para akıtıldığı zaman Devlet müessesesinin daha iyi çalışacağma kani olan bir kaç kimsenin işte yanlış olarak aldıkları kudret ve salâhiyetlerinin verdiği elemli neticelerdir ki bu gün bizi burada söz söyletiyor. Buna sebeb olanlar dahi azab duymalıdır. Bu fena vaziyet behemehal burada temizlenmelidir. Bütün hayatını ticaretle geçirmiş, güzel, senelerce şu iş daha iyidir diye onda çalışmış, sonra bakmış ki iş fena, falan vekâlet 500 lira veriyor, hadi oraya.. o dairede, araya daha lâyik insanlar yokmu idi? elbette vardı. Şu vesile ile bu vesile ile, ve şunu bunu araya koyarak bu suretle teşekkül eden müesseseler dir ki, bu gibi insanları aldılar. İşte Pekerin en yüksek, en derin bir mantıkla üzerinde durduğu ve arkadaşlarm hâdisei içtimaiye diye söyledikleri mesele buradadır. Bu haksızlığı tamir etmek lâzımdır. Efendim hakkı müktesebdir verelim, ne kabahatı vardır o adamm, iki üç sene evvel geldi, o müessese de bu parayı veriyordu aldı, alsın. Nasıl alsın? 500 lira maaş vermek için bir adamı 65 yaşma kadar çalıştırıyorsunuz. Biz bu fakir milletin kesesinden böyle ihsanlar yapamayız ve kimseye bu kadar para veremeyiz. Arkadaşlar, bu tezin aksini müdafaa eden birisi çıkarsa, bu altı ay zarfmda yapılan büyük zamların rakamları elimdedir, okuyabilirim ve hangi müesseselerde yapıldığmı söyliyebilirim (Söyle sesleri). Elimde vardır, birden bire 150 ye çıkanlar vardır. Bu zamları alanlar lâyik olmıyanlardır. Lâyik olanlara biz de veririz. Fakat bu müesseseler daha fena yapmıştır. İlk celsede arzettiğim gibi, barem bir heyecan uyandırdı. Ne olacağım diye, daima temiz çalışan ve temiz bir yürek taşıyanlar arasında arzettiğim gibi bir heyecan uyandırdı. Birde aman barem çıkmadan evvel maaşıma 100 lira nasıl zam ettiririm diye beriki zümrede bir heyecan uyandı. Böyle iki zümre türedi.

Bu fikre iltihak eden arkadaşlarm da bu kürsüden bu kadar uzun uzun söyleyip de tebarüz ettirmek istedikleri, işte bu ikincisidir. Burada söylediğimi o zaman da söyledim: Bir karar ittihaz edelim, baremin Bütçe encümenine tevdii tarihinden itibaren normal olmıyan, yani teşkilât kanunlarında - bilmiyorum, maaş kanunları demek mi daha iyidir, bunu bütçeciler daha iyi bilirler - olan her türlü zammı reddedelim. Recep Peker bunun için 6 ay dedi. Bu baremin Bütçe encümenine gelip gazetelerde duyulduğu tarihten itibaren vaki olan zamları tanımıyalım; eğer Devletin iyi sınıf memurunu, hakikî memurunu iyi çalıştırmak istiyorsanız bunu yapacaksınız. Bunu yapmağa zaten ahlâken borçluyuz. Kimseye bir imtiyaz veremeyiz. Kimseye iktidarı, liyakati haricinde hiç bir şey veremeyiz. Veriseniz, iltimasla aldı, haksızlıkla aldı damgasını yüklemiş olursunuz. Durup dururken kimse kimseye senin maaşma 150 lira zammedeyim demez.

Benim tekliflerime burada temas edenler oldu. Ben onun hakkında bir şey söyliyecek değilim. Ben bu işin mebdeindeki haksızlığm bertaraf edilmesini istedim. Amma onun içinde fedakârlık edenleri de taltif etmek arzusunda olur-

sanız benim için daha iyidir. Ben ona karışmam. Amma hiç olmazsa evvelâ haksızlığı izale edelim. Bana göre, bu zam üzerinde çok durulmalıdır. Baremin esas ruhu da bundan ibarettir.

MEMED ALDEMİR (İzmir) — Bahis buyurduğunuz rakamları okumadınız, öğrenelim.

ZİYA GEVHER ETİLİ (Çanakkale) — Müdafaa edilirse okurum, daha çok söz söyliyeceğim.

Arkadaşlar; ikinci temas edeceğim bir nokta vardır: Bu fıkranın içine «inhisar» kelimesini neden aldık. Arkadaşlar; Devletin bir takım vekâletleri ve mülhak bütçe ile idare edilen bir çok müdüriyeti umumiyeleri vardır. Onların ismi geçmez de neden dolayı İnhisar idaresinin ismi her kanunda geçer. Bu ne imtiyazdır? Acaba inhisarlardaki memurlar Devletin diğer memurlarından daha mı çok çalışıyorlar, işleri daha mı güç. Hayır arkadaşlar, hepsi daha az çalışır ve daha çok para alır ve bu idarenin o kadar büyük bir kadrosu vardır ki bir ordudur. İkinci bir ordumuz da inhisarlar kadrosudur. Düşününüz ki bizim İnhisar idaresine her verdiğimiz imtiyaz, diğer Devlet memurlarına ve diğer hizmetleri idare edeceklere verilen paranın bir kısmını eksiltmektir ve İnhisar idaresine fazla para verip onun imtiyazını çoğalttıkça onun varidatından bütçenin hakkını kesmek olur arkadaşlar, benim yaşadığım bir devir vardı. Tütün inhisarı, bilmem ne inhisarı mevcuttu. Büyük imtiyaz sahibleri idiler. Elemli devirlerdir. Biz bu devirleri gördük arkadaşlar. Eğer bunların inikâsı olarak halâ kulakta, inhisar behemehal imtiyazdır diye bir şey kalmışsa bu silinmelidir. İnhisar idaresinin Devletin diğer dairelerinden zerre kadar farkı yoktur. İnhisar bizim yiyeceğimizden, içeceğimizden, zevkimizden fedakârlık ederek bazı maddeler üzerine koyduğumuz vergilerden başka bir şey değildir. Binaenaleyh ben kendi nefsimden yaptığım fedakârlığı başkasına bahşedemem. Bunu inhisarda çalışan memurlar da, inhisarı idare edenler de daima göz önünde tutmalıdırlar. Her yerde inhisar idaresi imtiyazlıdır, müstesnadır, bu ahkâma tâbi değildir, yolunda ifadeler bendenizce yerinde değildir. İnhisar idaresi de bir Devlet müessesesidir, Devlet gibi yürür ve ona da başka hükümler tatbik edilemez, bu kanunun içine girer.

FUAD SİRMEN (Rize) — Arkadaşlar, takririmin muhtevasını biliyorsunuz; sebeblerini de arzettim. Bu hususta Yüksek Heyetiniz bir karar alacaktır. Bu itibarla maruzatım buna müteallik değildir. Şimdi sayın Receb Peker arkadaşımız bendenizin mütaleatına karşı bazı hususatı mevzubahs ettiler. Onlara cevab vermek için söz almış bulunuyorum.

Kendileri buyurdular ki; yeni teşekkül etmiş olan müstakil grupun muvaffakiyetini ilk günlerinde haleldar etmemek için tenkidlerimi ilk konuşmalarımda hafif yaptım. Bizce tenkidin hafif veya kuvvetli olması olsa olsa söyleyiş farkından ibarettir ve doğruluğuna kanaat getirilmiş olan bir fikir aleyhine yapılacak olan tenkid ne kadar şiddetli olsa yine onun doğruluğuna kani olan grupumuz veya her hangi bir arkadaşımız fikirlerinde samimî olduğu için tabiatile musır bulunur. Bu ciheti tebarüz ettirdikten sonra bir noktaya daha temas edeceğim: Sayın Peker arkadaşımız ufak ücret alanların ücretlerinde tenzilât yapılmaması için arzettiğimiz takririn aleyhinde mütalea dermeyan ederlerken daima yeni mektebden çıkmış ve ehliyetsiz ve her hangi bir iltimasla vazifeye getirilmiş olan kimseleri misal olarak ileri sürdüler. Halbuki arkadaşlar bu az ücret alan kimseler arasında öyleleri vardır ki, bunlar yüksek tahsil görmüşlerdir. Çolu çocuk sahibidirler Hizmete alınmadan evvel mümasil hizmetlerde, serbest hayatta uzun müddet bulunmuştur Kendilerinin Devlet kadrosuna alınması kendilerinden istifade maksadile olmuştur Binaenaleyh neticeye varırken bir taraflı düşünmemek lâzımgelir Tatbikatta ehil olmamalarına rağmen eyi mevkie gelmiş kimseler varsa öyleleri orada tutunamamağa mahkûm kimselerdir Çünkü her hangi bir idarenin başında bulunan kimse çekildikten sonra o genç de, o memur da oradan uzaklaşmaağa mahkûmdur, mecburdur. Maruzatım şudur ki, eğer teklifimiz kabul edilmezse bu gün Devlet hizmetinde ücretli olarak çalışmakta olan ve kendi faaliyetlerinden Devletin de istifade ettiği kimseler içinde evvelce her hangi bir Devlet hizmetinde bulunmadığı için daha yeni Devlet memuriyetine intisab etmiş gibi kendilerine aşağı, düşkün ücret verilmesi lâzımgelecektir. Elbetki bunlar, daha evvelce çalıstıkları sahadan daha büyük bir ücret verildiği için Devlet teşkilâtına gelmişlerdir. Bu vaziyette bunlar kadrodan çekileceklerdir. Zannediyoruz ki bunların çekilmesini ne efkârı umumiye, ne de heyeti içtimaiye isteyecektir. Efkârı umumiyenin istediği şey memlekette umumî kazanç seviyesinden çok fazla, fevkalâde yüksek ücret alanlara sed çekmektir. Bizim kanaatimiz şudur ki, teklifedilen madde aynen kabul edildiği takdirde bundan Devlet müesseseleri mutazarrır olacaktır.

RECEB PEKER (Kütahya) — Arkadaşlar; kürsü hakikatlerin ortaya çıkması için en yüksek makamdır. Fuad Sirmen arkadaşımız beni tekrar söz söylemeğe tahrik ettiği için memnunum. Ben de Fuad Sirmen arkadaşımızı söz söylemeğe tahrik ettiğim için iki katlı memnun oluyorum. Baki işlerimizde heb birlikte aradığımız hakikati bulalım.

Şimdiki mütaleaları ile verdikleri takrir arasında, ilk kürsüye çıktıkları zaman dermeyan ettikleri iddia arasında, dağlar kadar fark var demiyeyim, adetâ hiç bir münasebet yoktur. Bu

farkı ifade edeyim. İlk defa, Devlet hizmetinde bulunmuş olmayıb da her hangi hususî bir muhitte yetişkinliğine, olgunluğuna tama edilerek tavzif edilen insanlardan bahsettiler. Halbuki verdikleri takrir haksız yere fazla para alanlardan 170 veya 250 liraya kadar ücretli olanların tasfiyeden istisnası hakkındadır. Bu takrirde şimdi yeni bahsettikleri vaziyet üzerinde ne lehde ve ne de aleyhde hiç bir hüküm ve söz yoktur. Ortaya koydukları, taze, büsbütün başka mahiyette bir meseledir. O meseleyi müstakiller mevzubahs ederlerse, demin müstakil grup arkadaşlarile saydıkları zümre içine ben de iltihak ederim ve buna bir çare bulmağa çalışırız.

Arkadaşlar nezdinde fikrimi takviye edecek küçük bir izahatta bulunmağa mecbur olacağım. Diyorlar ki; içtimaî hayatımız içerisinde faydalı unsur olarak yetişmiş, Devlet hizmetine alınmış bulunanlar tasfiye edilince, vazifeyi terkedecekler, bundan gerek kendileri, gerek idare zarar görebilir. Bu varid olabilir. Fakat yazdıkları takdirde yani alelitlak 210 liraya kadar olanların tasfiyeden istisnasî ile bu mesele arasında ne münasebet vardır? Evvelki başka bir teklifin isabetini ispat için büsbütün başka ve yepyeni bir fikirle buraya gelmiş bulunuyor. 35 yaşındaki bir mülkî kaymakamla, 45 yaşındaki askerî kaymakam ne alıyorlar? yeni barem kanununda ilk defa verilen 70 lira aslî maaşla birinci sınıf kaymakam ancak 210 lira almaktadırlar. Bu kadar meslekinde yıpranmış bir adamla, demin de arzettiğim gibi henüz bıyığı terlememiş bir gencin şu veya bu intisab dolayısile nasılsa ele geçirdiği ayni parayı yanyana ayni bırakırsak bu vaziyet şimdikinden hazin olur. Takrirlerinde derpiş ettikleri bu nokta kabul olunursa bu kanunun tedvininde esas olan ruhun, ana fikrin tahribini mucib olur. Haksızlık muamelesi, çok ve az mefhumu ile ölçülemez, çok ve azda bir kıymeti nisbiye vardır. (201) adedi (200) e nisbetle çoktur Fakat 2000, 2001 den azdır. Binaenaleyh bu içtimaî seviye varlığındaki müsavatsızlığı tevlid eden manzarayı kaldırmak için, Fuad Sirmen arkadaşın grup namına verdiği takrir reddedilmelidir. Arkadaşın teklifindeki bir mahzuru daha arzedeceğim. Kendileri bundan istifade edileceğini zannettikleri müstefid tabakaya bu takririn yapmış olduğu tesire nazarı dikkati celbetmek isterim. Arkadaşlar, bu maaş imtiyazı, bu istihkaksız kayırma telâkkisinin yaptığı manzara, memlekette bir birine yan bakan iki sınıf ihdas etmiştir (Alkışlar). Bunun birisi diğerine tepeden ve istihfaf ile bakıyor. O, emekli, kıdemli ve ehliyetli hiç otomobile binemez, çocukları ile haftada bir defa olsun eğlenecek, dinlenecek yerlerden istifade edemez ve bu istihkaksız bol yaşar. İşte bu yoldan millî birlik bozuluyor. Birbirinin gözüne batan zümreler beliriyor (Bravo sesleri ve alkışlar). Binaenaleyh Bütçe encümeninin tanzim ettiği kanunun maddesinde bütün bunlar derpiş edilmiş tir. Encümenin mesaisini kendilerine evvelce arzettiğim gibi, şayanı takdir buluyorum. Umumî çizgileri güzel tesbit etmiştir. Esas itibarile kanunun varlığını ve ruhunu tahrib edecek böyle sakat bir teklif şayanı kabul değildir (Alkışlar).

(Kâfi sesleri).

FUAD SİRMEN (Rize) — Arkadaşlar, sabrınızı suiistimal ettiğimden dolayı affinizi rica ederim. Söyleyeceğim şey takririmin behemehal kabulünü müeyyid değildir. Sayın Receb Peker arkadaşımız bendeniz için dediler ki, yepyeni bir fikir ortaya attılar. Kanunun heyeti umumiyesi huzurunuzda müzakere edilirken de maruzatta bulunmuştum. O zaman kendileri ya burada yok idiler, yahud da dikkat etmemişler. Demiştim ki, biz o kanaatteyizki, Devletin istikbal sahasına giren mevzular o kadar mütenevvidir ki, bunların bazıları serbest hayatta mümasil mevzularda çalışan adamlarm ihtisası bakımından kıymet ifade eder yine demiştim ki, bu kanunun başlıca noksanlarından birisi de budur. Öyle tasavvur ediyorum ki, Devletin muhtelif şuabatındaki kadrolar tamamen dolmuştur. O kadro içindeki her hangi bir vazifeye, orada istenilen keyfiyette bir kimse bulunabilir. Bunu o zaman arzetmiştim. Kendileri de bu fikre muarız olmadıklarını, tamamen taraftar olduklarını söylediler. Aramızda şimdi ifade buyurdukları mühim fark da kalmamış bulunuyordu. Bendeniz huzuru âlinize yalnız bu noktayı tebarüz ettirmek için çıktım. Takririn kabul ve ademi kabulü Yüksek Heyetinizindir.

MİTAT YENEL (Tunceli) — Biliyorsunuz ki, bendeniz uzun müddet inhisarlarda çalışmış ve yakin zamanda aranıza iştirak etmiş bir arkadaşınızım. Müzakere edilen muvakkat maddenin içerisinde inhisarlara taallûk eden bir fıkra vardır. Belki psikolojik noktai nazardan, haleti ruhiye itibarile bu maddenin yeri orası değildi. Çünkü bu fıkra o maddenin içerisinde bulundukça efkârı umumiyede inhisarlara verilmiş bir nevi imtiyaz mahiyeti gösteriyordu. Fakat hakikati halde inhisarlar bu fıkra ile bir imtiyaza nail olmamaktadırlar. Biliyorsunuz ki, İnhisarlar ilk defa 1925 te teşekkül etmiştir. 1931 tarihinde, daha tevhid yapılmadan mukaddem orası büyük bir tensik geçirmiştir. Hakiaten bidayeti teşekkülünde Tütün inhisarma verilmiş olan maaşlar yüksekmiş. Oraya tayin edilenlere liyakatlerile mütenasib olmayan bir para veriliyormuş. 1931 tarihinde yapılan bu tensikte maaşlarda mühim tenzilât yapılmıştır. Fakat tensik bu kanunla kalkmamış bir sene sonra tevhid kanunu Heyeti muhteremece kabul edilmiştir. Muhtelif inhisarlar bir araya getirilsin. Bunları bir araya getirmekten hâsıl olacak menfattan istifade edilsin, den-

miştir. Bu tevhid icra edilirken dahi inhisarlarda tekrar bir tensik icra edilmiştir. Bu suretle çifte tensikten geçtikten sonra, ekserisi sevki kaderle gelmiş fakat tahsilden mahrum arkadaşlarm adedi 5 bini mütecavizdir. Bendeniz henüz aranıza girmek şerefini ihraz etmeden inhisarlarda tasfiye meselesi mevzubahs olduğu zaman, bu baremi tatbik ettiğimiz takdirde inhisarlarda hâsıl olacak vaziyeti gözden geçirmiştik. Bu arzettiğim 5 bin kişiden 3500 kadarı memurdur, diğerleri bekçi, odacı ve saire gibi nazarı dikkate almağa değer kısım değildir ki bunlarm adedi 1500, 2000 kadardır. Malumu âliniz inhisarlar memurları, iştigal ettikleri vazife itibarile Devletin varidatma mühim tesiri olan ve irad getiren bir zümredir. İnhisarlarm bir aylık varidatı 5 milyon küsur liradır. Böyle 5 milyon liraya baliğ olan varidatı cibayet eden memurlarm adedi 600 den fazladır. Mevzuat itibarile bunlarm ellerinde iki aylık ta ihtiyat masnuat ve mamûlât bulunur. Demek ki 600 ü mütecaviz satış memurlarmm ellerinde sureti daimede 5 milyonu mütecaviz para devretmektedir. Bir senelik muamelâtmm heyeti mecmuası da 180 milyona baliğdir. Bütün bu muamelâtı tedvir eden 500 ü mütecaviz, ekseriyeti azimesi tek başma satış memuru olan memurlarm vaziyeti, bu fıkra kabul edilmiyecek olursa çok müteesir olacaktır. Geri kalan 3500 memurdan 1700 ü arzettiğim gibi 60 - 70 - 120 lira arasmda aylık alanlardır. Bunlarm kısmı mühimmi, 1750 si bu vaziyetten müteessir olacaklardır? Bu şu demektir ki hiç bir imtiyazı olmadığı halde ve muhtelif zamanlarda tensik görerek bu gün almakta oldukları maaş ve ücret Devletin diğer ücretlilerinin almakta olduklarmm fevkinde bulunmadığı halde, Devletin 50 milyon liradan fazla varidatmı cibayet eden ve bu gün yapılan geniş tedkik ve teftiş neticesinde 16 000 liraya dahi baliğ olmıyan bir sui istimalden başka bir hali görülmiyen muntazam bir idareyi teşevvüşe uğratır. Bendenizin maksadm bu fıkranm bir imtiyaz olmadığmı tebarüz ettirecektir. Heyeti muhteremenizce eğer burada olmasa bile başka bir fıkraya naklederek vaziyetlerin bozulmamasmı istirham ediyorum.

İSMET EKER (Çorum) — Arkadaşlar bu maddenin müzakeresi hakikaten çok uzadı. (İşitmiyoruz sesleri) ve bir çok fikirler de ortaya konuldu. Herhalde bu fikirlerin heyeti umumiyesini kavramak ta biraz güçtür. Yalnız bu maddenin tatbikatmdaki tesiri anlıyabilmek için bir kaç kelime söyliyeceğim. Fuad Sirmen arkadaşmız - bu maddenin lüzumuna hepimiz kailiz - 8 nci dereceden yukarıya tatbik edilmesini, Receb Peker arkadaşmız da bütün derecelere tatbikmı istiyorlar. Bunun portesi nedir? 13 ncü madde vardır. - Devlet baremindedir yukarda kabul buyurdunuz - Bu maddenin sonunda bir fıkra vardır. «Bu madde hükmü ücretlilere de şamildir» diyor. Şu halde ücretli bir ihtisas kadrosu da yapılacak demektir. Binaenaleyh Devlet bareminin ikinci numaralı cedvelinde dahil olmaları itibarile 8 nci dereceye kadar inmiş memurlar görürsünüz. Binaenaleyh ücretlilere dahi 2 dereceye kadar ihtisas mevkii tefrik edecek olurlarsa Fuad Sirmen arkadaşmızm teklifine göre yukarı dereceler tatbikinden bilmem ne kalabilir, bir şey kalabilir mi, kalamaz mı?

Yani madde hemen bir nazarî hale gelmiş bulunuyor. Onun için Fuad Sirmen arkadaşmızm teklifini bendeniz muvafık bulmuyorum. Bir defa bu maddenin lüzumuna kani olduktan sonra bunu adeta nazarî bir şekle koymak tabii faydalı olmaz. Ben bu mütalealara karşı arkadaşlarla beraber isabetli bir rey kullanabilmek için bir usul teklif edeceğim. Bütün bu teklifler, takrirler okundukça encümen o takrirler hakkmdaki noktai nazarmı söylesinler. Biz de ona göre reyimizi kullanırız ve reylerimizi kullanmakta daha isabetli hareket ederiz.

BAŞKAN — Takrirleri okutuyorum.

BÜTÇE En. R. V. FAİK BAYSAL (Kayseri) — Her takrir okundukça encümen izahat mı verecek?

BAŞKAN — Takrirler okundukça encümen izahat versin, böyle yapacağız.

Yüksek Reisliğe

Kanunun neşri tarihinde hizmet müddetleri 3 seneye kadar olanlarm bir ve daha fazla olanlarm iki yukarı dereceye geçirilmeleri hakkmdaki hükümlerin tayyı ile bunun yerine (kanunun neşri tarihinde bulundukları vazifede hizmet müddetleri 3 seneden fazla olanlarm bir yukarı dereceye geçirilmeleri) fıkrasmm ilâvesini teklif ederim.

Kütahya
Receb Peker

Yüksek Reisliğe

Maddenin (A) fıkrası mucibince ücretlerin tesbitine esas olan müddetlerin hesabında bu ücretlilerden mütekaid olanlarm vaziyetlerinin düzeltilmesi için encümene havalesini teklif ederim.

Kütahya
Receb Peker

Yüksek Reisliğe

Ücretlilerin yeni derecelerinin tesbiti için yapılacak hesablarda esas tutulacak vaziyetin son aylarda alınmış haksız dereceleri karşılayacak bir fıkranm ilâvesini teklif ederim.

Kütahya
Receb Peker

Yüksek Reisliğe

Arzetmiş olduğum sebeblerden ötürü yıllarca

devam etmiş bulunan haksızlığın sürüp gitmemesi için maaş fazlalarının ceste ceste yani her ay muayyen bir mikdar indirilmek suretile değil, fakat defaten kesilerek adaletin yerine getirilmesini teklif ederim.

Muş mebusu
Hakkı Kılıçoğlu

Yüksek Reisliğe

Arzeylediğim sebeblere binaen muvakkat 2 nci maddenin B fıkrasının sonuna aşağıda yazılı fıkranın ilâvesini arz ve teklif eylerim:

(Ücretleri 210 liraya kadar olanların aylıklarından tenzilât yapılmaz).

Rize mebusu
Fuad Sirmen

Yüksek Reisliğe

Arz ve izahına çalıştığım mucib sebeblerden dolayı muvakkat madde 2 - A) fıkrasına (Ücretleri kanunla tayin olunan) cümlesinden sonra (ve hizmete tayin ve murakabeleri Devlete aid bulunan) kaydının da konulmasını teklif ve rica ederim. 19 - VI - 1939

Bitlis mebusu
Süreyya Örgeevren

Yüksek Reisliğe

Muvakkat madde 2 ye şu fıkranın ilâvesini dilerim:

«Umumî harbde veya millî cidalde yüksek tahsil yaparken silâh altına alınan ve subay rütbesini alanların dereceleri yüksek tahsil erbabı gibi yapılır».

Çanakkale mebusu
Ziya Gevher Etili

Yüksek Reisliğe

Şifahen arzettiğim sebeblerden dolayı aşağıdaki maddenin kabulünü teklif eylerim:

Madde — Harb hali dolayısile tahsillerini ikmal edemeden yedek subaylığa alınanlar, harbden sonra ihraz etmiş oldukları rütbenin muadili olan derecede sivil vazifeye alınmış addolunurlar veya alınırlar.

İstanbul mebusu
Kâzım Karabekir

Yüksek Reisliğe

Şifahen arzettiğim sebeblerden dolayı aşağıdaki maddenin kabulünü teklif eylerim:

Madde — Harb hali dolayısile askerî idadilerini (bu günkü lise) ikmal ederek talimgâhlara alınarak zabit namzedliği ile kıtalara gönderilen ve staj ve vazifelerinde muvaffak olarak muhtelif rütbeler ihraz edenler harb okulu mezunu sayılır ve rütbesine muadil sivil vazifeye alınmış addolunurlar veya alınırlar.

İstanbul mebusu
Kâzım Karabekir

Yüksek Reisliğe

Şifahen arzettiğim sebeblerden dolayı aşağıdaki maddenin kabulünü teklif ederim:

Madde — Askerî mütekaidler, ancak rütbelerinin muadili olan bir derecedeki maaşlı vazifeye kadar bir yere alınır. Yabancı dil bilenler, memurlar hakkındaki kanunun üçüncü maddesinden istifade ederler.

İstanbul mebusu
Kâzım Karabekir

Yüksek Reisliğe

Maddeden inhisarlar hakkındaki fıkranın çıkarılmasını dilerim.

Çanakkale
Ziya Gevher Etili

BAŞKAN — Takrirleri tekrar okutuyorum:

(Kanunun neşri tarihinde bulundukları vazifede hizmet müddetleri üç seneden fazla olanların bir yukarı dereceye geçirilmeleri, fıkrasının ilâvesi hakkındaki Kütahya mebusu Receb Pekerin takriri tekrar okundu.)

(Muvafık sesleri)

BAŞKAN — Müsaade buyurursanız bu maddeye taallûk eden takrirleri encümene verelim.

B. E. Rs. V. FAİK BAYSAL (Kayseri) — Müsaade buyurursanız takrirlerin çoğu bu maddeye taallûk etmektedir. Ayni mevzuda bulunan takrirleri encümende tevhid edelim ve takrir sahiblerile görüşüp encümenin mütaleatını daha vazıh bir surette Heyeti celileye arzedelim. (Muvafık sesleri)

RASİH KAPLAN (Antalya) — Nazarı itibare alınanlar encümene gitsin.

BAŞKAN — Receb Pekerin bir takriri vardır, bir fıkra ilâvesi için encümene sevkini taleb ediyor. Bu teklifi kabul ederseniz encümene hepsi beraber gitmiş olur. Encümen ikinci reisinin söylediği gibi takrirlerin hepsini mütalea ederler ve Heyeti Umumiyeye maddeyi bir zübde halinde getirirler. Bu daha faydalı olur zannediyorum.

SÜREYYA ÖRGEEVREN (Bitlis) — Benim takririm biri birine karşılıklı hükümleri ihtiva eden esas ile hiç bir alâkası yoktur. Takririmin encümene gitmesini de istemem. Usulümüze göre encümen o husustaki noktai nazarını söylesin, Heyeti Umumiye de hiç olmazsa benim takririm hakkında reyini kullansın. Bunu istiyorum.

Takririm hakkında encümenin mütaleasını sormuştum, evvelâ bunu söylesinler.

BAŞKAN — Takrirler reye konulduğu ve nazarı dikkate alındığı takdirde dahi encümen bu teklifleri kabul etmeğe mecbur değildir.

SÜREYYEA ÖRGEEVREN (Bitlis) — Nazarı dikkate alınarak gitmek başka, nazarı dikkate alınmadan gitmek başka.

RASİH KAPLAN (Antalya) — Nazarı dikkate alınmadan giderse usule muvafık olmaz. Her takrir ayrı ayrı reye konmalıdır.

BAŞKAN — Ben müzakereyi teshil etmek için encümende konuşulmasını ve bu takrir sahiblerile görüşülerek bir neticeye varmanın kolaylık olacağı kanaatile arzediyorum.

RECEB PEKER (Kütahya) — Arkadaşlar, bunun kadar ehemmiyet verilen ve bunun kadar üzerinde itina gösterilen kanun maddesi azdır. Dinleyen arkadaşlar, görüşülen meseleler hakkında sarih bir telâkki ve karara sahib olmuşlardır. Nitekim bunun bariz tecellisi arkadaşların yüzlerinden ve hareketlerinden bellidir. Niçin İsmet Eker arkadaşımız hususî bir teklifte bulundu bilmiyorum. Söylenen sözler arasında encümenin her hangi bir düşüncesine uygun olmayan telâkkileri varsa söz alır ve burada söylerdi. Söz almadı ve söylemediler. Binaenaleyh teker teker Heyeti Celilenin kararı karşısında bir noktai nazar ifade eden basit tadilnameler vardır. 2 - 3 satırlık, maksadları gayet vazih takrirlerdir. Bunların nakzedici mahiyeti varsa encümen mütalea ederken nazarı dikkate alır mazbatasını yazarak buraya getirir. Binaenaleyh bunların evvelâ nazarı dikkate alınıb alınmadığını reye koymak lâzımdır. Ondan sonra da tecelli eden karara göre encümene gönderilmek icab ediyorsa göndermek lâzımdır.

REFİK İNCE (Manisa) — Bu işlerin biz acemisi değiliz. Şimdiye kadar kanun müzakerelerinin binlerce safhasına şahid olduk. Binlerce söz söylendi. Maddenin ruhuna, teferruatına, esasına taallûk eder şeyler dinledik. Binaenaleyh mazbata muharririnin bütün bunların heyeti mecmuası hakkında vereceği izahattan sonra her iki tarafı dinlemiş olan Heyeti muhtereme kararını verebilir.

İSMET EKER (Çorum) — Hakikaten müzakere esnasında encümen noktai nazarını izhar etmedi. Benim teklifim, encümen her takrire göre noktai nazarını izah ederse, bu fikir üzerinde tavazzuh eden noktai nazara göre isabetli rey kullanmak imkânı hâsıl olur. Benimki hususî bir tekliften ibarettir. Encümen isterse heyeti umumiyesi hakkında izahat verir.

FAİK BAYSAL (Kayseri) — Encümen izahat arzetmek üzere söz istemişti. İsmet bey arkadaşımızın teklifi üzerine, takrirlerin heyeti umumiyesi okunduktan sonra, bu izahatin heyeti umumiyesini birletşirmek için maddeyi encümende tensik ederek Heyeti Celileye getirmeği muvafık görmüştük.

BAŞKAN — Nizamname ahkâmını ve teamülü tatbik edeceğim. Takrirleri birer birer okutacağım. Ayrı ayrı nazarı dikkate arzedeceğim. Encümen isterse noktai nazarını söyler.

ZİYA GEVHER ETİLİ (Çanakkale) — Bendeniz usul hakkında söz istemiştim.

BAŞKAN — Usul meselesi halledilmiştir. Nizamnamenin icabına göre hareket edeceğiz.

BÜTÇE En. R. V. FAİK BAYSAL (Kayseri) — Takrir mevzularının temas ettiği maddeleri birer birer arzediyorum: Evvelâ mütekaidlerden ücretli bir vazifede bulunanların tasfiye maddesindeki vaziyeti nazarı itibare alınmamıştır ve bu madde ile tekaüd edildiği memuriyetin esasından itibaren hesab edilerek kendisine derece verildiği takdirde büyük bir haksızlık olması mütalea edilmiştir. Encümen bu vaziyeti şöyle mütalea etmiştir. Mütekaidler tekaüd edildikleri memuriyetin hakkını almışlardır. Herhangi bir daireye ücretli bir vazife ile girmekle tekaüd edildiği memuriyetle tamamen alâkasını kesmiş yeni bir vazife kabul etmiştir. Bu itibarla hiç bir vakit tekaüd edildiği memuriyetin burada hesab edilmesi nazarı itibara alınmamıştır. Esasen ücretle müstahdem olan bir tekaüd, tekaüd hakkını almakta devam etmektedir. Bu itibarla yeniden bir derece hakkı vermeği düşünmedik.

RECEB PEKER (Kütahya) — Maddeden bu mana çıkıyor.

FAİK BAYSAL (Devamla) — Maahaza maddeye bir az vuzuh vermek cihetini iltizam ederiz.

RECEB PEKER (Kütahya) — Bir az değil. Maddede bu hiç yoktur.

FAİK BAYSAL (Devamla) — Encümen bu maddeyi tesbit ederken hiç bir şahsi vaziyeti ve maişet haddini düşünmemiştir? Bütün düşüncesinde ve bütün çalışmasında hâkim olan endişe yalnız Devlet işlerinin yürümesini temindir. Devlet işlerinin her hangi bir şekilde tanzimi dolayisile Devlet muamelâtının sekteye maruz kalmaması düşünülmüştür. Şu noktayı da arzedeyim ki bu maddenin hemen aynını müesseseler bareminde de göreceğiz. Devletin mühim bir kısım işleri, bilmünasebe geçenlerde de arzettiğim gibi maaşlı vazifelerin hemen üçte birini tutan hizmetleri ücretlidir. Öbür taraftan Devletin mühim sermayelerle teşkil ettiği, bir çok emeklerle büyük eserler halinde meydana getirdiği bir çok müesseseler vardır. Bunları böyle katği ve cezri bir tasfiye ile işlerini haleldar etmek gibi bir neticeden ihtiraz ettik. Böyle bir akibete düşmemek için ölçü bulmağa çalıştık. Ölçülerimizi de esas kanundan aldık. Esas kanundaki vaziyeti mütalea ettik. Nihayet vekillerle de temas ettik. Dedik ki, bu müesseselerin ve Devlet ücretlilerinin atisi temin edilmiş vaziyettedir. Fakat bu güne kadar olan vaziyetlerde muayyen bir müddetle vazife görenleri bir derece mafevke ve üç seneden fazla hizmet görenleri iki derece mafevke geçirmeyi kabul ettik. Bu mülâhaza ile Receb Peker arkadaşımızın takririni encümene alarak henüz müesseseye intisab edenlere fazla bir hak vermemek yolundaki mütaleasının üzerinde encümence de durulacak bir mevzu olarak kabul ediyoruz. (Reye konsun sesleri).

İnhisarların vaziyeti hakkında yine bir tak-

rir vardrı ki, bunun üzerinde çok konuşuldu. Biz iki tensik görmüş olmak itibarile inhisarları yeni bir tensike tâbi tutmamak mülâhazasile kadroları üzerinde tensik kabul etmedik. Fakat bu kanunun bütün esas hükümleri inhisarlar da da cari olacaktır. İki tensik yüzündendir ki, bir daha tensike lüzum görmedik.

ZİYA GEVHER ETİLİ (Çanakkale) — Encümen bunu istemiyor demektir.

FAİK BAYSAL (Devamla) — Yine takririn biri de, barem kanununun müzakeresi başladığı zaman yapılan zamlarm geri alınmasma teallûk etmektedir. Hatta bir arkadaşm burada konuştuğu zaman barem kanununun Bütçe encümenine tarihi tevdiinden bahsetmişti. Barem kanununun encümene geldiği tarih 1935 senesidir. Zannederim ki, bu arkadaş dahi bunların bir kaç sene evvelinin keenlemyekün addedilmesini kasdetmemişlerdir. Olsa, olsa 3, 5 ay evvelinden mütalea edilebilir. Yalnız encümen bunun üzerinde tevakkuf etmiştir. Tavakkuf ettiği sırada aldığı kanaat müesseselerin müdürü umumileri ve bağlı oldukları vekilleri böyle bir suiistimal şeklinde bazı zamlarm yapılmadığı şeklindedir. Bu sebeble böyle bir kayid konmamıştır. Bu mesele üzerinde uzun konuşulmuştur. Bu takrir nazarı itibare alındığı takdirde encümenimizce buna bir şekil bulunacağı tabiidir.

Bir kısm ücretlilerin bu tasfiyeden istisnası hakkında bir takrir vardır. Esasen tasfiye maddesi Hükûmetten gelmiştir. Vakıa Bütçe encümeni bu madde üzerinde de hayli çalışmıştır ve neticede esasını kabul etmiştir. Hükûmetten gelen tekliften derece farkı dahi encümenin tesbit ettiği tekliften daha dun olarak gelmiştir. Fakat yapılan teklifin teşmili çok tabiidir. Her hangi bir smıfm maişet haddini mütalea etmek bu kanunun tedvini mevzuunda dahil olmamasmı encümenimiz çok tabiî görmektedir.

İhtiyat zabitleri, yüksek tahsilini bitirememiş ihtiyat zabitleri hakkında da arkadaşlarm bir takriri vardır. Bu takrir bu kısm memurlarm ciheti askeriyede almakta oldukları derece ile sivil hizmetlere girmelerinin teminine matuftur. Bu günkü tatbikatta kanunlar bunu temin etmiştir. Bir lise mezunu ihtiyat zabiti olduğu takdirde ihtiyat zabitliğinde ihraz ettiği dereceye tayin ediliyor. Yüzbaşı ise bu derecede bir vazifeye tayin edilebilmektedir. Kezalik teğmen rütbesini ihraz etmişse, malûmu âliniz lise mezunları ancak 20 lira ile tayin edildiğinden, bu rütbeyi ihraz ettiğinden dolayı 30 liralık bir hizmete girebilmektedir.

Hizmetlerinin hesabı dahi kezalik hesaba alınmış, cereyan etmektedir. Hattâ tekaüdlük hesabında dahi nazarı itibare alınmaktadır. Binaenaleyh bu iki nokta üzerinde takrir sahiblerinin istedikleri tatbikatla müeyyeddir. Bu gün bu kanun dahi bunu sinesine almaktadır.

ABDÜRRAHMAN NACİ DEMİRAĞ (Sivas) — Evvelce memur olubta bilâhare ihtiyat zabiti olanlarda bu hesab edilmektedir. Fakat hiç memur olmayıbta bilâhare ihtiyat zabiti olanlar yeniden tekrar vazife alamazlarsa bunlar dahil oluyor mu?.

BÜTÇE En. REİS V. FAİK BAYSAL (Devamla) — İhtiyat zabitliği müddetleri tekaüdiyede nazarı itibara almıyor. Bu kısım memurlar için de bir kayid koymuş bulunuyoruz. Evvelce yalnız bu kısım memurlardan evvelce ihtiyat zabiti olanlar, hatta yüksek tahsilini ikmal etmeden askere alınmışlarsa beşinci dereceye kadar terfi edebiliyorlardı. Bu kanunun aşağıda göreceğiniz bir maddesinde bunlara üçüncü dereceye kadar terfi edebilmek imkânını vermektedir. Şimdi takrir sahiblerinin bir talebleri açıkta kalmış oluyor. O da bunlarm üç senede bir terfi etmeleri, Yani yüksek tahsil görmüş memurlar gibi terfi etmeleri istenmektedir. Bu umumî prensip ve kaidemize temas ve taallûk eden bir vaziyettir. Bu itibarla üzerinde encümence ayrıca konuşmak böyle bir umumî kaideden istisna yaradırken bunnun bazı kayid ve şartlarla yapılmasmı ve bunlarm da hatta muvakkat maddede derpiş edilmesini muvafık görmekteyiz. 15 - 20 yıllık hizmet müddetilerinin kanunda gösterilmesini, birde esasen mevcud olmayan tahvil hakkmm kanunda zikredilmesinden bahsedildi. 1452 numaralı kanun hükümlerini esas ve kıstas tutmaktan maksad şudur. Bu kanunun neşri tarihine kadar olan müddetleri hesab etmekteyiz ve ona göre derecelere intibak ettirilecektir. O kanun bu memurlar üzerinde de cari olsaydı 2 veya 3 senede terfi edeceklerdi. Bu itibarla bu günkü vaziyetleri tesbit edilerek 2 - 3 seneyi nazarı itibara almak esasen maaşla müstahdem olanlarm tâbi oldukları kaidedir. Bu esası almaya mecburduk. mutlak olarak ifade edildiği takdirde; bu kanunda 3, 4 sene hizmet edilecek gibi bir mana verilecektir. Bunlara bu şekilde bir faide temin edilmiş oluyor. Bu manzarayı yaratmamak için 1452 numaralı kanunun ifadesine göre bu kanunun neşri tarihine kadar olan vaziyetleri tesbit etmeyi zaruri gördük. Bu sebeble kanunda zikredilmiştir. Tahvil hakkmdan istifade ettirmek kaidesi de şundan doğmaktadır. Biz bu yüksek dereceyi, yani birinci, ikinci dereceyi memurun şahsi vaziyetinden dolayı vermiyoruz. Münhasıran işlerin selâmetle cereyanı ve ileride vikayesi için veriyoruz. O vazifede bulunduğundan dolayı nihayet vazifeyi haleldar etmemek ve bu gibileri orada muhafaza etmek için bir iki dereceye mafevk bir dereceye koymuş bulunduk. Bu gibiler başka bir vazifeye gittiklerinde bundan istifade etmelerine sebeb yoktur. Çünkü yeni bir hak tevlidi için sebeb kalmamıştır. Bu noktadan tahvil hakkmda dahi verilmiş üst derecelerin kendilerinden almacağmı ifade etmiş bulunduk.

Ordudan tekaüd edilenlerin tekrar sivil hizmetlere almdıkları takdirde verilecek dereceler hakkında da bir takrir vardır. O da encümence mütalea edilmeğe değer bir mevzu olarak kabul edilmektedir.

İBRAHİM DIBLAN (Kocaeli) — Bendenizin sualime cevab vermediniz. Beden terbiyesi teşkilâtının da girib girmediğini sormuştum.

BÜTÇE ENCÜMENİ Rs. V. FAİK BAYSAL (Devamla) — Mülhak bütçe olmak itibarile sarih olarak bu kanun hükmüne tabi olacağı yukarıda kabul edilen bir madde ile tasrih edilmiştir. Binaenaleyh bu kanunun tamamen hükmüne tabidir.

HASAN FEHMİ ATAÇ (Gümüşane) — Müzakere edilen maddede, bu tasfiye ameliyesi yapılırken, hizmet müddetlerini, bundan evvel meri olan kanunda sayılı ahkâma bağladmız ve onun numarasını da bu maddede zikrediyorsunuz. Halbuki ayni numara altmdaki kanun, bu kanunla feshediliyor. Mefsuh olan bir kanuna atfetmek, bence, tevzin noktai nazarmdan doğru olmaz. Hangi hükümleri atfetmek istiyorsunuz burada onları tadad ediniz. Bir taraftan kanunu iptal ederken diğer taraftan şu ve bu hükmü yaşatmak bir az ucube gibi geliyor.

B. E. Rs. V. FAİK BAYSAL (Kayseri) — Bunu muvakkat bir madde halinde yapıyoruz ve tasfiye işinde eylûle kadar müddet verilmiş oluyor.

Tayin ve murakabe doğrudan doğruya Hükûmete aid olan muallimlere gelince; bu hakikaten maddede bir noksan olarak encümence görülmüştür.

GÜMRÜK VE İNHİSARLAR V. RAİF KARAENİZ (Trabzon) — Arkadaşlar; evvelâ şunu arzedeyim ki; bir kaç senedenberi şahidi oluyorum. İnhisarlar, her nasılsa, Ziya Gevher arkadaşmm sempatisini asla celbedememiştir. Bunun sebebi; yalnız inhisar kelimesinin fena bir kelime olmasıdır. Bu tâbiri değiştirmek lâzımdır. İnhisarlar idaresine hangi vazifeleri vermişseniz o vazifelerin ismini, sayarak (bunlara aid Devlet idaresi) şeklinde değiştirmek lâzmdır. Bu suretle inhisar kelimesi kazanamadığı sempatiden, kurtarılmış olacaktır.

ZİYA GEVHER ETİLİ (Çanakkale) — Ziya Gevher o kadar şekil adamı değildir.

GÜMRÜK VE İNHİSARLAR V. RAİF KARADENİZ (Devamla) — Arkadaşlar; ikinci madde üzerinde çok söz ve kıymetli mütalealar dermeyan edilmiştir. Bütün bu mütalealar dermeyan edilirken kayıpta meçhul bir mücrim varmış gibi hep ona hücum edildi. Bazı arkadaşlar, fazla ücret alanlarm şahıslarını kabahatli görür gibi oldular.

Bazılaarı bu ücretleri verenleri kabahatli görür gibi oldular, bu ücretler haksız olarak veriliyor diyenler bulundu. Arkadaşlar; kabahat hiç kimsenin değildir. Kabahat hâdiselerindir, kabahat zaruretlerindir. Bütün bu ücretler verildi ise hepsi bir zarurete, her birisi hâdiselerin bizi sevkeylediği bir icaba göre verilmiştir. Bu hususa aid kanunlarla verdiğiniz salâhiyetler hiç şübhe yok ki esbabı mucibelere mukarin idi. Encümenleriniz bunu tedkik etti ve bu tedkikattan sonra kadrolar verildi. Tatbikata geçilince icra makamnıda bulunanlar muvaffak olmak için hiç şübhesiz iyi sayılan elemanları kendi dairelerine toplamak gayretine düştüler ve bu suretle bu günkü vaziyet hadis oldu. Bence; bu parayı haksız olarak alıyorlar demek doğru değildir, bu para muvazenesiz olarak veriliyor tabirini kullanmak daha yerindedir.

ZİYA GEVHER ETİLİ (Çanakkale) — Ne olursa olsun, veriliyor ya.

RAİF KARADENİZ (Devamla) — Bu kanunun zaten ismi teadüldür. Muvazeneyi temin eden bir kanundur. Bendeniz bu umumî esası arzettikten sonra sadece benim vekâletimi alâkadar eden bir mevzu üzerinde noktai nazarmı da arzetmek isterim. Bu inhisar memurları mevzuudur. Niçin inhisar memurları bu hükümden istisna ediliyor. Bundan evvelki maddede istisna ettiğiniz bir çok daireler ve memurlar vardır. Meselâ Devlet demiryolları memurlarmı kâmilen istisna ettiniz, hâkimleri istisna ettiniz, Ziraat enstitüsünü Üniversiteyi, Rasadhaneyi ve daha bir çok müesseseleri istisna ettiniz. Bunlarm hepsinin sebebi ne ise inhisarlarda çalışan vatandaşların, istisna edilmesinin sebebi de aynidir., Hatta bu sebebler burada biraz daha kuvvetlidir.

Müsaadenizle size şimdi bir cedvel okuyacağım : Bu kanunla alâkadar olan ve inhisarlarda çalışan 3450 memur vardrı. Bunlardan, görülecektir ki ekseriyeti 150 liranm dununda çalışmaktadır. 423 memur 50 lira 601 memur 60 lira,, 369 memur 70 lira, 512 memur 80 lira - Bu doğrudan doğruya eline geçen para değil kadroda ifade edilen ücrettir - 465 memur 90 lira, 325 memur 100 lira, 330 memur 125 lira, 171 memur 150 lira, 92 memur 175, 65 memur 200, 29 memur 225, 24 memur 250, 52 memur 275, 22 memur 300, 14 memur 375, 3 memur 400 lira almaktadır.

Görüyorsunuz ki arkadaşlar burada böyle ehemmiyetli surette ve büyük sebeblerden dolayı tensik edilecek bir vaziyet yoktur. İnhisarlar idaresi 2, 3 defa tensik ve tasfiyeden sonra bu dereceyi bulmuştur. Bu 3400 vatandaş bu maaşları alabilmek için 931 de bir defa, 932 de bir defa ve en büyük tasfiyenin yapıldığı 933 den sonra bu dereceye inmiştir. Memulrlar mütemadiyen tasfiye edildikçe, mütemadiyen tensik edildikçe onlarda çalışma şevki kalmaz. Zaten bu kanun bir muvazene temin ederken düşüneceği şey Devlet idaresinin müteessir olmamasıdır. Haksız olmuş, muvazenesiz para verilmiş ne olursa olsun bu paraları keserken o memur-

ların şahıslarından ziyade Devlet işlerinin müteessir olub olmadığını düşünmek lâzımgelir.

Bunu, İnhisar idaresine istisnasız tatbik ettiğimiz takdirde 3400 memurun yarısına yakın kısmı müteessir olacaktır. Sizin 50 milyon liralık bir varidatınızı temin eden ve senelerdenberi tensik, tasfiye edilmiş olan bir zümreyi en son bir tasfiyeye daha tâbi tutarak bu idarenin muhtel bir manzara arzetmesine zannederim ki müsaade etmezsiniz .

Bundan başka Devlet demiryolları memurları için bu istisnayı kabul etmiş bulunuyorsunuz. Orada da bu mikdarda memur vardır. Orada tatbik etmiş olduğunuz bir muameleyi bu memurlarınızdan esirgeyecek olursanız bu adalet bakımından gayri müsavi bir muamele teşkil edecektir ki, bu da hoş bir manzara teşkil etmeyecektir. Onun için bendeniz bu vaziyeti bir defa arzetmeği lüzumlu gördüm. Nasıl takdir buyurursanız şübhesiz sizin kararınızı tatbik edeceğiz.

İBRAHİM DIBLAN (Kocaeli) — Arkadaşlar; hepimizin malûmudur ki beden terbiyesi teşkilât kanunu bir sene evvel çıkmıştır. Fakat spor teşkilâtı tabiatile uzun senelerdenberi devam etmekte idi. Millî Şefimizin işareti üzerine gerek Partimiz ve gerek Partimizin Hükûmeti gençlik teşekkülü ile daha fazla alâkadar olarak bu teşekkülü daha fazla kayırabilmek ve daha fazla bir intizama sokmak maksadile buraya bir kanun sevketmiş ve kabul ettiğimiz o kanunla spor işleri resmî bir teşekkül haline girmiştir. Halbuki şimdi müzakere ettiğimiz bu maddeye göre bu teşekkülde bulunan memurların muamele görmeleri icab ederse bu memurların kısmı azamı lise mezunudur. Bunlar spor teşekküllerinin başında uzun senelerdenberi bulunmaktadırlar. Tabiatile şimdiye kadar geçirmiş oldukları tecrübelerile işgal etmiş oldukları derecelerin ehli olduklarını göstermiş bulunuyorlar. Tekrar arzedeyim, şimdi bu maddeye göre bu gençlerin maaş ve derecelerini tayin etmek icab ederse, senelerdenberi çalışmış olan bu teşekkülün memurlarına azamî 75 lira verilebilecektir. Binaenaleyh, bu memurlar bundan çok mağdur. olacaklardır. Halbuki, resmî teşekkül olduktan sonra tabiatile bu spor gençliğinin gayreti ve ilerlemesi hususunda tasvib ve kabulünüze arzedilmiş bulunan kanundan sonra evvelce spor teşkilâtında uzun senelerdenberi çalışmış olanların en iyileri, en lâyik olanları memuriyete alınmışlardır ki, bunların mağduriyetlerine sebeb olmamak için gerek inhisarlar vekilimiz tarafından ve gerek encümen namına verilen, haklı olarak verilen izahattan anlaşıldığına göre inhisar memurlarına, İnhisar umum müdürlüğüne verilen istifadeden bu gençlerin de istifade etmesi hususunda bir takrir takdim ediyorum. Kabulünü rica ederim.

BAŞKAN — Kifayeti müzakere hakkında bir takrir vardır okutacağım:

Yüksek Reisliğe

Müzakerenin kifayetini teklif ederim.

Kütahya mebusu
Receb Peker

BAŞKAN — Takriri nazarı dikkate alanlar... Almayanlar ... Takrir nazarı dikkate alınmıştır.

Evvelce okunan takrirleri tekrar okutuyorum:

(Kanunun neşri tarihinde bulundukları vazifede hizmet müddetleri üç seneden fazla olanların bir yukarı dereceye geçirilmesi hakkında bir fıkranın maddeye ilâvesine dair kütahya mebusu Receb Pekerin takriri tekrar okundu).

BAŞKAN — Takriri nazarı dikkate alanlar... Almıyanlar ... Takrir nazarı dikkate alınmıştır.

(Ücretlilerin yeni derecelerinin tesbiti için yapılacak hesablarda esas tutulacak vaziyetin son aylarda alınmış haksız dereceleri karşılayacak bir fıkranın maddeye ilâvesi hakkındaki Kütahya mebusu Receb Pekerin takriri tekrar okundu).

BAŞKAN — Takriri nazarı dikkate alanlar... Almıyanlar... Takrir nazarı dikkate alındı.

(Maddenin A fıkrası mucibince ücretlerin tesbiti esas olan müddetler işinde mütekaid olanlarm vaziyetinin düzeltilmesi için maddenin encümene verilmesi yolundaki Kütahya mebusu Receb Pekerin takriri tekrar okundu).

BAŞKAN — Takriri nazarı dikkate alanlar... Almıyanlar... Takrir nazarı dikkate alındı.

(Maaş fazlalarının defaten kesilmesi hakkında Muş mebusu Hakkı Kılıçoğlunun takriri tekrar okundu).

BAŞKAN — Takriri nazarı itibara alanlar... Almıyanlar... Takrir nazarı itibara alınmadı.

(Muvakkat ikinci maddenin B fıkrasına, ücretleri 210 liraya kadar olanların aylıklarından tenzilât yapılmaması hakkında Rize mebusu Fuad Sirmenin takriri tekrar okundu).

BAŞKAN — Takriri nazarı dikkate alanlar... Almıyanlar... Takrir nazarı dikkate alınmamıştır.

(Muvakkat ikinci maddenin A fıkrasına «Hizmete tayin ve murakabeleri Devlete aid bulunan» kaydının ilâvesi hakkında Bitlis mebusu Süreyya Örgeevrenin takriri tekrar okundu).

BAŞKAN — Nazarı itibara alanlar... Almıyanlar... Takrir nazarı itibara alınmıştır.

(İkinci muvakkat maddeye, umumî harpte veya millî cidalde yüksek tahsil yaparken silâh altına alınan ve subay rütbesini alanların dereceleri yüksek tahsil erbabı gibi yapılır, fıkrasının ilâvesi hakkında Çanakkale mebusu Ziya Gevher Etilinin takriri tekrar okundu).

BAŞKAN — Takriri nazarı dikkate alanlar... Almıyanlar... Nazarı dikkate alındı.

(Harp hali dolayisile tahsillerini ikmal etmeden yedek subaylığa alınanlar, harpten sonra ihraz etmiş oldukları rütbenin muadili olan derecede sivil vazifeye alınmış addolunur veya alınırlar, maddesinin kanuna ilâvesi hakkında İstanbul mebusu Gl. Kâzım Karabekirin takriri tekrar okundu).

BÜTÇE En. R. MÜKERREM ÜNSAL (İsparta) — Zaten tatbikat böyledir.

BAŞKAN — Takriri nazarı dikkate alanlar... Almıyanlar... Takrir nazarı dikkate alınmamıştır.

(Harp hali dolayisile askerî İdadilerini ikmal ederek talimgâhlara alınıp zabit namzedliği ile kıtalara gönderilen ve staj ve vazifelerinde muvaffak olarak muhtelif rütbeler ihraz edenler harp okulu mezunu sayılır ve rütbesine muadil sivil vazifeye alınmış addolunurlar veya alınırlar, maddesinin kanuna ilâvesi hakkında İstanbul mebusu Gl. Kâzım Karabekirin takriri tekrar okundu).

BAŞKAN — Nazarı dikkate alanlar... Almıyanlar... Takrir nazarı dikkate alınmadı.

(Askerî mütekaidler ancak rütbelerinin muadili olan bir derecedeki maaşlı vazifeye kadar bir yere alınır, yabancı dil bilenler, memurlar hakkındaki kanunun 3 ncü maddesinden istifade ederler, maddesinin kanuna ilâvesi hakkında İstanbul mebusu Gl. Kâzım Karabekirin takriri tekrar okundu).

BAŞKAN — Takriri nazarı dikkate alanlar... Almıyanlar... Takrir nazarı itibara alınmıştır.

ZİYA GEVHER ETİLİ (Çanakkale) — İnhisarlar vekiline sempatimi göstermek için takririmi geri alıyorum. (Gülüşmeler)

GÜMRÜK VE İNHİSARLAR V. RAİF KARADENİZ (Trabzon) — Teşekkür ederim.

RECEB PEKER (Kütahya) — Yalnız maddedeki yeri değişsin.

Yüksek Reisliğe

Arzettiğim sebeblere binaen muvakkat ikinci maddenin A fıkrasının son bendinin şu suretle tadilini teklif ve rica ederim:

İnhisarlar umum müdürlüğü ve Beden terbiyesi umum müdürlüğü kadrolarında dahil olub bu kanunun neşri tarihinde müstahdem olanlar halen bulundukları dereceleri muhafaza ederler.

Kocaeli
İ. Dıblan

BAŞKAN — Takriri nazarı itibare alanlar ... Almıyanlar ... Nazarı itibare alınmamıştır.

Madde nazarı dikkate alınan takrirle birlikte encümene tevdi edilmiştir.

Cuma günü saat 15 te içtima etmek üzere celseyi tatil ediyorum.

Kapanma saati : 19,50

Ankara Yüksek Ziraat enstitüsü 1934 malî yılı hesabı katğisi hakkındaki kanuna verilen reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir)

Aza adedi	:	424
Reye iştirak edenler	:	312
Kabul edenler	:	312
Reddedenler	:	0
Müstenkifler	:	0
Reye iştirak etmeyenler	:	110
Münhaller	:	2

[Kabul edenler]

Afyon Karahisar
Berç Türker
İzzet Akosman
Mebrure Gönenç

Ağrı
Dr. Hüsamettin Kural
Halid Bayrak
İhsan Tav

Amasya
Esad Uras
İsmail Hakkı Mumcu
Nafiz Aktın

Ankara
Ahmed Ulus
Arif Baytın
Belkis Baykan
Fevzi Daldal
Mümtaz Ökmen
Rifat Araz

Antalya
Cezmi Erçin
Dr. Münir Soykam
Numan Aksoy
Rasih Kaplan

Türkân Örs

Aydın

Adnan Menderes
Dr. Hulûsi Alataş
Dr. Şakir Şener
Mümtaz Kaynak
Nuri Göktepe

Balıkesir

Fahrettin Tiritoğlu
Feyzi Sözener
Hacim Çarıklı
Hayrettin Karan
Hilmi Şeremetli
İsmail Hakkı Uzunçarşılı
Memed Emir
Osman Niyazi Burcu
Yahya Sezai Uzay

Bilecik

Dr. Gl. Besim Ömer Akalın
Dr. Muhlis Suner

Bingöl

Feridun Fikri
Necmeddin Sahir

Bitlis

Süreyya Örgeevren
Tevfik Temelli

Bolu

Cemil Özçağlar
Dr. Zihni Ülgen
Emin Yerlikaya
Lûtfi Gören

Burdur

Dr. Ahmed Ruhi Yeşilyurt
İbrahim Necmi Dilmen
Memed Sanlı

Bursa

Atıf Akgüç
Dr. Galib Kahraman
Dr. Refik Güran
Dr. Sadi Konuk
Fatin Güvendiren
Gl. Naci Tınaz
Muhittin Baha Pars
Mustafa Fehmi Gerçeker
Nevzad Ayas

Çanakkale

Hilmi Ergeneli
Reşad Nuri Güntekin
Rusuhi Bulayırlı

Çankırı

Dr. Akif Arkan
Fazıl Nazmi Örkün
Mustafa Abdülhalik Renda
Ziya Esen

Çoruh

Ali Rıza Erem
Atıf Tüzün
Mazhar Müfid Kansu

Çorum

Dr. Mustafa Cantekin
Eyüb Sabri Akgöl
İsmail Kemal Alpsar
İsmet Eker
Münir Çağıl
Nuri Kayaalp
Süleyman Köstekçioğlu
Şakir Baran

Denizli

Dr. Hamdi Berkman
Emin Aslan Tokad
Fahri Akçakoca Akça
Tahir Berkay
Yusuf Başkaya

Diyarbakır

Cahit Çubukçu
Dr. İbrahim Tali Öngören
Gl. Kiazım Sevüktekin
Rüştü Bekit
Zülfü Tiğrel

Edirne

Dr. Fatma Memik
Faik Kaltakkıran
Fuad Balkan
Osman Şahinbaş

Elâzığ

Fazıl Ahmed Aykaç
Fethi Altay
Fuad Ziya Çiyiltepe
Sabit Sağıroğlu

Erzincan

Abdülhak Fırat
İskender Artun
Salih Başotaç

Erzurum

Aziz Akyürek
Dr. Ahmed Fikri Tuzer
Gl. Pertev Demirhan
Gl. Zeki Soydemir
Münir Hüsrev Göle
Nafiz Dumlu
Nakiye Elgün
Şükrü Koçak

Eskişehir

Emin Sazak
İstamat Özdamar
İzzet Arukan
Osman Işın
Yusuf Ziya Özer

Gazianteb

Ahmed Aksu
Bekir Kaleli
Dr. Memed Ali Ağakay
Memed Şahin
Ömer Asım Aksoy

Giresun

Dr. Hasan Vasıf Somyürek
Gl. İhsan Sökmen
İsmail Sabuncu
Münir Akkaya
Nafi Atuf Kansu

Gümüşane

Durak Sakarya
Edib Servet Tör
Hasan Fehmi Ataç
Şevket Erdoğan
Yusuf Ziya Zarbun

Hakkâri

İzzet Ulvi Aukurd

İçel

Dr. Muhtar Berker
Emin İnankur
Gl. Cemal Mersinli

İsparta

Hüsnü Özdamar
Kemal Ünal
Mükerrem Ünsal

İstanbul

Ahmed Şükrü Esmer
Ali Kâmi Akyüz
Ali Rana Tarhan
Atıf Bayındır
Dr. Tuğamiral Hakkı Şinasi Erel
Fakihe Öymen
Gl. Kâzım Karabekir
İbrahim Alâettin Gövsa
Sadettin Uraz
Şükrü Âli Ögel
Ziya Karamursal

İzmir

Benal Arıman
Dr. Mustafa Bengisu
Kâmil Dursun
Memed Aldemir
Nazmi İlker
Rahmi Köken
Sadettin Epikmen

Kars

Esad Özoğuz
Fuad Köprülü
Gl. Muhittin Akyüz
Hüsrev Kızıldoğan
Kahraman Arıklı (M.)
Şerafettin Karacan
Zihni Orhon

Kastamonu

Abidin Binkaya
Hilmi Çoruk
Hüsnü Açıksöz
Muharrem Celâl Bayar
Nuri Tamaç
Rıza Saltuğ
Tahsin Coşkan

Kayseri

Ahmed Hilmi Kalaç
Nazmi Toker
Ömer Taşcıoğlu
Reşid Özsoy
Sadettin Serim
Salih Turgay

Kırklareli

Bürhanettin Denker
Dr. Fuad Umay
Hamdi Kuleli
Şevket Ödül

Kırşehir

Dr. Yusuf Ziya Somer
Hazim Börekçi

Kocaeli

Ali Dikmen
Dr. Fuad Sorağman
İbrahim Dıblan
İbrahim Süreyya Yiğit
İbrahim Tolon
Ragıb Akca

Salâh Yargı

Konya

Ahmed Hamdi Dikmen
Ali Rıza Türel
Dr. Osman Şevki Uludağ
Fuad Gökbudak
Galip Gültekin
Gl. Ali Fuad Cebesoy
İzzet Erdal
Kâzım Okay
Mustafa Ulusan
Tevfik Fikret Sılay
Vehbi Bilgin

Kütahya

Dr. Ali Süha Delilbaşı
Muhlis Erkmen
Mustafa Bacak
Receb Peker
Vedit Uzgören

Malatya

Dr. Hilmi Oytâç
Emrullah Barkan
Gl. Osman Koptagel
Mahmud Nedim Zabcı
Memed Şevket Özpazarbaşı
Mihri Pektaş
Muttalib Öker
Nasuhi Baydar
Vasıf Çınay

Manisa

Asım Tümer
Dr. Saim Uzel
Faik Kurdoğlu
Hikmet Bayur
Hüsnü Yaman
Kâzım Nami Duru
Kenan Orer
Osman Erçin
Refik İnce
Rıdvan Nafiz Edgüer
Yaşar Özey

Maraş

Dr. A. Kemali Bayizit
Mansur Bozdoğan
Memed Erten
Ziya Kayran

Mardin

Dr. Rıza Levent
Edib Ergin
Gl. Seyfi Düzgören
Hasan Menemencioğlu
Rıza Erten

Muğla

Cemal Karamuğla
Hüsnü Kitabcı

Muş

Hakkı Kılıcoğlu
Şükrü Ataman

Niğde

Dr. Rasim Ferid Talay
Faik Soylu
Halid Mengi
Naim Erem

Ordu

Ahmed İhsan Tokgöz
Ali Canib Yöntem
Dr. Vehbi Demir
Hamdi Yalman
İsmail Çamaş
Selim Sırrı Tarcan

Rize

Ali Zırh
Dr. Saim Ali Dilemre
Fuad Sirmen
Hasan Cavid
Kemalettin Kamu
Raif Dinç

Samsun

Amiral Fahri Engin
Meliha Ulaş
Memed Ali Yörüker
Naşit Fırat
Ruşeni Barkın
Süleyman Necmi Selmen
Zühtü Durukan

Seyhan

Ali Münif Yegena
Damar Arıkoğlu
Gl. Naci Eldeniz
Hilmi Uran
İbrahim Mete
İsmail Safa Özler
Sinan Tekelioğlu
Tevfik Tarman

Siird

Ali Rıza Esen
Naki Bekmen
Şefik Özdemir

Sinob

Cemal Aliş
Cemil Atay
Cevdet Kerim İncedayı
Hulûsi Oruçoğlu

Sivas

Abdurrahman Naci Demirağ
Gl. Akif Öztekin Erdemgil
İsmail Memed Uğur
Hikmet Işık
Mergube Gürleyük
Mitat Şükrü Bleda
Ziya Başara

Tekirdağ

Nazmi Trak
Rahmi Apak

Tokad

Cemal Kovalı
Galib Pekel
Hasip Ahmed Aytuna
Muammer Develi
Resai Erişken
Sıtkı Atanç
Daniş Eyiboğlu

Trabzon

Faik Ahmed Barutcu
Halil Nihad Boztepe
Hasan Saka
Mitat Aydın
Salise Abanozoğlu

Tunceli

Haydar Rüştü Öktem
Mitat Yenel

Urfa

Ali Saib Ursavaş
Gl. Ahmed Yazgan
Refet Ülgen

Van

Hakkı Ungan
İbrahim Arvas
Münib Boya

Yozgad

Ahmed Sungur
Celâl Arat
Ekrem Pekel
Salim Korkmaz
Sırrı İçöz
Veled İzbudak
Ziya Arkant

Zonguldak

Halil Türkmen
Hasan Karabacak
Hüsamettin Okan
İbrahim Etem Bozkurt
Mustafa Bozma
Şinasi Devrin
Rifat Vardar
Yusuf Ziya Özençi

[Reye iştirak etmeyenler]

Afyon Karahisar

Ali Çetinkaya (V.)
Cemal Akçm
Hamza Erkan (M.)
Haydar Çerçel

Ankara

Aka Gündüz
Dr. Taptas
Eşref Demirel (Hasta)
Falih Rıfkı Atay
İsmet İnönü (Rs. C.)
Muammer Eriş
Şakir Kınacı
Yahya Galib Kargı

Antalya

Dr. Cemal Tunca
Tayfur Sökmen (M.)

Aydın

Dr. Mazhar Germen (Rs. V.)
Nazmi Topcoğlu

Balıkesir

Gl. Kâzım Özalp

Muzaffer Akpınar (M.)
Rahmi Selçuk

Bilecik

Salih Bozok (M)

Bolu

Dr. Emin Cemal Suda (M.)
Fethi Okyar (V.)
Hasan Cemil Çambel

Bursa

Fazlı Güleç
Refet Canıtez (Rs. V.)

Çanakkale

Atıf Kamçıl
Avni Yukaruç (M.)
Ziya Gevher Etili

Çankırı

Hüseyin Cahid Yalçın

Çoruh

Asım Us

Denizli

Dr. Kâzım Samanlı
Necib Ali Küçüka

Diyarbakır

Veli Necdet Sünkitay
Zeki Mesud Alsan (Hasta)

Elâzığ

Fuad Ağralı (V.)

Erzincan

Aziz Samih İlter
Saffet Arıkan

Erzurum

Salim Altuğ

Gazianteb

Dr. Abdurrahman Melek (M.)
Nuri pazarbaşı (Mazur)

Giresun

Fikret Atlı
Talât Onay

İçel

Ahmed Ovacık
Ferid Celâl Güven
Turhan Cemal Beriker

İstanbul

Abidin Daver
Ahmed Hamdi Denizmen
Dr. R. Saydam (Bş. V.)
Galib Bahtiyar Göker
Gl. Refet Bele
Salâh Cimcoz

İzmir

Celâl Bayar (M.)
Halil Menteşe
Hasan Âli Yücel (V.)
Mahmud Esad Bozkurd
Reşad Mimaroğlu
Şehime Yunus
Şükrü Saracoğlu (V.)

Kars

Ömer Küntay

Kastamonu

Dr. Tevfik Aslan
Hacer Dicle

Kayseri

Faik Baysal
Suat Hayri Ürgüblü

Kırklareli

Zühtü Akm (M.)

Kırşehir

İzzet Özkan
Memed Seyfeli

Kocaeli

Kemalettin Olpak (M.)
Orgeneral Ali Said Akbaytuğan

Konya

Ali Muzaffer Göker
Kâzım Gürel
Naim Hazim Onat
Şevki Ergun

Kütahya

Alâettin Tiridoğlu
Besim Atalay
Hüseyin Rahmi Gürpınar
Sadri Ertem

Malatya

Osman Taner

Manisa

Kâni Karaosman (Mazur)

Maraş

Hasan Reşid Tankud

Mardin

İrfan Ferid Alpaya (İ.Â.)
Muhittin Birgen

Muğla

Dr. Hüseyin Avni Ercan (M.)
Sadullah Güney
Yunus Nadi

Niğde

Cavid Oral
Dr. Abravaya Marmaralı
Hazim Tepeyran (M.)

Ordu

Hamdi Şarlan (M.)
Hüseyin Ekşi

Samsun

Hüsnü Çakır (V.)

Seyhan

Şemsa İşcen (M.)

Siird

Hulki Aydın (M.)

Sinob

Yusuf Kemal Tengirşenk

Sivas

Atıf Esenbel
Necmettin Sadak
Remzi Çiner (Mazur)
Şemsettin Günaltay (Rs. V.)

Tekirdağ

Cemil Uybadın
Faik Öztrak (V.)
Yahya Kemal Beyatlı

Tokad

Gl. Sıtkı Üke
Nâzım Poroy

Trabzon

Hamdi Ülkümen
Raif Karadeniz (V.)
Sırrı Day
Süleyman Sırrı Gedik

Tunceli

Sami Erkman

Urfa

Memed Emin Yurdakul
Sami İşbay (Hasta)
Şeref Uluğ

Vangölü sefain işletme idaresinin 1933 malî yılı hesabı katğisi hakkındaki kanuna verilen reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir)

Aza adedi	:	424
Reye iştirak edenler	:	320
Kabul edenler	:	320
Reddedenler	:	0
Müstenkifler	:	0
Reye iştirak etmeyenler	:	102
Münhaller	:	2

[Kabul edenler]

Afyon Karahisar
Berç Türker
İzzet Akosman
Mebrure Gönenç

Ağrı
Dr. Hüsamettin Kural
Halid Bayrak
İhsan Tav

Amasya
Esad Uras
İsmail Hakkı Mumcu
Nafiz Aktın

Ankara
Ahmed Ulus
Arif Baytın
Belkis Baykan
Fevzi Daldal
Mümtaz Ökmen
Rifat Araz

Antalya
Cezmi Erçin
Dr. Münir Soykam
Numan Aksoy
Rasih Kaplan
Türkan Örs

Aydın
Adnan Menderes
Dr. Hulûsi Alataş
Dr. Şakir Şener
Mümtaz Kaynak
Nuri Göktepe

Balıkesir
Fahrettin Tiritoğlu
Feyzi Sözener
Hacim Çarıklı
Hayrettin Karan
Hilmi Şeremetli
İsmail Hakkı Uzunçarşılı
Memed Emir
Osman Niyazi Burcu
Yahya Sezai Uzay

Bilecik
Dr. Gl. Besim Ömer Akalın
Dr. Muhlis Suner

Bingöl
Feridun Fikri
Necmeddin Sahir

Bitlis
Süreyya Örgeevren
Tevfik Temelli

Bolu
Cemil Özçağlar
Dr. Zihni Ülgen
Emin Yerlikaya
Lûtfi Gören

Burdur
Dr. Ahmed Ruhi Yeşilyurt
İbrahim Necmi Dilmen
Memed Sanlı

Bursa
Atıf Akgüç
Dr. Glib Kahraman
Dr. Refik Güran
Dr. Sadi Konuk
Fatin Güvendiren
Gl. Naci Tmaz
Muhittin Baha Pars
Mustafa Fehmi Gerçeker
Nevzad Ayas

Çanakkale
Hilmi Ergeneli
Reşad Nuri Güntekin
Rusuhi Bulayırlı

Çankırı
Dr. Akif Arkan
Fazıl Nazmi Örkün
Mustafa Abdülhalik Renda
Ziya Esen

Çoruh
Ali Rıza Erem
Atıf Tüzün
Mazhar Müfid Kansu

Çorum
Dr. Mustafa Cantekin
Eyüb Sabri Akgöl
İsmail Kemal Alpsar
İsmet Eker
Münir Çağıl
Nuri Kayaalp
Süleyman Köstekçioğlu
Şakir Baran

Denizli
Dr. Hamdi Berkman
Emin Aslan Tokad
Fahri Akçakoca Akça
Tahir Berkay
Yusuf Başkaya

Diyarbakır
Cahit Çubukçu
Dr. İbrahim Tali Öngören
Gl. Kiazım Sevüktekin
Rüştü Bekit
Veli Necdet Sünkitay
Zülfü Tığrel

Edirne
Dr. Fatma Memik
Faik Kaltakkıran
Fuad Balkan
Osman Şahinbaş

Elâzığ
Fazıl Ahmed Aykaç
Fethi Altay
Fuad Ziya Çiyiltepe
Sabit Sağıroğlu

Erzincan
Abdülhak Fırat
İskender Artun
Salih Başotaç

Erzurum
Aziz Akyürek
Dr. Ahmed Fikri Tuzer
Gl. Pertev Demirhan
Gl. Zeki Soydemir
Münir Hüsrev Göle
Nafiz Dumlu
Nakiye Elgün
Şükrü Koçak

Eskişehir
Emin Sazak
İstamat Özdamar
İzzet Arukan
Osman Işın

Gazianteb
Ahmed Aksu
Bekir Kaleli
Dr. Memed Ali Ağakay
Memed Şahin
Ömer Asım Aksoy

Giresun
Dr. Hasan Vasıf Somyürek
Gl. İhsan Sökmen
İsmail Sabuncu
Münir Akkaya
Nafi Atuf Kansu

Gümüşane
Durak Sakarya
Edib Servet Tör
Hasan Fehmi Ataç
Şevket Erdoğan
Yusuf Ziya Zarbun

Hakkâri
İzzet Ulvi Aukurd

İçel
Dr. Muhtar Berker
Emin İnankur
Gl. Cemal Mersinli

İsparta
Hüsnü Özdamar
Kemal Ünal
Mükerrem Ünsal

İstanbul
Ahmed Şükrü Esmer
Ali Kâmi Akyüz
Ali Rana Tarhan
Atıf Baymdır
Dr. Tuğamiral Hakkı Şinasi Erel
Fakihe Öymen
Galib Bahtiyar Göker
Gl. Kâzım Karabekir
İbrahim Alâettin Gövsa
Sadettin Uraz
Şükrü Âli Ögel
Ziya Karamursal

İzmir
Benal Arıman
Dr. Mustafa Bengisu
Kâmil Dursun
Memed Aldemir
Nazmi İlker
Rahmi Köken
Sadettin Epikmen

Kars
Esad Özoğuz
Fuad Köprülü
Gl. Muhittin Akyüz
Hüsrev Kızıldoğan
Kahraman Arıklı
Şerafettin Karacan
Zihni Orhon

Kastamonu
Abidin Binkaya
Hilmi Çoruk
Hüsnü Açıksöz
Muharrem Celâl Bayar
Nuri Tamaç
Rıza Saltuğ
Tahsin Coşkan

Kayseri
Ahmed Hilmi Kalaç
Faik Baysal
Nazmi Toker
Ömer Taşcıoğlu
Reşid Özsoy
Sadettin Serim
Salih Turgay

Kırklareli
Bürhanettin Denker
Dr. Fuad Umay
Hamdi Kuleli
Şevket Ödül
Zühtü Akın

Kırşehir
Dr. Yusuf Ziya Somer
Hazim Börekçi

Kocaeli
Ali Dikmen
Dr. Fuad Sorağman
İbrahim Dıblan
İbrahim Süreyya Yiğit
İbrahim Tolon
Orgeneral Ali Said Akbaytuğan
Ragıb Akca

Konya
Ahmed Hamdi Dikmen
Ali Rıza Türel
Dr. Osman Şevki Uludağ
Fuad Gökbudak
Galip Gültekin
Gl. Ali Fuad Cebesoy
İzzet Erdal
Kâzım Gürel
Kâzım Okay
Mustafa Ulusan
Tevfik Fikret Sılay
Vehbi Bilgin

Kütahya
Dr. Ali Süha Delilbaşı
Muhlis Erkmen
Mustafa Bacak
Receb Peker
Sadri Ertem
Vedit Uzgören

Malatya
Dr. Hilmi Oytâç
Emrullah Barkan
Gl. Osman Koptagel
Mahmud Nedim Zabcı
Memed Şevket Özpazarbaşı
Muttalib Öker
Mihri Pektaş
Nasuhi Baydar
Vasıf Çınay

Manisa
Asım Tümer
Dr. Saim Uzel
Faik Kurdoğlu
Hikmet Bayur
Hüsnü Yaman
Kâzım Nami Duru
Kenan Orer
Osman Erçin
Refik İnce
Rıdvan Nafiz Edgüer
Yaşar Özey

Maraş
Dr. A. Kemali Bayizit
Hasan Reşid Tankud
Mansur Bozdoğan
Memed Erten
Ziya Kayran

Mardin
Dr. Rıza Levent
Edib Ergin
Gl. Seyfi Düzgören
Hasan Menemencioğlu
Muhittin Birgen
Rıza Erten

Muğla
Cemal Karamuğla
Hüsnü Kitabcı

Muş
Hakkı Kılıcoğlu
Şükrü Ataman

Niğde
Dr. Rasim Ferid Talay
Faik Soylu
Halid Mengi
Naim Erem

Ordu
Ahmed İhsan Tokgöz
Ali Canib Yöntem
Dr. Vehbi Demir
Hamdi Yalman
İsmail Çamaş
Selim Sırrı Tarcan

Rize
Ali Zırh
Dr. Saim Ali Dilemre
Fuad Sirmen
Hasan Cavid
Kemalettin Kamu
Raif Dinç

Samsun
Amiral Fahri Engin
Meliha Ulaş
Memed Ali Yörüker
Naşit Fırat
Ruşeni Barkın
Süleyman Necmi Selmen
Zühtü Durukan

Seyhan
Ali Münif Yegena
Damar Arıkoğlu
Gl. Naci Eldeniz
Hilmi Uran
İbrahim Mete
İsmail Safa Özler
Sinan Tekelioğlu
Tevfik Tarman

Siird
Ali Rıza Esen
Naki Bekmen

Sinob
Cemal Aliş
Cemil Atay
Cevdet Kerim İncedayı
Hulûsi Oruçoğlu

Sivas
Abdurrahman Naci Demirağ
Atıf Esenbel
Gl. Akif Öztekin Erdemgil

Hikmet Işık
İsmail Memed Uğur
Mergube Gürleyük
Mitat Şükrü Bleda
Ziya Başara

Tekirdağ

Nazmi Trak
Rahmi Apak

Tokad

Cemal Kovalı
Galib Pekel
Gl. Sıtkı Üke
Hasip Ahmed Aytuna
Muammer Develi
Resai Erişken
Sıtkı Ataç

Trabzon

Daniş Eyiboğlu
Faik Ahmed Barutcu
Halil Nihad Boztepe
Hasan Saka
Mitat Aydın
Raif Karadeniz
Salise Abanozoğlu
Sırrı Day

Tunceli

Haydar Rüştü Öktem
Mitat Yenel

Urfa

Ali Saib Ursavaş
Gl. Ahmed Yazgan
Refet Ülgen

Van

Hakkı Ungan
Münib Boya

Yozgad

Ahmed Sungur
Celâl Arat
Ekrem Pekel
Salim Korkmaz
Sırrı İçöz
Veled İzbudak
Ziya Arkant

Zonguldak

Halil Türkmen
Hüsamettin Okan
İbrahim Etem Bozkurt
Mustafa Bozma
Şinasi Devrin
Rifat Vardar
Yusuf Ziya Özençi

[Reye iştirak etmeyenler]

Afyon Karahisar

Ali Çetinkaya (V.)
Cemal Akçm
Hamza Erkan (M.)
Haydar Çerçel

Ankara

Aka Gündüz
Dr. Taptas
Eşref Demirel (Hasta)
Falih Rıfkı Atay
İsmet İnönü (Rs. C.)
Muammer Eriş
Şakir Kmacı
Yahya Galib Kargı

Antalya

Dr. Cemal Tunca
Tayfur Sökmen (M.)

Aydın

Dr. Mazhar Germen (Rs. V.)
Nazmi Topcoğlu

Balıkesir

Gl. Kâzım Özalp
Muzaffer Akpmar (M.)
Rahmi Selçuk

Bilecik

Salih Bozok (M.)

Bolu

Dr. Emin Cemal Suda (M.)
Fethi Okyar (V.)
Hasan Cemil Çambel

Bursa

Fazlı Güleç
Refet Canıtez (Rs. V.)

Çanakkale

Atıf Kamçıl
Avni Yukaruç (M.)
Ziya Gevher Etili

Çankırı

Hüseyin Cahid Yalçm

Çoruh

Asım Us

Denizli

Dr. Kâzım Samanlı
Necib Ali Küçüka

Diyarbakır

Zeki Mesud Alsan (H.)

Elâzığ

Fuad Ağralı (V.)

Erzincan

Aziz Samih İlter
Saffet Arıkan

Erzurum

Salim Altuğ

Eskişehir

Yusuf Ziya Özer

Gazianteb

Dr. Abdurrahman Melek (M.)
Nuri Pazarbaşı (Hasta)

Giresun

Fikret Atlı
Talât Onay

İçel

Ahmed Ovacık
Ferid Celâl Güven
Turhan Cemal Beriker

İstanbul

Abidin Daver
Ahmed Hamdi Denizmen
Dr. Refik Saydam (Bş. V.)
Gl. Refet Bele
Salâh Cimcoz

İzmir

Celâl Bayar (İzinli)
Halil Menteşe
Hasan Âli Yücel (V.)
Mahmud Esad Bozkurd
Reşad Mimaroğlu
Şehime Yunus
Şükrü Saracoğlu (V.)

Kars

Ömer Küntay

Kastamonu

Dr. Tevfik Aslan
Hacer Dicle

Kayseri

Suat Hayri Ürgüblü

Kırşehir

İzzet Özkan
Memed Seyfeli

Kocaeli

Kemalettin Olpak (M.)
Salâh Yargı

Konya

Ali Muzaffer Göker
Naim Hazim Onat
Şevki Ergun

Kütahya

Alâettin Tiridoğlu
Besim Atalay
Hüseyin Rahmi Gürpınar

Malatya

Osman Taner

Manisa

Kâni Karaosman (Mazur)

Mardin

İrfan Ferid Alpaya (İ. Â.)

Muğla

Dr. Hüseyin Avni Ercan (M.)
Sadullah Güney
Yunus Nadi

Niğde

Cavid Oral
Dr. Abravaya Marmaralı
Hazim Tepeyran (M.)

Ordu

Hamdi Şarlan (M.)
Hüseyin Ekşi

Samsun

Hüsnü Çakır (V.)

Seyhan

Şemsa İşcen (M.)

Siird

Hulki Aydın (M.)
Şefik Özdemir

Sinob
Yusuf Kemal Tengirşenk
Sivas
Necmettin Sadak
Remzi Çiner (M.)
Şemsettin Günaltay (Rs. V.)
Tekirdağ
Cemil Uybadın
Faik Öztrak (V.)
Yahya Kemal Beyatlı
Tokad
Nâzım Poroy
Trabzon
Hamdi Ülkümen
Süleyman Sırrı Gedik
Tunceli
Sami Erkman
Urfa
Memed Emin Yurdakul
Şeref Uluğ
Sami İşbay (Hasta)
Van
İbrahim Arvas
Zonguldak
Hasan Karabacak

Vangölü sefain işletme idaresinin 1934 malî yılı hesabı katğisi hakkmdaki kanuna verilen reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir)

Aza adedi	:	424
Reye iştirak edenler	:	306
Kabul edenler	:	306
Reddedenler	:	0
Müstenkifler	:	0
Reye iştirak etmeyenler	:	116
Münhaller	:	2

[Kabul edenler]

Afyon Karahisar
Berç Türker
İzzet Akosman
Mebrure Gönenç
Ağrı
Halid Bayrak
İhsan Tav
Amasya
Esad Uras
İsmail Hakkı Mumcu
Nafiz Aktın
Ankara
Ahmed Ulus
Arif Baytın
Belkis Baykan
Fevzi Daldal
Mümtaz Ökmen
Rifat Araz
Antalya
Cezmi Erçin
Dr. Münir Soykam
Numan Aksöy
Rasih Kaplan
Türkan Örs
Aydın
Dr. Hulûsi Alataş
Dr. Şakir Şener
Mümtaz Kaynak
Nuri Göktepe
Balıkesir
Fahrettin Tiritoğlu
Feyzi Sözener
Hacim Çarıklı
Hayrettin Karan
Hilmi Şerametli
İsmail Hakkı Uzunçarşılı
Memed Emir
Osman Niyazi Burcu
Yahya Sezai Uzay
Bilecik
Dr. Gl. Besim Ömer Akalın
Dr. Muhlis Suner
Bingöl
Feridun Fikri
Necmeddin Sahir
Bitlis
Tevfik Temelli
Bolu
Cemil Özçağlar
Dr. Zihni Ülgen
Emin Yerlikaya
Burdur
Dr. Ahmed Ruhi Yeşilyurt
İbrahim Necmi Dilmen
Memed Sanlı
Bursa
Atıf Akgüç
Dr. Galib Kahraman
Dr. Refik Güran
Dr. Sadi Konuk
Fatin Güvendiren
Gl. Naci Tınaz
Muhittin Baha Pars
Mustafa Fehmi Gerçeker
Nevzad Ayas
Çanakkale
Hilmi Ergeneli
Rusuhi Bulayırlı
Çankırı
Dr. Akif Arkan
Fazıl Nazmi Örkün
Mustafa Abdülhalik Renda
Ziya Esen
Çoruh
Ali Rıza Erem
Atıf Tüzün
Mazhar Müfid Kansu
Çorum
Dr. Mustafa Cantekin
Eyüb Sabri Akgöl
İsmail Kemal Alpsar
İsmet Eker
Münir Çağrl
Nuri Kayaalp
Süleyman Köstekçioğlu
Şakir Baran
Denizli
Dr. Hamdi Berkman
Emin Aslan Tokad
Fahri Akçakoca Akça
Tahir Berkay
Yusuf Başkaya

Diyarbakır
Cahit Çubukçu
Dr. İbrahim Tali Öngören
Gl. Kiazım Sevüktekin
Rüştü Bekit
Veli Necdet Sünkitay
Zülfü Tigrel

Edirne
Dr. Fatma Memik
Faik Kaltakkıran
Fuad Balkan
Osman Şahinbaş

Elâzığ
Fethi Altay
Fuad Ziya Çiyiltepe
Sabit Sağıroğlu

Erzincan
Abdülhak Fırat
İskender Artun
Salih Başotaç

Erzurum
Aziz Akyürek
Dr. Ahmed Fikri Tuzer
Gl. Pertev Demirhan
Gl. Zeki Soydemir
Münir Hüsrev Göle
Nafiz Dumlu
Nakiye Elgün
Şükrü Koçak

Eskişehir
Emin Sazak
İstamat Özdamar
İzzet Arukan
Osman Işın
Yusuf Ziya Özer

Gaziantep
Ahmed Aksu
Bekir Kaleli
Dr. Memed Ali Ağakay
Memed Şahin
Ömer Asım Aksoy

Giresun
Dr. Hasan Vasıf Somyürek
Gl. İhsan Sökmen
İsmail Sabuncu
Münir Akkaya
Nafi Atuf Kansu

Gümüşane
Durak Sakarya
Edib Servet Tör
Hasan Fehmi Ataç
Şevket Erdoğan
Yusuf Ziya Zarbun

Hakkâri
İzzet Ulvi Aykurd

İçel
Dr. Muhtar Berker
Emin İnankur
Gl. Cemal Mersinli

İsparta
Hüsnü Özdamar
Kemal Ünal

İstanbul
Ahmed Şükrü Esmer
Ali Rana Tarhan
Atıf Bayındır
Dr. Tuğamiral Hakkı Şinasi Erel
Fakihe Öymen
Galib Bahtiyar Göker
Gl. Kâzım Karabekir
İbrahim Alâettin Gövsa
Sadettin Uraz
Şükrü Âli Ögel
Ziya Karamursal

İzmir
Benal Arıman
Dr. Mustafa Bengisu
Kâmil Dursun
Memed Aldemir
Nazmi İlker
Rahmi Köken
Sadettin Epikmen

Kars
Esad Özoğuz
Fuad Köprülü
Gl. Muhittin Akyüz
Hüsrev Kızıldoğan
Kahraman Arıklı
Şerafettin Karacan
Zihni Orhon

Kastamonu
Abidin Binkaya
Hilmi Çoruk
Hüsnü Açıksöz
Muharrem Celâl Bayar
Nuri Tamaç
Rıza Saltuğ
Tahsin Coşkan

Kayseri
Ahmed Hilmi Kalaç
Nazmi Toker
Ömer Taşcıoğlu
Reşid Özsoy
Sadettin Serim
Salih Turgay

Kırklareli
Bürhanettin Denker
Dr. Fuad Umay
Hamdi Kuleli
Şevket Ödül

Kırşehir
Dr. Yusuf Ziya Somer
Hazim Börekçi

Kocaeli
Ali Dikmen
Dr. Fuad Sorağman
İbrahim Dıblan
İbrahim Süreyya Yiğit
İbrahim Tolon
Orgeneral Ali Said Akbaytuğan
Ragıb Akca
Salâh Yargı

Konya
Ahmed Hamdi Dikmen
Ali Rıza Türel
Dr. Osman Şevki Uludağ
Fuad Gökbudak
Galip Gültekin
Gl. A. Fuad Cebesoy
İzzet Erdal
Kâzım Gürel
Kâzım Okay
Mustafa Ulusan
Tevfik Fikret Sılay
Vehbi Bilgin

Kütahya
Dr. Ali Süha Delilbaşı
Muhlis Erkmen
Mustafa Bacak
Receb Peker
Sadri Ertem
Vedit Uzgören

Malatya
Dr. Hilmi Oytâç
Emrullah Barkan
Gl. Osman Koptagel
Mahmud Nedim Zaber
Memed Şevket Özpazarbaşı
Mihri Pektaş
Muttalib Öker
Nasuhi Baydar
Vasıf Çınay

Manisa
Asım Tümer
Faik Kurdoğlu
Hikmet Bayur
Kâzım Nami Duru
Kenan Orer
Osman Erçin
Refik İnce
Rıdvan Nafiz Edgüer
Yaşar Özey

Maraş
Dr. A. Kemali Beyzit
Mansur Bozdoğan
Memed Erten
Ziya Kayran

Mardin
Dr. Rıza Levent
Edib Ergin
Gl. Seyfi Düzgören
Hasan Menemencioğlu
Muhittin Birgen
Rıza Erten

Muğla
Cemal Karamuğla

Muş
Hakkı Kılıcoğlu
Şükrü Ataman

Niğde
Dr. Rasim Ferid Talay
Faik Soylu
Halid Mengi
Naim Erem

Ordu
Ahmed İhsan Tokgöz
Ali Canib Yöntem
Dr. Vehbi Demir
Hamdi Yalman
İsmail Çamaş
Selim Sırrı Tarcan

Rize
Ali Zırh

Dr. Saim Ali Dilemre
Fuad Sirmen
Hasan Cavid
Kemalettin Kamu
Raif Dinç

Samsun

Amiral Fahri Engin
Meliha Ulaş
Memed Ali Yörüker
Naşit Fırat
Ruşeni Barkın
Süleyman Necmi Selmen
Zühtü Durukan

Seyhan

Ali Münif Yegena
Damar Arıkoğlu
Gl. Naci Eldeniz
Hilmi Uran
İbrahim Mete
İsmail Safa Özler
Sinan Tekelioğlu
Tevfik Tarman

Siird

Ali Rıza Esen
Naki Bekmen
Şefik Özdemir

Sinob

Cemal Aliş
Cemil Atay
Cevdet Kerim İncedayı
Hulûsi Oruçoğlu

Sivas

Abdurrahman Naci Demirağ
Atıf Esenbel
Gl. Akif Öztekin Erdemgil
Hikmet Işık
İsmail Memed Uğur
Mergube Gürleyük
Mitat Şükrü Bleda
Ziya Başara

Tekirdağ

Nazmi Trak
Rahmi Apak

Tokad

Cemal Kovalı
Galib Pekel
Gl. Sıtkı Üke
Hasip Ahmed Aytuna
Muammer Develi
Resai Erişken
Sıtkı Ataç

Trabzon

Daniş Eyiboğlu
Faik Ahmed Barutcu
Halil Nihad Boztepe
Hasan Saka
Mitat Aydın
Salise Abanozoğlu

Tunceli

Haydar Rüştü Öktem
Mitat Yenel

Urfa

Ali Saib Ursavaş
Gl. Ahmed Yazgan
Refet Ülgen

Van

Hakkı Ungan
İbrahim Arvas
Münib Boya

Yozgad

Ahmed Sungur
Ekrem Pekel
Salim Korkmaz
Sırrı İçöz
Veled İzbudak
Ziya Arkant

Zonguldak

Halil Türkmen
Hüsamettin Okan
İbrahim Etem Bozkurt
Mustafa Bozma
Şinasi Devrin
Rifat Vardar
Yusuf Ziya Özençi

[Reye iştirak etmeyenler]

Afyon Karahisar

Ali Çetinkaya (V.)
Cemal Akçın
H. Erkan (M.)
Haydar Çerçel

Ağrı

Dr. Hüsamettin Kural

Ankara

Aka Gündüz
Dr. Taptas
Eşref Demirel
Falih Rıfkı Atay
İsmet İnönü (Rs. C.)
Muammer Eriş
Şakir Kınacı
Yahya Galib Kargı

Antalya

Dr. Cemal Tunca
Tayfur Sökmen (M.)

Aydın

Adnan Menderes
Dr. Mazhar Germen (Rs. V.)
Nazmi Topcoğlu

Balıkesir

Gl. Kâzım Özalp
Muzaffer Akpınar (M.)
Rahmi Selçuk

Bilecik

Salih Bozok (M.)

Bitlis

Süreyya Örgeevren

Bolu

Dr. Emin Cemal Suda
Fethi Okyar (V.)
Hasan Cemil Çambel
Lûtfi Gören

Bursa

Fazlı Güleç
Refet Canıtez (Rs. V.)

Çanakkale

Atıf Kamçıl
Avni Yukaruç (M.)
Reşad Nuri Güntekin
Ziya Gevher Etili

Çankırı

Hüseyin Cahid Yalçın

Çoruh

Asım Us

Denizli

Dr. Kâzım Samanlı
Necib Ali Küçüka

Diyarbakır

Zeki Mesud Alsan (Hasta)

Elâzığ

Fazıl Ahmed Aykaç
Fuad Ağralı (V.)

Erzincan

Aziz Samih İlter
Saffet Arıkan

Erzurum

Salim Altuğ

Gazianteb

Dr. Abdurrahman Melek (M.)
Nuri Pazarbaşı

Giresun

Fikret Atlı
Talât Onay

İçel

Ahmed Ovacık
Ferid Celâl Güven
Turhan Cemal Beriker

İsparta

Mükerrem Ünsal

İstanbul

Abidin Daver
Ahmed Hamdi Denizmen
Ali Kâmi Akyüz
Dr. Refik Saydam (Bş. V.)
Gl. Refet Bele
Salâh Cimcoz

İzmir

Celâl Bayar (M.)
Halil Menteşe
Hasan Âli Yücel (V.)
Mahmud Esad Bozkurd
Reşad Mimaroğlu
Şehime Yunus
Şükrü Saracoğlu (V.)

Kars

Ömer Küntay

Kastamonu

Dr. Tevfik Aslan
Hacer Dicle

Kayseri
Faik Baysal
Suat Hayri Ürgüblü

Kırklareli
Zühtü Akın

Kırşehir
İzzet Özkan
Memed Seyfeli

Kocaeli
Kemalettin Olpak (M.)

Konya
Ali Muzaffer Göker
Naim Hazim Onat
Şevki Ergun

Kütahya
Alâettin Tiridoğlu
Besim Atalay
Hüseyin Rahmi Gürpınar

Malatya
Osman Taner

Manisa
Dr. Saim Uzel (İ. Â.)
Hüsnü Yaman
Kâni Karaosman (Mazur)

Maraş
Hasan Reşid Tankud

Mardin
İrfan Ferid Alpaya (İ. Â.)

Muğla
Dr. Hüseyin Avni Ercan (M.)
Hüsnü Kitabcı
Sadullah Güney
Yunus Nadi

Niğde
Cavid Oral

Dr. Abravaya Marmaralı
Hazim Tepeyran (M.)

Ordu
Hamdi Şarlan (M.)
Hüseyin Ekşi

Samsun
Hüsnü Çakır (V.)

Seyhan
Şemsa İşcen (M.)

Siird
Hulki Aydın (M.)

Sinob
Yusuf Kemal Tengirşenk

Sivas
Necmettin Sadak
Remzi Çiner (Mazur)
Şemsettin Günaltay (Rs. V.)

Tekirdağ
Cemil Uybadın

Faik Öztrak (V.)
Yahya Kemal Beyatlı

Tokad
Nâzım Poroy

Trabzon
Hamdi Ülkümen
Raif Karadeniz (V.)
Sırrı Day
Süleyman Sırrı Gedik

Tunceli
Sami Erkman

Urfa
Memed Emin Yurdakul
Sami İşbay
Şeref Uluğ

Yozgad
Celâl Arat

Zonguldak
Hasan Karabacak

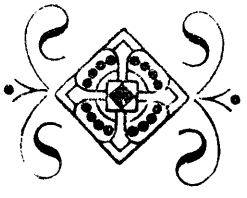

T. B. M. M. Matbaası

S. Sayısı : 97

Giresunun Süme Köyünden Arifoğullarından Alioğlu Yusuf Derenin ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi vs Adliye encümeni mazbatası (3/26)

T. C.
Başvekâlet
Yazı işleri dairesi müdürlüğü
Sayı : 4/8127

2 - XI - 1938

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Dört kişiyi öldürmek ve bir kişiyi de öldürmeğe teşebbüs etmekten suçlu Arifoğullarından Alioğlu 1328 doğumlu Yusuf Derenin ölüm cezasına çarptırılması hakkında Giresun ağır ceza mahkemesince verilen ve Temyiz mahkemesi birinci ceza dairesince tasdik edilerek Teşkilâtı esasiye kanununun yirmi altıncı maddesi mucibince icabı yapılmak üzere Adliye vekilliğinden 1 - II - 1938 tarihli ve Ceza İş. U. Md. 438/235 sayılı tezkere ile gönderilmiş olan ilâm ve bu işe aid evrak bilece sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasına ve neticesinin bildirilmesine müsaadelerini rica ederim.

Başvekil
C. Bayar

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye encümeni
Esas No. 3/26
Karar No. 31

30 - V - 1939

Yüksek Reisliğe

Dört kişiyi öldürmekten ve bir kişiyi de yaralamaktan suçlu Giresunun Süme köyünden Arifoğullarından Alioğlu 1328 doğumlu Yusuf Derenin ölüm cezasına mahkûmiyeti hakkında Giresun ağır ceza mahkemesince verilen kararın tasdikına dair Temyiz mahkemesi birinci ceza dairesinden sadır olan 15 - VIII - 1938 tarih ve 2421/2956 sayılı ilâm müteakib kanunî muamelenin ifası için Başvekâletin 2 - II - 1938 tarih ve 4/8127 sayılı tezkeresile Adliye encümenine havale edilmekle mezkûr ilâm ve dava dosyası tedkik edildi.

Yusuf Derenin tekrar evlenmek istemesi üzerine karısı Feridenin boşanma davası açtığı ve cebren evine götürmek isteyen kocasile gitmediği Yusuf Derenin Ferideyi dövmeğe başlaması üzerine köy korucusu Fahri ile kardeşleri Bekir ve Hasan ve Feridenin hemşiresi Esmanın kavgaya müdahale ettikleri, hiddeti artan Yusuf Derenin de tabanca ile hepsini yaraladığı, korucu Fahri ile kardeşi Bekirin ve Feride ile Esmanın aldıkları yaralardan müteessiren öldükleri, Hasanın da yaralı olarak kaçıb kurtulduğu ve Yusuf Derenin sabit görülen bu suçlarından dolayı ölüm cezasına mahkûm edildiği anlaşılmıştır.

Yapılan müzakere neticesinde Yusuf Dereye hükmedilmiş olan ölüm cezasının değiştirilmesini ve hafifleştirilmesini müstelzim bir sebeb görülemediğinden Teşkilâtı esasiye kanununun 26 ncı maddesi mucibince bu cezanın infazına karar verilmesi hususunun Umumî Heyetin tasvi-

bine arzma Encümence ittifakla karar verildi.
Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye E. Reisi	M. M.	Kâtib
Çorum	Kocaeli	Rize
Münir Çağıl	*Salâh Yargı*	*Fuad Sirmen*
Antalya	Balıkesir	Bingöl
Numan Aksoy	*O. Niyazi Burcu*	*Feridun Fikri*

Bursa	Gazianteb	Kastamonu
Atıf Akgüç	*Ö. A. Aksoy*	*Abidin Binkaya*
Kayseri	Konya	Mardin
Suad H. Ürgüblü	*G. Gültekin*	*H. Menemencioğlu*
Sinob	Trabzon	Zonguldak
C. Atay	*F. A. Barutçu*	*Ş. Devrin*

S. Sayısı : 98

Manisanın İlyascılar Köyünden Abdullah kızı Fatma Yıldırımın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye encümeni mazbatası (3/29)

T. C.
Başvekâlet
Yazı işleri dairesi müdürlüğü
Sayı : 4/243

10 - I - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Taammüden adam öldürmekten suçlu Manisanın İlyascılar köyünden Abdullah kızı 1331 doğumlu Fatma Yıldırımın ölüm ve 1335 doğumlu Abdullahın on beş sene ağır hapis ve saire ile mahkûmiyetleri hakkında Manisa ağır ceza mahkemesince verilen ve Temyiz mahkemesi birinci ceza dairesince tasdik edilerek Teşkilâtı esasiye kanununun yirmi altıncı maddesi mucibince icabı yapılmak üzere Adliye vekilliğinden 6 - I - 1939 tarihli ve Ceza İş. U. Md. 7/3 sayılı tezkere ile gönderilmiş olan ilâm ve bu işe aid evrak bilece sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasına ve neticesinin bildirilmesine müsaadelerini rica ederim.

Başvekil
C. Bayar

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye encümeni
Esas No. 3/29
Karar No. 32

30 - V -1939

Yüksek Reisliğe

Kocası Ali Osmanı taammüdle öldürmekten suçlu Manisanın İlyasçılar köyünden Abdullah kızı 1331 doğumlu Fatma Yıldırımın ölüm cezasına mahkûmiyeti hakkında Manisa Ağır ceza mahkemesince verilen kararın tasdikına dair Temyiz mahkemesi Birinci ceza dairesinden sadır olan 17 - XI - 1938 tarih ve 3080/4028 sayılı ilâm müteakib kanunî muamelenin ifası için Başvekâletin 10 - I - 1939 tarih ve 4/243 sayılı tezkeresile Adliye encümenine havale edilmekle mezkûr ilâm ve dava dosyası tedkik olundu:

Fatma Yıldırımın maktulün kardeşi Abdullahı sevdiği ve âşıkı ile yalnız kalmak için kocasını öldürmeğe karar vererek Abdullahla birlikte uyumakta olan Ali Osmanı uçkurla boğub öldürdükleri sabit görülerek Fatma Yıldırımın ölüm cezasına ve suçun ikamda 18 yaşını bitirmemiş olan diğer suçlu Abdullahın da 15 sene ağır hapis cezasına mahkûm edildikleri anlaşılmıştır.

Yapılan müzakere neticesinde Fatma Yıldırıma hükmedilmiş olan ölüm cezasının değiştirilmesini ve hafifleştirilmesini müstelzim bir sebeb görülemediğinden teşkilâtı esasiye kanununun 26 ncı maddesi mucibince cezanın infazına karar verilmesi hususuun Umumî Heyetin tasvibine arzına encümence ittifakla karar verilmiştir.

Yüksek Reisliğe sunulur.

			Bingöl	Gazianteb	Kastamonu
Adliye E. Reisi	M. M.	Kâtib	*Feridun Fikri*	*Ö. A. Aksoy*	*A. Binkaya*
Çorum	Kocaeli	Rize	Kayseri	Konya	Mardin
Münir Çağıl	*Salâh Yargı*	*Fuad Sirmen*	*Suad H. Ürgüblü*	*G. Gültekin*	*H. Menemencioğlu*
Antalya	Balıkesir	Bursa	Sinob	Trabzon	Zonguldak
Numan	*O. Niyazi Burcu*	*Atıf Akgüç*	*C. Atay*	*F. A. Barutçu*	*Ş. Devrin*

Polos nahiyesinin Karakoç köyünden Rifatoğlu Eyüp Taş ile Kadıköyünden İsmailoğlu Musa Doğrukanın ölüm cezasına çarptırılmaları hakkında Başvekâlet tezkeresi ve Adliye encümeni mazbatası (3/90)

T. C.
Başvekâlet
Yazı İşleri Dairesi
Müdürlüğü
Sayı: 4/3265

26 - IV - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Polos nahiyesinin Kadı köyünden Mustafaoğlu Şerifi taammüden öldürmekten suçlu ölü Rifatoğlu 1330 doğumlu Eyüb Taş ile bu fili işlemeğe azmettirmekten suçlu İsmailoğlu 1305 doğumlu Musa Doğrukanın ölüm cezasına çarptırılmaları hakkında Kırklareli Ağır ceza mahkemesince verilen ve Temyiz mahkemesi Birinci ceza dairesi ile Ceza heyeti umumiyesince tasdik edilerek teşkilâtı esasiye kanununun yirmi altıncı maddesi mucibince icabı yapılmak üzere Adliye vekilliğinden 25 - IV - 1939 tarih ve Ceza İş U. Md. 156/69 sayılı tezkere ile gönderilmiş olan ilâmlar ve evrak ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasına ve neticesinin de bildirilmesine müsaadelerini rica ederim.

Başvekil
Dr. R. Saydam

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye encümeni
Esas No. 3/90
Karar No. 37

30 - V - 1939

Yüksek Reisliğe

Polos nahiyesinin Kadı köyünden Mustafaoğlu Şerifi taammüdle öldürmekten suçlu Kırklarelinin Karakoç köyünden Rifatoğlu 1330 doğumlu Eyüb Taş ile bu suçu işlemeğe azmettirmekten suçlu Kadı köyünden İsmailoğlu 1305 doğumlu Musa Doğrukanın ölüm cezasına mahkûmiyetleri hakkında Kırklareli ağır ceza mahkemesince verilen kararın tasdikına dair Temyiz mahkemesi ceza umumî heyetinden sadır olan 3 - IV - 1939 tarih ve 107/19/35 sayılı ilâm müteakib kanunî muamelenin ifası için Başvekâletin 26 - IV - 1939 tarih ve 4/3265 sayılı tezkeresile Adliye encümenine havale edilmekle mezkûr ilâm ve dava dosyası tedkik olundu.

Musa Doğrukanın kendisine ve oğluna varmayarak Şerifle evlenen Emineye kin bağladığı ve kocasını öldürmek suretile yuvasını dağıtmağa karar verdiği ve bu fiili ikaa Eyüb Taşı azmettirdiği ve Eyüb Taşın da ormanda pusu kurub yolunu beklemek ve elindeki balta ile başını ezib parçalamak suretile Şerifi öldürdüğü ve çalılık arasına sakladığı sabit görülerek her iki suçlunun ölüm cezasına mahkûm edildikleri anlaşılmıştır.

Yapılan müzakere neticesinde Eyüb Taşla Musa Doğrukana hükmedilen ölüm cezalarının hafifleştirilmesini ve değiştirilmesini müstelzim bir sebeb görülemediğinden Teşkilâtı esasiye

kanununun 26 ncı maddesi mucibince bu cezaların infazına karar verilmesi hususunun Umumî Heyetin tasvibine arzına Encümence ittifakla karar verilmiştir.

Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye E. Reisi	M. M.	Kâtib	Antalya	Balıkesir	Bursa
Çorum	Kocaeli	Rize	*Numan Aksoy*	*O. Niyazi Burcu*	*Atıf Akgüç*
Münir Çağıl	*Salâh Yargı*	*Fuad Sirmen*	Bingöl	Gazianteb	Kastamonu
			Feridun Fikri	*Ö. A. Aksoy*	*Abidin Binkaya*
			Kayseri	Konya	Mardin
			Suad H. Ürgüblü	*G. Gültekin*	*H. Menemencioğlu*
			Sinob	Trabzon	Zonguldak
			C. Atay	*F. A. Barutçu*	*Ş. Devrin*

S. Sayısı : 115

Ankara jandarma komutanlığında üsteğmen (1933- 2) Bedri Gürgünün cezasının af yolile kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresile Jandarma üsteğmeni Bedri Gürgünün cezasının affi hakkında kanun lâyihası ve Adliye encümeni mazbatası 3/84,1/153)

Ankara jandarma komutanlığında üsteğmen (1933 - 2) Bedri Gürgünün cezasının af yolile kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/84)

T. C.
Başvekâlet
Kararlar Dairesi Müdürlüğü
Sayı: 6/2125

27 - IV - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Çanakkale vilâyeti asliye ceza mahkemesinin 19 - XII - 1937 tarih ve 191/361 sayılı ilâmile sekiz ay hapse mahkûm edilmiş olan Ankara vilâyeti jandarma komutanlığı jandarma üsteğmeni (933 - 2) Bedri Gürgünün cezasının af yolile kaldırılması hakkında Millî Müdafaa vekilliğinden alman 8 - IV - 1939 tarih ve As. Ad. 39/707 sayılı tezkere merbutlarile birlikte sunulmuşur.

İcab eden muamelenin yapılmasına müsaade buyurulmasını rica ederim.

Başvekil
Dr. R. Saydam

Başvekâlet yüksek makamına

Çanakkale Asliye ceza mahkemesinin 29 - XII - 1937 gün ve 191 esas, 361 karar sayılı hükmile 8 ay müddetle hapse mahkûm olup temyiz şartlarını kanunî müddetinde tamamlayamamak yüzünden hakkındaki hüküm Temyizden geçmeksizin katileşen Ankara Vilâyet jandarma komutanlığı jandarma üsteğmeni (933 - 2) Bedri Gürgünün bu cezasının hususî af yolile kaldırılması isteğini taşıyan dilekçesile Jandarma genel komutanlığının bu subay hakkında affe mazhariyetini terviç eder şekildeki yazısı ve mahkûmiyet kararı sureti ilişik olarak takdim kılınmıştır.

Bu subay 13 - VI - 1936 tarihinde Eceabatta vazife ile geç vakit bisikletle kıtasına giderken hiç bir kasdı ve dikkatsizlik ve ihmal gibi bir suçu olmaksızın birdenbire ara yollardan koşarak önüne çıkan bir çocuğun bisiklete çarparak yaralandığı ve bir müddet sonra hastalanarak hastaneye kaldırıldığı ve yapılan tedavi ve ameliyata rağmen kurtarılamıyarak ölmesi üzerine üsteğmen Bedrinin muhakeme altına alındığı ve fakat askerî vazifesi dolayısile muhakemesini lâyıkile takib edememesi yüzünden mahkûm olduğu anlaşılmaktadır. Mahkeme kararında da zikredildiği üzere vakanın akabinde çocuğun tedavisine büyük alâka gösterip meşgul olarak hüsnü niyetini ve dürüstlüğünü bir kere daha ortaya koyan, çalışkan, genç ve sicili çok temiz bulunan bu subayın her suretle himaye ve affe lâyık bulunduğu kanaatinde olduğumdan bu cezasının Büyük Millet Meclisince affedilmesinin teminine yüksek müsaadelerini saygı ile arzederim.

M. M. V.
N. Tınaz

Adliye vekilliğinin Ceza İş. U. D. 145/63 sayı ve 18 - IV - 1939 tarihli tezkeresi suretidir
Başvekâlete

12 - IV - 1939 gün ve 6/1773 sayılı yazıya K.

Eceabaddan Tahiroğlu 10 yaşında Mustafanın bisikletle çarpmak suretile hataen ölümüne sebebiyet vermekten suçlu üsteğmen Bedrinin Çanakkale Asliye ceza mahkemesinde yapılan duruşması sonunda T. C. Kanununun 445 ve 59 ncu maddelerine tevfikan 8 ay müddetle hapsine ve 20 lira ağır para cezasına mahkûmiyetine dair verilen 29 - XII - 1937 günlü kararın yazılı emirle bozdurulması mahkûm tarafından istida edilmesi üzerine dosyası mahallinden celb ve tedkik edilmiş ve verilen kararda kanuna muhalif bir hal bulunmadığı anlaşılmıştır.

Cürmü kasda mukarin olmamak ve mesuliyeti mahza taksirinden neşet etmiş olmakla beraber hakkında verilen karar adlî hatalardan salim olmak itibarile bu bakımdan affini gereklendiren bir sebeb mevcud olmadığını arzederim.

Adliye vekili
T. F. Sılay

Jandarma üsteğmeni Bedri Gürgünün cezasının affi hakkında kanun lâyihası (1/153)

T. C.
Başvekâlet
Kararlar müdürlüğü
Sayı : 6/2669

23 - V - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Jandarma üsteğmeni Bedri Gürgünün cezasının affi hakkında Millî Müdafaa vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 22 - V - 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuşdur.

Başvekil
Dr. R. Saydam

Mucib sebebler

13 - VI - 1936 tarihinde Eceabatda vazife ile geç vakit bisikletle kıtasına giderken hiç bir kast ve ihmali ve dikkatsizliği olmaksızın birdenbire ara yollardan koşarak önüne çıkan bir çocuğun bisiklete çarparak yaralanması ve yapılan tedavi ve ameliyata rağmen kurtarılamayarak ölmesi üzerine jandarma üsteğmen Bedri Gürgün hakkında yapılan takibat sonunda Çanakkale asliye ceza mahkemesinin 29 - XII - 1937 gün ve 191 esas 361 karar sayılı hükmile üsteğmen Bedri Gürgün ölüme sebebiyet suçundan sekiz ay hapse mahkûm olmuş ve askerî vazifesi dolayisile muhakemesini lâyikile takib edememesi yüzünden hakkındaki hüküm katğileşmiştir.

Mahkeme kararında da zikredildiği üzere vakanın akabinde çocuğun tedavisine büyük bir alâka gösterib meşgul olmak suretile hüsnü niyetini ve dürüstlüğünü bir kere daha ortaya koyan çalışkan, genç ve sicili çok temiz olan bu subayın her suretle himaye ve affe lâyik bulunduğu kanaatile affine dair kanun lâyihası tanzim kılınmıştır.

HÜKÛMETİN TEKLİFİ

Jandarma üsteğmen Bedri Gürgünün cezasının affi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Ölüme sebebiyet vermek suçundan Çanakkale asliye ceza mahkemesinin 29 - XII - 1937 tarih ve esas 191 karar 361 sayılı ilâmile sekiz ay hapse mahkûm edilmiş olan Ankara vilâyeti jandarma komutanlığı jandarma üsteğmeni Bedri Gürgünün bu mahkûmiyeti neticelerile birlikte affedilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini yürütmeğe Millî Müdafaa ve Adliye vekilleri memurdur.

22 - V - 1939

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	*T. F. Sılay*	*N. Tınaz*
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
Fayık Öztrak	*Ş. Saracoğlu*	*F. Ağralı*
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	*A. F. Cebesoy*	*H. Çakır*
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	*Rana Tarhan*	*Muhlis Erkmen*
Mu. Mü. V.		Ti. V.
A. Çetinkaya		*C. Erçin*

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye encümeni
Esas No. 1/153, 3/84
Karar No. 47

16 - VI - 1939

Yüksek Reisliğe

Jandarma üsteğmeni Bedri Gürgünün mahkûm olduğu sekiz ay hapis cezasının bütün hukukî neticelerine şamil olma küzere affi hakkında Millî Müdafaa vekilliğince hazırlanıp Başvekâletin 23 - V -1939 tarih ve 6/2669 sayılı tezkeresile Adliye encümenine tevdi olunan lâyiha bundan evvel ayni zatin hususî affe mazhar edilmesine dair Başvekâletin 27 - IV - 1939 tarih ve 6/2125 sayılı tezkeresile birlşetirilerek tedkik olundu:

Bedri Gürgünün bindiği feneri olmıyan bisikletle yolda önüne çıkan bir çocuğa çarparak ölümüne sebebiyet vermesinden Çanakkale Asliye ceza mahkemesince hakkında icra kılınan muhakeme neticesinde bir sene hapse mahkûm edildiği ve bu cezanın dört ayı kazaya uğrıyan çocuğun tedavisinde gösterdiği itina ve alâkadan dolayı mahkûm için takdirî hafifletici sebeb sayılarak tenzil olunduğu ve mahkûmiyet kararının da katğileştiği ilâm ve diğer evrak mündericatından anlaşılmıştır.

Mahkûmiyetin affine dair olan lâyihanın esbabı mucibesinde Üsteğmen Bedrinin mahkemede kendini lâyikile müdafaa edemediği ve aleyhinde sadır olan hükme karşı temyiz talebinde bulunmuşsa da müdafi avukatın depozito parasını vaktinde yatırmamasından dolayı bu talebinin de reddolunduğu ve mahkeme ilâmında gösterildiği üzere dikkatsizlikten ileri gelen bu hâdisenin gayri kasdî bir fiil olması ve kendisinin sicilli düzgün ve vazifesinde muktedir bir subay olduğundan affe mazhar edilmesi hakkında mahkûmun dilekçesindeki talebinin isafa şayan olduğu ve bu sebeble affi hakkındaki lâyihanın hazırlandığı beyan edilmektedir.

Encümence yapılan müzakere neticesinde: Mahkûmiyetinin affi istenilen Bedri Gürgün hakkında Çanakkale Asliye ceza mahkemesi tarafından icra kılınan muhakeme neticesinde feneri olmayan bisikletle sokaktan geçerken bir çocuğa çarparak ölümüne sebebiyet vermek suçunun sübut bularak dikkatsizlik ve nizama riayetsizlik yüzünden husule gelen ölüm hâdisesinden dolayı hafifletici sebebler nazara alınarak sekiz ay hapis cezasına mahkûm edildiği ve bu işte usul ve kanuna aykırı bir muamele olma-

dığı ilâm mündericatından anlaşılmasına göre cezanın kaldırılması için hiç bir sebeb görülemediği kararlaştırılmış ve ancak gayri kasdî bir suçtan dolayı hükmedilen cezanın infazından sonra üsteğmen Bedrinin askerlikten ihracı veya başkaca her hangi bir haktan mahrumiyeti madelete uygun olamayacağı düşüncesi ittifakla varid görülerek bu cihet hakkında yapılan tedkik ve Millî Müdafaa vekâletile Jandarma umum komutanlığından vaki olan istifsarlar üzerine bu mahkûmiyet sebebile üsteğmen Bedrinin askerlikten ihracı veya askerlik nisbetinin kesilmesini müstelzim askerî ceza kanunile sair kanun ve nizamlarda bir hüküm mevcud olmadığı anlaşılmıştır.

Üsteğmen Bedrinin jandarma hizmetinde bulunması itibarile herkesten daha fazla itina göstermesi kendisinden beklenmek icab ettiğinden fenersiz bindiği bisikletle dikkatsizlik ederek bir çocuğun ölümüne sebebiyet vermesinden dolayı mahkûm olduğu cezanın affi muvafık olamayacağından teklif edilen kanun lâyihasının kabul edilmemesine Encümenimizce ittifakla karar verilmiştir.

Mazbata, Umumî heyetin tasvibine arzolunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye E. Reisi	M. M.	Kâtib
Çorum	Koocaeli	Rize
Münir Çağıl	*Salâh Yargı*	*Fuad Sirmen*
Antalya	Balıkesir	Bingöl
N. Aksoy	*O. Niyazi Burcu*	*Feridun Fikri*
Bursa	Erzincan	Gazianteb
Atıf Akgüç	*A. Fırat*	*Ö. A. Aksoy*
Konya	Mardin	Trabzon
G. Gültekin	*H. Menemencioğlu*	*F. A. Barutçu*

Zonguldak
Şinasi Devrin

S. Sayısı : 127

Van gölü sefain işletme idaresinin 1933 yılı hesabı katğisine aid mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı muhasebat Riyaseti tezkeresile Van gölü işletme idaresinin 1933 yılı hesabı katğisi hakkında kanun lâyihasi ve Divanı muhasebat encümeni mazbatası (3/72, 1/165)

Van gölü sefain işletme idaresinin 1933 yılı hesabı katğisine aid mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı muhasebat riyaseti tezkeresi (3/72)

T. C.
Divanı Muhasebat
U. 122845 *20 - X - 1937*
Sayı:
H. 2058

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Van gölü sefain işletme idaresinin 1933 malî yılı hesabı katğisi hakkında tanzim kılınan mutabakat beyannamesinin bağlı olarak sunulduğunu en derin saygılarımla arzeylerim.

D. M. Reisi
S. Oran

Beyanname

Vangölü sefain işletmesinin Dahiliye vekâletinden gönderilen 1933 malî yılı katği hesabının Divanı muhasebatça tedkik ve muhakeme edilmiş olan idare hesabile karşılaştırılarak bu hesabda yazılı rakamların ilişik cedveldeki meşruhat nazarı itibare alınmak şartile birbirine uygun ve kabule şayan olduğunu arzeyleriz.

Birinci Reis	D. : 1 Reisi	D. : 2 Reisi	D. : 3 Reisi	D. : 4 Reisi	Aza
S. Oran	*F. Eke*	*A. Yurdakul*	*Â. Özgen*	*F. Erinç*	*Ziya Aslan*
Aza	Aza	Aza	Aza	Aza	Aza
C. Dincer	*M. Menemencioğlu*	*R. Bakuy*	*H. Demirsoy*	*M. İh. Erenli*	*E. Ayla*
Aza	Aza	Aza	Müddeiumumi		
N. Başak	*F. Özbudun*	*Z. Orbay*	*Enver Arkun*		

Aza
M. Ali Apak

Vangölü İşletme idaresinin 1933 malî yılı hesabı katğisi hakkında kanun lâyihası (1/165)

T. C.
Başvekâlet
Kararlar dairesi
müdürlüğü
Sayı : 6/2992

6 - VI - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Vangölü İşletme idaresinin 1933 malî yılı hesabı katğisi hakkında Dahiliye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 30 - V - 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
Dr. R. Saydam

Esbabı mucibe

Vangölü İşletme idaresinin 1933 malî yılı hesabı katği cedvelleri ve kanun lâyihası 3-VI-1937 tarihinde Maliye vekâletine ve Divanı muhasebat riyasetine ve 1934 malî yılı hesabı katği cedvelleri de 9-V-1938 tarihinde Divanı muhasebat riyasetine sunulmuş idi.

Bu defa Büyük Millet Meclisi Divanı muhasebat encümeninden gelen tezkerede mezkûr yıllar hesabı katği cedvellerinin kanun lâyihaları taleb buyurulmuş olduğundan imzalı asılları Divanı muhasebatta mevcud her iki yıl hesabı katği cedvellerinin tasdikli birer örnekleri ile kanun lâyihaları ilişik olarak takdim kılınmıştır.

Divanı muhasebat encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Di. M. Encümeni
Esas No. 1/165, 3/72
Karar No. 14

16 - VI - 1939

Yüksek Reisliğe

Van gölü Sefain işletme idaresinin 1933 malî yılı hesabı katğisi hakkında Başvekilliğin 6 - VI - 1939 tarihli ve 6/2992 numaralı tezkeresile teklif olunan kanun lâyihası Divanı muhasebatın mutabakat beyannamesile birlikte tedkik ve müzakere edildi.

Hesabı katğî ile mutabakat beyannamesi arasında fark olmadığı görülmüş ve kanun lâyihası bazı kelimeleri değiştirilmek suretile aynen kabul edilmiştir.

Umumî Heyetin yüksek tasvibine arzedilmek üzere sunuldu.

Di. M. E. Reisi	M. M.	Kâtib
Trabzon	Trabzon	Kastamonu
M. Aydın	*M. Aydın*	*H. Çoruk*
Balıkesir	Bitlis	Bolu
H. Şeremetli	*T. Temelli*	*C. Özçağlar*
Bolu	Kastamonu	Kırşehir
E. Yerlikaya	*H. Diçle*	*H. Börekçi*
Maraş	Muğla	Ordu
M. Erten	*C. Karamuğla*	*A. İ. Tokgöz*

HÜKÛMETİN TEKLİFİ

Vangölü işletme idaresinin 1933 malî yılı hesabı katği kanunu lâyihası

MADDE 1 — Van gölü işletme idaresinin 1933 malî yılı sarfiyatı ilişik (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 66559 lira 74 kuruştur.

MADDE 2 — Adı geçen idarenin mezkûr yıl varidatı ilişik (B) işaretli cedvelde gösterildiği veçhile 95931 lira 49 kuruştur.

MADDE 3 — 1933 malî yılı içinde sarfolunmayan 14040 lira 26 kuruş tahsisat bakiyesi iptal olunmuştur.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun icrasına dahiliye vekili memurdur.

30 - V - 1939

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	*F. Okyar*	*N. Tınaz*
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
Faik Öztrak	*Ş. Saracoğlu*	*F. Ağralı*
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	*A. F. Cebesoy*	*H. Çakır*
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	*R. Karadeniz*	*M. Erkmen*
Mu. Mü. V.		Ti. V.
A. Çetinkaya		*C. Erçin*

DİVANI MUHASEBAT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Vangölü Sefain işletme idaresinin 1933 malî yılı hesabı katği kanun lâyihası

MADDE 1 — Vangölü Sefain işletme idaresinin 1933 malî yılı masarifi bitişik (A) cetvelinde gösterildiği üzere (66 559) lira 74 kuruştur.

MADDE 2 — Adı geçen idarenin ayni yıl tahsilâtı bitişik (B) cedvelinde gösterildiği üzere (95 931) lira 49 kuruştur.

MADDE 3 — Tahsisattan 1933 malî yılı içinde sarfolunmayan ve bitişik (A) cetvelinde ayrı bir sütunda gösterilen (14 040) lira 26 kuruş iptal olunmuştur.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun icrasına Dahiliye Vekilleri memurdur.

A - CEDVELİ

F.	Muhassasatın nevi	Muhassasat Lira	K.	Sarfiyat Lira	K.	İbtal olunan muhassasat Lira	K.
1	Ücretler	33 000		25 625	12	7 374	88
2	Mütenevvi masraflar	1 700		1 498	56	201	44
3	İnşaat ve tamirat	11 314		10 651	93	662	07
4	Mubayaa esmanile nakliye masrafı	33 617		27 815	13	5 801	87
5	1715 numaralı kanunun 8 nci maddesi mucibince Cümhuriyet Merkez bankasına verilecek itfa karşılığı	86		86		0	
F. M.	1931 senesi düyunu	883		883		0	
	YEKÛN	**80 600**		**66 559**	**74**	**14 040**	**26**

B - CEDVELİ

F.	M.	Varidatın nevi	Muhammenat Lira	K.	Tahsilât Lira	K.
1		Umumî bütçeden muavenet	65 000		65 000	
2	1	Yolcu ve nakliyat hasılatı	10 000		23 706	51
	2	Tamirat ve satış hasılatı	500		224	98
F. M.		Teberrüat	0		7 000	
		YEKÛN	75 500		95 931	49

S. Sayısı : 128

Vangölü sefain işletme idaresinin 1934 yılı hesabı katğisine aid mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı muhasebat Riyaseti tezkeresile Van gölü işletme idaresinin 1934 yılı hesabı katğisi hakkında kanun lâyihası ve Divanı mahasebat encümeni mazbatası (3/83.1/166)

Vangölü sefain işletme idaresinin 1934 yılı hesabı katğisine dair mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Riyaseti tezkeresi (3/83)

T. C.
Divanı muhasebat
Sayı : U. 147203 H. 1071

20 - IV - 1939

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Vangölü sefain işletme idaresinin 1934 malî yılı hesabı katğisine aid mutabakat beyannamesinin bağlı olarak sunulduğunu en derin saygılarımla arzeylerim.

D. M. Reisi
S. Oran

Beyanname

Vangölü sefain işletmesinin Dahiliye vekâletinden gönderilen 1934 malî yılı katği hesabı, muhasibin Divanı muhasebatça tedkik ve muhakeme edilmiş olan idare hesabile karşılaştırılarak bu hesabda yazılı rakamların ilişik cedveldeki meşruhat nazarı itibare alınmak şartile kabule şayan olduğunu arzeyleriz.

Birinci Reis	D. 1. Reisi	D. 2. Reisi	D. 3. Reisi	D. 4. Reisi	Aza
S. Oran	*F. Eke*	*A. Yurdakul*	*Â. Özgen*	*F. Erinç*	*B. Esen*
Aza	**Aza**	**Aza**	**Aza**	**Aza**	**Aza**
Ziya Aslan	*C. Dincer*	*M. Menemencioğlu*	*R. Bakuy*	*H. Demirsoy*	*M. İhsan Erenli*
Aza	**Aza**	**Aza**	**Aza**	**Aza**	Müddeiumumi
E. R. Ayla	*N. Başak*	*F. Özbudun*	*Z. Orbay*	*M. Ali Apak*	*Enver Arkun*

Vangölü İşletme idaresinin 1934 yılı hesabı katğisi hakkında kanun lâyihası (1/166)

T. C.
Başvekâlet
Kararlar dairesi
müdürlüğü
Sayı : 6/2991

6 - VI - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Vangölü İşletme idaresinin 1934 malî yılı hesabı katğisi hakkında Dahiliye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 30 - V - 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
Dr. R. Saydam

Esbabı mucibe

Vangölü İşletme idaresinin 1933 malî yılı hesabı katği cedvelleri ve kanun lâyihası 3-VI-1937 tarihinde Maliye vekâletine ve Divanı muhasebat riyasetine ve 1934 malî yılı hesabı katği cedvelleri de 9-V-1938 tarihinde Divanı muhasebat riyasetine sunulmuş idi.

Bu defa Büyük Millet Meclisi Divanı muhasebat encümeninden gelen tezkerede mezkûr yıllar hesabı katği cedvellerinin kanun lâyihaları taleb buyurulmuş olduğundan imzalı asılları Divanı muhasebatta mevcud her iki yıl hesabı katği cedvellerinin tasdikli birer birere örnekleri ile kanun lâyihaları ilişik olarak takdim kılınmıştır.

Divanı muhasebat encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Divanı muhasebat encümeni
Esas No. 1/166, 3/83
Karar No. 15

16 - VI - 1939

Yüksek Reisliğe

Vangölü sefain işletme idaresinin 1934 malî yılı hesabı katğisi hakkında Başvekilliğin 6-VI-1939 tarihli ve 6/2991 numaralı tezkeresile teklif olunan kanun lâyihası Divanı muhasebatın mutabakat beyannamesile birlikte tedkik ve müzakere olundu.

Mutabakat beyannamesile hesabı katğide yazılı erkam arasında kanun lâyihasını alâkalandıracak bir gûna fark olmadığı ve idarenin 1935 malî yılı içindeki tahsilâtına nazaran sarfiyatının 12 539 lira 5 kuruş bir fazlalık arz etmekte ise de bunun daha evvelki seneler varidatından tasarruf edilib sene ibtidasına nakid olarak devredilmiş olan mebaliğden temin edilmiş olduğu anlaşılmış ve kanun lâyihası bazı kelimeleri değiştirilmek suretile kabul edilmiştir.

Umumî Heyetin yüksek tasvibine arz edilmek üzere sunuldu.

Divanı Mu. En. R. Na.	M. M.	Kâib
Trabzon	Trabzon	Kastamonu
Mitat Aydın	*Mitat Aydın*	*H. Çoruk*
Balıkesir	Bitlis	Bolu
H. Şeremetli	*T. Temelli*	*Cemil Özçağlar*
Bolu	Kastamonu	Kırşehir
E. Yerlikaya	*H. Dicle*	*H. Börekçi*
Maraş	Ordu	
M. Erten	*A. İ. Tokgöz*	

HÜKÛMETİN TEKLİFİ

Van gölü işletme idaresinin 1934 malî yılı hesabı katği kanunu lâyihası

MADDE 1 — Van gölü işletme idaresinin 1934 malî yılı sarfiyatı ilişik (A) işaretli cedvelde gösterildiği üzere 60281 lira 91 kuruştur.

MADDE 2 — Adı geçen idarenin mezkûr yıl varidatı ilişik (B) işaretli cedvelde gösterildiği veçhile 71742 lira 86 kuruştur.

MADDE 3 — 1934 malî yılı içinde sarfolunmayan 14698 lira 9 kuruş tahsisat bakiyesi iptal olunmuştur.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun icrasına Dahiliye vekili memurdur.

30 - V - 1939

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	*F. Okyar*	*N. Tınaz*
Da. V.	**Ha. V.**	**Ma. V.**
Fayık Öztrak	*Ş. Saracoğlu*	*F. Ağralı*
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	*A. F. Cebesoy*	*H. Çakır*
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	*R. Karadeniz*	*M. Erkmen*
Mu. Mü. V.	Ti. V.	
A. Çetinkaya	***C. Erçin***	

DİVTNI MUHASEBAT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Vangölü Sefain işletme idaresinin 1934 malî yılı hesabı katği kanun lâyihası

MADDE 1 — Vangölü Sefain işletme idaresinin 1934 malî yılı sarfiyatı bitişik (A) cetvelinde gösterildiği üzere (60 281) lira 91 kuruştur.

MADDE 2 — Adı geçen idarenin ayni yıl tahsisatı bitişik (B) cedvelinde gösterildiği üzere (47 742) lira 86 kuruştur.

MADDE 3 — Tahsisattan 1934 malî yılı içinde sarfolunmayan ve bitişik (A) cedvelinde ayrı bir sütunda gösterilen (14 698) lira 9 kuruş iptal olunmuştur.

MADDE 4 — bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 5 — Bu kanunu icraya Dahiliye ve Maliye vekilleri memurdur.

A - CEDVELİ

F.	Muhassasatın nevi	Muhassasat Lira	K.	Sarfiyat Lira	K.	İbtal olunan muhassasat Lira	K.
1	Ücretler	31 580		27 066	14	4 513	86
2	Mütenevvi masraflar	3 000		2 885	39	114	61
3	İnşaat ve tamirat	28 230		21 065	59	7 164	41
4	Fabrika ve gemi levazımı	11 060		8 404	79	2 655	21
5	İdarenin üzerinde kurulduğu arazinin istimlâk veya mubayaa bedeli	800		650		150	
6	Acentalar aidatı	100		0		100	
7	1715 numaralı kanun mucibince Cümhuriyet Merkez bankasına verilecek itfa karşılığı	210		210		0	
	YEKÛN	**74 980**		**60 281**	**91**	**14 698**	**09**

B - CEDVELİ

F.	M.	Varidatın nevi	Muhammenat Lira	K.	Tahsilât Lira	K.
1	1	Hazineden muavenet	54 000		30 000	
2	1	Yolcu ve yük nakliyesi	20 300		17 403	64
	2	Tamirat ve satış geliri	500		206	27
	3	Ebniye icarı	100		60	10
	4	Müteferrik hasılat	100		72	85
		YEKÛN	**75 000**		**47 742**	**86**

Ankara Yüksek Ziraat enstitüsü 1934 yılı hesabı katğisine aid mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı muhasebat Riyaseti tezkeresile Yüksek Ziraat enstitüsü 1934 yılı hesabı katğisi hakkında kanun lâyihası ve Divanı muhasebat encümeni mazbatası (3/75,1/112)

Ankara Yüksek ziraat enstitüsü 1934 yılı hesabı katğisine aid mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı muhasebat Riyaseti tezkeresi (3/75)

T. C.
Divanı muhasebat
Sayı : U. 147204 H. 1072

20 - IV - 1939

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Ankara Yüksek ziraat enstitüsünün 1934 malî yılı hesabı katğisine aid mutabakat beyannamesinin bağlı olarak sunulduğunu en derin saygılarımla arzeylerim.

D. M. Reisi
S. Oran

Beyanname

Yüksek Ziraat enstitüsünün Ziraat vekâletinden gönderilen 1934 malî yılı katği hesabının Divanı muhasebatça tedkik ve muhakeme edilmiş olan idare hesabile karşılaştırılarak bu hesabda yazılı rakamların ilişik cedveldeki izahat nazarı itibare alınmak şartile kabule şayan görülmüş olduğu arzolunur.

Birinci Reis	D. 1. Reisi	D. 2. Reisi	D. 3. Reisi	D. 4. Reisi	Aza
S. Oran	*F. Eke*	*A. Yurdakul*	*A. Özgen*	*F. Erinç*	*B. Esen*
Aza	**Aza**	**Aza**	**Aza**	**Aza**	**Aza**
Ziya Aslan	*C. Dincer*	*M. Menemencioğlu*	*R. Bakuy*	*H. Demirsoy*	*M. İhsan Erenli*
Aza	**Aza**	**Aza**	**Aza**	**Aza**	Müddeiumumi
E. R. Ayla	*N. Başak*	*F. Özbudun*	*Z. Orbay*	*M. Ali Apak*	*Enver Arkun*

Yüksek Ziraat enstitüsü 1934 yılı hesabı katğisi hakkında kanun lâyihası (1/112)

T. C.
Başvekâlet
Kararlar müdürlüğü
Sayı : 6/737

2 - III - 1936

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Yüksek Ziraat enstitüsü 1934 malî yılı katği hesabı hakkında Ziraat vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 18 - II - 1936 da Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
İ. İnönü

İzahname

Yüksek Ziraat enstitüleri 1934 yılı bütçesi aşağıda izah olunmuştur:

Lira	Lira	
	935 000	2479 numaralı bütçe kanunu ile Ziraat vekâleti bütçesinden yardım.
	1 305	Talebe ücreti olarak tahmin edilen 1100 liraya mukabil tahsilât (bağlı müfredat cedveline göre)
936 305	40 980	2627 numaralı kanunla Orman fakültesinin 7 aylık masraflarını karşılamak üzere Ziraat vekâleti bütçesinden yardım.
	10 000	2627 numaralı kanun mülga Yüksek orman mektebinin yapılmış bulunan 5 aylık masraflarının mahsubu için açılan 13 ncü fasla,
	15 000	2603 numaralı kanunla Ziraat vekâleti bütçesinden yardım.
68 248	2 268	2703 numaralı kanunla enstitü bütçesine zam.
1004 553		

Madde 1 — 1934 senesi bütçe kanunu ile Ziraat bütçesinden yardım olarak verilen 935 000 lira tahsil olunmuştur.

Madde 2 — 1934 yılı bütçe kanununun (B) cedvelinde gösterildiği üzere leylî talebelerden alınacak ücret tahakkukatına karşılık 1100 lira varidat tahmin edilmiş isede bağlı varidat müfredat cedvelinde görüleceği üzere 205 lira fazlası ile 1305 lira olarak tahakkuk ve tahsil edilmiştir.

Madde 3 — 2524 numaralı kanunun muvakkat dördüncü maddesi ile, lâv olunan Yüksek orman mektebeinin mezkûr kanunun muvakkat üçüncü maddesi ile Yüksek Ziraat enstitüsünün Orman fakültesi olarak ilhakı dolayısı ile Ziraat vekâleti bütçesinden tenzilen verilen 50 980 liranın 2627 numaralı kanunla bu müessesenin haziran ilâ 29 teşrinievvel 1934 beş aylık yapılmış masraflarının mahsubu için açılan 13 ncü fasla 10 000 lirası tahsisat olarak konmuş ve 40 980 lirası da mezkûr müessesenin 30 birinci teşrin 1934 ilâ 31 mayıs 1935 yedi aylık masraf karşılığı olarak Yüksek enstitü bütçesine ilâve edilmiştir.

Madde 4 — 2603 numaralı kanunla Ziraat vekâleti bütçesinin verilmiş bulunan 15 000 lira Yüksek enstitü binalarında lüzum görülen tamirat karşılığıdır.

Madde 5 — 2703 sayılı kanunla verilen 2268 lira 1933 malî senesi enstitü bütçesinin tahmin olunan varidat başlığı altındaki 100 liraya mukabil yapılan tahsilât olub Maliye vekâletince Muhasebat umum müdürlüğü ifadesi ile yazılan 9 - IV - 1934 tarih ve 7535/11 numaralı emri üzerine varidata inkilâb ettirilmesi icab etmiş ve tahsil edilmiş bulunan bu para karşılığının enstitü bütçesine tahsisat olarak ilâvesi işbu kanunla yapılmıştır.

Divanı muhasebat encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Di. Mu. Encümeni
Esas No. 1/112, 3/75
Karar No. 16

16 - VI - 1939

Yüksek Reisliğe

Ankara Yüksek ziraat enstitüsünün 1934 malî yılı hesabı katğisi hakkında Başvekilliğin 2 mart 1936 tarihli ve 6/737 numaralı tezkeresile teklif olunan kanun lâyihası Divanı muhasebatın mutabakat beyannamesile birlikte tedkik ve müzakere edildi:

Varidat bütçesinin 2 nci ecnebi talebelerden alınacak ücretler faslından muhammenata na-

zaran fazla tahsil olunan 205 liranın hesabı katğide muhassasat olarak gösterilmesinden dolayı muhassasatın bu mikdar fazla olduğu ve kayidlerde yapılan bir takım hatalardan mütevellid olarak ta hesabı katğide yazılı sarfiyatın 4 950 lira 41 kuruş noksan bulunduğu ve 2524, 2603 ve 2703 numaralı kanunlarla umumî bütçeden muavenet olarak verilen 68 248 liranın varidat bütçesinde 1 nci umumî bütçeden muavenet faslma kaydi icab ederken bu kanunların her birile verilen paralar ayrı ayrı maddelerde gösterildiği anlaşıldığından mutabakat beyannamesinde yazılı mikdarlar esas tuutlmuş ve kanun lâyihasının bütçe ile tenazürünü temin için de madde numaraları değiştirilmek suretile tadili encümenimizce kabul edilmiş ve bu esasa göre tanzim kılman kanun lâyihası Umumî Heyetin yüksek tasvibine arzedilmek üzere sunulmuştur.

Di. Mu. En.

Reisi N.	M. M.	Kâtib
Trabzon	Trabzon	Kastamonu
Mitat Aydın	*Mitat Aydın*	*Hilmi Çoruk*
Balıkesir	Bitlis	Bolu
H. Şeremetli	*T. Temelli*	*Cemil Özçağlar*
Bolu	Kastamonu	Kırşehir
E. Yerlikaya	*H. Dicle*	*H. Börekçi*
Maraş	Muğla	Ordu
M. Erten	*C. Karamuğla*	*A. İhsan Tokgöz*

HÜKÛMETİN TEKLİFİ

Yüksek ziraat enstitüsü 1934 yılı katğı hesab kanunu

MADDE 1 — Yüksek ziraat enstitüsünün 1934 malî yılı umum varidatı bağlı (A) işaretli cedvelde yazılı olduğu üzere 1 004 553 liradır.

MADDE 2 — Mezkûr müessesenin ayni yıl umum masrafı bağlı (B) işaretli cedvelde gösterildiği üzere 933 716 lira 04 kuruştur.

MADDE 3 — Bağlı (B) cedvelinin sütunu mahsusunda yazılı 70 836 lira 96 kuruş tahsisat artanı ibtal olunmuştur.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun ahkâmını icraya Ziraat ve Maliye vekilleri memurdur.

18 - II - 1936

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
İ. İnönü	*Ş. Saracoğlu*	*K. Özalp*
Da. V. V.	Ha. V. V.	Mal. V.
C. Bayar	*Ş. Saracoğlu*	*F. Ağralı*
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
S. Arıkan	*A. Çetinkaya*	*C. Bayar*
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. R. Saydam	*Rana Tarhan*	*Muhlis Erkmen*

DİVANI MUHASEBAT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Ankara Yüksek Ziraat enstitüsünün 1934 malî yılı hesabı katğı kanun lâyihası

MADDE 1 — Ankara Yüksek ziraat enstitüsünün 1934 malî yılı masarifi bitişik (A) cedvelinde gösterildiği üzere (938 206) lira 45 kuruştur.

MADDE 2 — Adı geçen enstitünün ayni yıl tahsilâtı bitişik (B) cedvelinde gösterildiği üzere (1 004 553) liradır.

MADDE 3 — Muhassasattan 1934 malî yılı içinde sarfolunmayan ve bitişik (A) cedvelinde ayrı bir sütunda gösterilen (66 141) lira 55 kuruş ibtal olunmuştur.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 5 — Bu kanunu icraya Ziraat ve Maliye vekilleri memurdur.

A - CEDVELİ

F.	Muhassasatın nevi	Muhassasat Lira	K.	Sarfiyat Lira	K.	İbtal olunan muhassasat Lira	K.
1	Maaşlar ve ücretler	217 172		190 232	77	26 939	23
2	Muvakkat tazminat	15 000		10 275		4 725	
3	Enstitüler ve idare levazımı	170 450		159 188	38	11 261	62
4	Talebe masrafları	98 684		94 584	82	4 099	18
5	Ecnebi mütehassıslar ve tercümanlar	267 634		260 362	30	7 271	70
6	Stajyer talebe	28 000		25 742	86	2 257	14
7	788 numaralı kanunun tatbik masrafı	1 400		97		1 303	
8	Mütekaidin, dul ve yetim maaşı ve tahsisatları	1 000		0		1 000	
9	Masarifatı umumiye	95 507		93 088	33	2 418	67
10	İnşaat ve tamirat	34 001		30 452	28	3 548	72
11	Geçen sene düyunu	3 500		3 498	27	1	73
12	Enstitü inşaatı için 2063 numaralı kanunla verilen bir buçuk milyonluk tahsisattan mezkûr kanunun şümulü dairesinde tahakkuk etmiş ve edecek masraflar karşılığı	62 000		61 043	67	956	33
13	Mülga Yüksek orman mektebinin haziran ibtidasından 29 teşrinievvel 1934 tarihine kadar yapılan masarifin karşılığı	10 000		9 640	77	359	23
	YEKÛN	1 004 348		938 206	45	66 141	55

B - CEDVELİ

F.	M.	Varidatın nevi	Muhammenat Lira	K.	Tahsilât Lira	K.
1		Umumî bütçeden muavenet	935 000		1 003 248	
2		Ecnebi talebelerden alınacak ücret	1 100		1 305	
		YEKÛN	936 100		1 004 553	